

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ετήσια Έκθεση 2012

Για την προετοιμασία της Ετήσιας Έκθεσης 2012 εργάστηκε το σύνολο του προσωπικού του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως.

Ειδικότερα καθήκοντα ανέλαβαν οι εξής:

Γενική επιμέλεια:
Πανίκος Γιωργαλλής

Επιστημονική επεξεργασία κειμένων:

Ελένη Χατζηπτοφή
Μαρία Χριστοφόρου
Κώστας Ιωάννου
Γεωργία Σταυρινίδου
Νάσια Διονυσίου
Μελίνα Τριγγίδου
Κυριάκος Κυριάκου
Πρόδρομος Χριστοφή
Κατερίνα Χαρίτου

Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων:

Χριστίνα Μιχαήλ

Συντονισμός έκδοσης και γλωσσική επιμέλεια:

Άντρη Κούλλη

Λειτουργός Τύπου και Πληροφοριών Α΄
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Αντωνία Σωκράτους-Πεδόνε

Λειτουργός Τύπου και Πληροφοριών
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκδότης:

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

ΓΤΠ 192/2013-ηλεκτρονική έκδοση

ISSN 1450-1155

Σχεδιασμός:

Σπύρος Τσιώρης

**Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Era House, Διαγόρου 2
1097 Λευκωσία

Τηλέφωνο: (+357) 22405500

Τηλεομοιότυπο: (+357) 22672881

Ηλεκτρονική διεύθυνση: ombudsman@ombudsman.gov.cy

Ιστοσελίδα: www.ombudsman.gov.cy

Ετήσια Έκθεση 2012

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	5
II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	8
1. Αρμοδιότητες και διαδικασίες	8
2. Εθνικός φορέας καταπολέμησης των διακρίσεων	11
3. Εθνικός φορέας για την πρόληψη της κακομεταχείρισης	12
4. Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	14
5. Μηχανισμός για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες	15
III. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	18
1. Ανάλυση παραπόνων που υποβλήθηκαν κατά το 2012	18
2. Αναφορά στην εργασία που διεκπεραιώθηκε κατά το 2012	19
3. Παράπονα που υποβλήθηκαν κατά Επαρχία	22
4. Ανάλυση παραπόνων ανά θέμα	23
5. Ανάλυση παραπόνων ανά Υπουργείο/Τμήμα/Υπηρεσία	24
IV. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	27
Α. Τομέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	27
Β. Τομέας Ανεξάρτητου Μηχανισμού για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες	40
Γ. Τομέας Περιβάλλοντος, Ιδιοκτησίας και Ανάπτυξης	47
Δ. Τομέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης	57
Ε. Τομέας Κοινωνικής Ασφάλισης και Θεμάτων Οικονομικής Υφής	61
ΣΤ. Τομέας Υγείας	74

Ζ. Τομέας Παιδείας και Υπαλληλικών Σχέσεων	86
Η. Τομέας Σχέσεων Κράτους - Πολίτη και Κοινωνικής Πρόνοιας	96
V. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ	107
VI. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	112
1. Εισαγωγή	112
2. Συμμετοχή σε εκδηλώσεις/δραστηριότητες στην Κύπρο	112
3. Συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις	113
4. Επιμόρφωση προσωπικού	116
VII. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	118

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Κύριος στόχος του εκάστοτε Επιτρόπου Διοικήσεως είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών έναντι του όλου κρατικού μηχανισμού, η προώθηση μιας πιο φιλικής προς τον πολίτη δημόσιας υπηρεσίας και η κατ'επέκταση ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στα δημόσια όργανα. Από αυτή τη σκοπιά, θεωρώ το 2012 μια επιτυχημένη χρονιά, αφού με σειρά εκθέσεων και διαμεσολαβητικών παρεμβάσεων όχι μόνο δόθηκε λύση σε προβλήματα πολιτών που είχαν προσφύγει με παράπονα στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, αλλά και αναπτύχθηκε εποικοδομητική συνεργασία με Υπηρεσίες, εναντίον των οποίων υποβλήθηκαν παράπονα, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης διαδικασιών και συμπεριφορών. Υπήρξαν, βεβαίως, και Υπηρεσίες, οι οποίες δεν αξιοποίησαν αυτή τη δυνατότητα συνεργασίας με το Γραφείο μου. Εκείνο που, εν πάση περιπτώσει, είναι πλέον σαφές, είναι ότι η διαβούλευση με τα διάφορα Τμήματα και Υπηρεσίες και η εξάντληση των δυνατοτήτων ανταλλαγής απόψεων και προτάσεων για λύσεις και πρακτικές πιο φιλικές και δίκαιες για τον πολίτη, έχουν αποτέλεσμα.

Κατά το 2012, πέραν της αύξησης των υποβληθέντων παραπόνων σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, παρατηρήθηκε και μια διαφοροποίηση της φύσης των παραπόνων. Τα πλείστα, είτε άμεσα είτε έμμεσα σχετίζονταν με την οικονομική κρίση. Αυτά τα παράπονα αφορούσαν, κυρίως, απορριφθείσες αιτήσεις για δημόσιο βοήθημα ή αποφάσεις για μείωση του δημοσίου βοηθήματος, στην αδυναμία πολιτών να ανταποκριθούν στο ύψος δημοτικών, κοινοτικών ή άλλων τελών που καλούνται να πληρώσουν, στις καθυστερήσεις κατά την παροχή υπηρεσιών υγείας ή και στην υποβάθμιση των υπηρεσιών αυτών, στο χειρισμό αιτήσεων για ανεργιακό επίδομα, καθώς και των διαδικασιών εγγραφής των ανέργων. Η λήψη αυτών των παραπόνων, εκ των πραγμάτων, μας οδήγησε σε μια συστηματική καταγραφή των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης πάνω στους πολίτες. Ταυτόχρονα, ανησυχητική είναι και μια άλλη παράμετρος. Ο κίνδυνος υποβάθμισης των κρατικών Υπηρεσιών που προσφέρονται στον πολίτη, λόγω, αφενός, των μειώσεων στον κρατικό προϋπολογισμό και αφετέρου, των μαζικών πρόωρων αφυπηρετήσεων δημόσιων λειτουργών, χωρίς δυνατότητα αντικατάστασής τους.

Με δεδομένο ότι, τα μέτρα λιτότητας είναι αναπόφευκτα, αν όχι και επιβεβλημένα, η δημόσια υπηρεσία καλείται, σήμερα, να βρει ευφάνταστες λύσεις, να εξαλείψει συστηματικές

αδυναμίες και να καθιερώσει πιο πρακτικές και λιγότερο γραφειοκρατικές διαδικασίες, που θα εξοικονομήσουν εργατοώρες, ώστε οι επιπτώσεις στους πολίτες να ελαχιστοποιηθούν. Ιδιαίτερα, όσον αφορά τα Τμήματα της δημόσιας υπηρεσίας που προσφέρουν υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και κοινωνικών παροχών, θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι ο ρόλος τους, υπό τις σημερινές συνθήκες κρίσης, δεν μπορεί να εξαντλείται στη διενέργεια λογιστικών πράξεων και στη στεγνή εφαρμογή Νόμων και Κανονισμών, αλλά θα πρέπει να επεκταθεί σε δράσεις ουσιαστικής βοήθειας προς τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, που πλήττονται από φτώχεια, ανεργία, έλλειψη στέγης ή μη δυνατότητα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Πέραν από τη διερεύνηση των ατομικών παραπόνων των πολιτών, το έτος 2012 χαρακτηρίζεται και από τη σημαντική δράση που ανέπτυξαν οι ανεξάρτητοι μηχανισμοί του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, που, ως γνωστόν, δημιουργήθηκαν από την ανάθεση στον Επίτροπο Διοικήσεως επιπρόσθετων και πολύπλευρων αρμοδιοτήτων.

Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός κατά των Βασανιστηρίων διενήργησε κατά το 2012 πέραν των δέκα επισκέψεων σε χώρους κράτησης ή περιορισμού ατόμων και κατέγραψε τις αδυναμίες ή ανάγκες για τη βελτίωση των συνθηκών σ' αυτούς, αναπτύσσοντας, ταυτόχρονα, καλή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς και δρώντας, συχνά, συμβουλευτικά. Η όλη δράση του Μηχανισμού καταγράφεται σε ξεχωριστή Ετήσια Έκθεση.

Πλούσιες υπήρξαν κατά το 2012 και οι δράσεις της Αρχής Ισότητας και της Αρχής κατά των Διακρίσεων, οι οποίες, επίσης, καταγράφονται σε δύο ξεχωριστές Ετήσιες Εκθέσεις.

Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης της Εφαρμογής της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, πέραν της διερεύνησης ατομικών παραπόνων που υποβλήθηκαν από άτομα με αναπηρία, έθεσε τα θεμέλια ουσιαστικού διαλόγου, συνεργασίας και διαβούλευσης με την Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Αναπήρων, καθώς και με τους εμπλεκόμενους κρατικούς φορείς.

Τέλος, ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προάσπισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εκπόνησε τέσσερις Εκθέσεις σε καίρια ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στις οποίες γίνεται αναφορά στο σχετικό κεφάλαιο της παρούσας Έκθεσης.

Ελίζα Σαββίδου

Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

1. Αρμοδιότητες και διαδικασίες

Ο Επίτροπος Διοικήσεως είναι ανεξάρτητη Αρχή, που ιδρύθηκε το 1991. Ο Βασικός Νόμος (Ν.3(Ι)/1991) που όρισε και ρύθμισε τις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως, τον κατέστησε θεματοφύλακα του κράτους δικαίου και των δικαιωμάτων των πολιτών. Τον επιφόρτισε, συγκεκριμένα, με το έργο της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της τήρησης της νομιμότητας και της καταπολέμησης της κακοδιοίκησης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ενεργοποίηση των αρμοδιοτήτων του Επιτρόπου αποτελούσε η υποβολή παραπόνου από πολίτη, ο οποίος επηρεαζόταν άμεσα και προσωπικά από την ενέργεια εναντίον της οποίας στρεφόταν. Παράλληλα, ήταν δυνατή η διενέργεια έρευνας μετά από εντολή του Υπουργικού Συμβουλίου.

Με τον Νόμο 1(Ι)/2000, ωστόσο, αναγνωρίστηκε στον Επίτροπο Διοικήσεως η δυνατότητα και αυτεπάγγελτης παρέμβασης σε υποθέσεις γενικότερου ενδιαφέροντος και επήλθε ουσιαστική εμβάθυνση του ρόλου του, αφού του δόθηκε η δυνατότητα διεξόδου στην ίδια την καρδιά του διοικητικού συστήματος μέσω της μετατόπισης του ειδικού βάρους στην επισήμανση συστημικών αδυναμιών και παθογενειών, στην πρόωθηση γενικότερων αρχών και στην καλλιέργεια μιας νέας διοικητικής αντίληψης.

Με βάση τους περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμους, ο **Επίτροπος Διοικήσεως είναι αρμόδιος** για διαφορές του πολίτη με υπηρεσίες, στην έννοια των οποίων υπάγονται:

- ▶ Τα Υπουργεία και τα υπαγόμενα σε αυτά Τμήματα και Υπηρεσίες.
- ▶ Οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- ▶ Η Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία.
- ▶ Η Αστυνομία και η Εθνική Φρουρά.
- ▶ Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Ο Επίτροπος Διοικήσεως δεν είναι αρμόδιος:

- ▶ Για ενέργειες του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργού για θέματα γενικής κυβερνητικής πολιτικής, της Βουλής των Αντιπροσώπων, των Δικαστηρίων, του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, του Γενικού Ελεγκτή, του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας και της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας.
- ▶ Για ενέργειες που αφορούν τις σχέσεις μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και άλλου κράτους ή διεθνούς οργανισμού ή στην άμυνα, ασφάλεια ή εξωτερική πολιτική της Δημοκρατίας.
- ▶ Για ενέργειες που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων ή εξετάζονται στα πλαίσια ιεραρχικής προσφυγής από διοικητικές Αρχές.

Επίσης, ο Επίτροπος Διοικήσεως δεν εξετάζει παράπονα τα οποία:

- ▶ Δεν υποβλήθηκαν εντός 12 μηνών, αφότου ο παραπονούμενος έλαβε γνώση των ενεργειών εναντίον των οποίων προσφεύγει.
- ▶ Είναι ανώνυμα.
- ▶ Είναι γενικά και αόριστα ή δεν συντρέχει προσωπικό έννομο συμφέρον του προσώπου που τα υποβάλλει.

Η διερεύνηση ενός παραπόνου ξεκινά από την ενυπόγραφη, κατά κανόνα, υποβολή του, η οποία γίνεται από το άμεσα ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ενώσεις προσώπων ή από αντιπρόσωπο των πιο πάνω. Τα παράπονα μπορούν να υποβάλλονται αυτοπροσώπως στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, ταχυδρομικώς, μέσω τηλεομοιοτύπου ή με τη συμπλήρωση του ειδικού έντυπου που υπάρχει στην ιστοσελίδα του Γραφείου ή και από τηλεφώνου όταν αφορά εξαιρετικά επείγον θέμα ή όταν υποβάλλεται από άτομο με αναπηρία.

Τα παράπονα πρέπει να περιλαμβάνουν τα στοιχεία ταυτότητας και επικοινωνίας του προσώπου που τα υποβάλλει και ακριβή περιγραφή του προβλήματος, του αιτήματος και της εμπλεκόμενης δημόσιας Υπηρεσίας και να συνοδεύονται από οποιαδήποτε

πληροφοριακά ή αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν στη στοιχειοθέτηση των προβαλλόμενων ισχυρισμών.

Στα πλαίσια της διερεύνησης του παραπόνου, το παράπονο ανατίθεται σε έναν από τους εξής θεματικούς κύκλους:

- Τομέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Τομέα Ακίνητης Ιδιοκτησίας, Ανάπτυξης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Τομέα Κοινωνικής Ασφάλισης και Θεμάτων Οικονομικής Υφής.
- Τομέα Κοινωνικής Προστασίας.
- Τομέα Παιδείας και Υπαλληλικών Σχέσεων.
- Τομέα Σχέσεων Κράτους - Πολίτη.

Ακολουθώς, τον χειρισμό του παραπόνου αναλαμβάνει Λειτουργός του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, ο οποίος έχει την ευθύνη διερεύνησης του θέματος. Στα πλαίσια αυτά, έρχεται σε επικοινωνία με την εμπλεκόμενη Υπηρεσία, στην οποία παρέχεται η δυνατότητα να σχολιάσει τους εναντίον της ισχυρισμούς. Κάθε δημόσια Υπηρεσία έχει υποχρέωση, ανάλογα με την περίπτωση, να παρέχει στον Επίτροπο Διοικήσεως οποιαδήποτε πληροφορία ή να προσκομίζει οποιοδήποτε έγγραφο ή άλλο στοιχείο της ζητείται ή να δίνει μαρτυρία σε σχέση με τα υπό διερεύνηση γεγονότα. Άρνηση Υπηρεσίας ή Λειτουργού να συνεργαστεί με τον Επίτροπο Διοικήσεως συνιστά ποινικό αδίκημα.

Η έρευνα ολοκληρώνεται από τον Επίτροπο Διοικήσεως:

- ▶ Είτε με γραπτή ενημέρωση του παραπονούμενου ότι δεν υπάρχει δυνατότητα ή αναγκαιότητα παρέμβασης του Επιτρόπου Διοικήσεως για λόγους αναρμοδιότητας ή επειδή το παράπονο είναι αβάσιμο ή για άλλους λόγους (όπως, όταν το αντικείμενο του παραπόνου εκλείπει ή ικανοποιείται, όταν για το ίδιο θέμα αναμένεται η συμμόρφωση της αρμόδιας Υπηρεσίας με προηγούμενες εισηγήσεις του Επιτρόπου Διοικήσεως ή όταν, χωρίς την υποβολή Έκθεσης, υποβάλλονται συστάσεις προς την αρμόδια Υπηρεσία προς τις οποίες αναμένεται η ανταπόκρισή της).

- ▶ Είτε με την υποβολή Έκθεσης προς την εμπλεκόμενη Υπηρεσία, η οποία κοινοποιείται στον παραπονούμενο. Έκθεση υποβάλλεται, κατά κανόνα, όταν το παράπονο είναι βάσιμο και σε αυτήν μπορεί να ασκείται κριτική προς την Υπηρεσία ή και να υποβάλλονται εισηγήσεις.
- ▶ Είτε με την αναφορά του θέματος στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή στην αρμόδια Αρχή, αναλόγως, όταν κρίνεται ότι είναι δυνατόν να έχει διαπραχθεί ποινικό ή πειθαρχικό αδίκημα από οποιονδήποτε Λειτουργό.

Με μηνιαίο συνοπτικό σημείωμα ο Επίτροπος Διοικήσεως ενημερώνει το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τις Εκθέσεις του. Οι Εκθέσεις συζητούνται ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και συχνά ενώπιον των αρμόδιων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, όπου οι εμπλεκόμενες Υπηρεσίες καλούνται να ενημερώσουν για τα μέτρα τα οποία θα λάβουν ώστε να υλοποιήσουν τις εισηγήσεις του Επιτρόπου Διοικήσεως. Στις συνεδρίες των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών παρευρίσκεται συχνά και ο ίδιος ο Επίτροπος, ο οποίος αναπτύσσει και αναλύει τα ευρήματα και τις θέσεις του.

Επίσης, κάθε χρόνο, ο Επίτροπος Διοικήσεως επιδίδει την Ετήσια Έκθεση απολογισμού του έργου του στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στον Πρόεδρο της Βουλής.

Για λεπτομέρειες ως προς τον τρόπο υποβολής παραπόνων ή τα θέματα τα οποία εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν τηλεφωνικά με το Γραφείο ή να το επισκέπτονται και να συνομιλούν με τον, επιφορτισμένο με αυτό το καθήκον, Λειτουργό του Γραφείου.

2. Εθνικός φορέας καταπολέμησης των διακρίσεων

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004, οι αρμοδιότητες και οι δυνατότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως διευρύνθηκαν περαιτέρω, με την ανάθεση σ' αυτόν του γενικού προστάγματος της προαγωγής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών και της καταπολέμησης των διακρίσεων στην απόλαυση των δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Συγκεκριμένα, βάσει του περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου (Ν.42(I)/2004), ο Επίτροπος έχει την αρμοδιότητα να παρεμβαίνει σε σχέση με διακρίσεις που βασίζονται στη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, την κοινότητα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πεποιθήσεις, την ηλικία, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία ή το φύλο, και οι οποίες παρατηρούνται, στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα, στους τομείς της απασχόλησης και της εργασίας, της επαγγελματικής κατάρτισης, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής προστασίας, κοινωνικής ασφάλισης και υγειονομικής περίθαλψης, της συμμετοχής σε σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες.

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, συστάθηκαν εντός των δομών του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, η Αρχή Ισότητας και η Αρχή κατά των Διακρίσεων.

Η δράση των δύο Αρχών καταγράφεται σε χωριστές Ετήσιες Εκθέσεις που υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

3. Εθνικός φορέας για την πρόληψη της κακομεταχείρισης

Κατά το 2009, οι αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως ενδυναμώθηκαν, ακόμη περισσότερο, με την επιλογή του ως του Εθνικού Φορέα για την Πρόληψη της Κακομεταχείρισης. Συγκεκριμένα, με τον Νόμο 2(III)/2009, της 27ης Μαρτίου 2009, η Κύπρος κύρωσε το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Βασανιστηρίων. Σκοπός του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου ήταν η δημιουργία ενός συστήματος τακτικών επισκέψεων, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, σε χώρους στέρσης ή περιορισμού της προσωπικής ελευθερίας, με κύρια επιδίωξη την πρόληψη των βασανιστηρίων.

Σε διεθνές επίπεδο, δημιουργήθηκε δεκαμελής Υποεπιτροπή για την Πρόληψη, στην οποία τα κράτη-μέρη οφείλουν να επιτρέπουν τη διενέργεια επισκέψεων σε χώρους στέρσης της ελευθερίας και να παρέχουν κάθε απαραίτητη πληροφορία, ενώ από πλευράς της, η Υποεπιτροπή έχει το καθήκον να συμβουλεύει και να υποστηρίζει τους εθνικούς μηχανισμούς πρόληψης.

Σε εθνικό επίπεδο, ιδρύθηκε η Ανεξάρτητη Αρχή Πρόληψης των Βασανιστηρίων, η οποία λειτουργεί εντός των δομών του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως. Ειδικότερα, βάσει του Νόμου 2(ΙΙΙ)/2009:

- i. Ο Επίτροπος Διοικήσεως ορίζεται ως το εθνικό Σώμα επισκέψεων και εξουσιοδοτείται να επισκέπτεται ελεύθερα, σε τακτικά χρονικά διαστήματα, τους χώρους κράτησης, κατόπιν γραπτής ειδοποίησης, με σκοπό τον έλεγχο της τήρησης των προνοιών της Σύμβασης. Κατά τις επισκέψεις του, ο Επίτροπος δικαιούται να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους χώρους και τις εγκαταστάσεις κάθε τόπου κράτησης και να έχει εμπιστευτικές κατ' ιδίαν συνεντεύξεις με οποιοδήποτε πρόσωπο κρίνει σκόπιμο.
- ii. Οι αρμόδιες Αρχές τους κράτους υποχρεούνται να παραχωρούν στον Επίτροπο τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο.
- iii. Ο Επίτροπος Διοικήσεως μπορεί να υποβάλλει, προς κάθε υπεύθυνη για χώρο κράτησης Αρχή, συστάσεις και εκθέσεις, ενώ ακολούθως η αρμόδια Αρχή οφείλει να υποβάλλει έκθεση σχετικά με τα μέτρα που πήρε στη βάση της έκθεσης ή των συστάσεων που της υποβλήθηκαν.
- iv. Ο Επίτροπος Διοικήσεως εξουσιοδοτείται να υποβάλλει εισηγήσεις για βελτίωση της νομοθεσίας και να εκφράζει απόψεις στη Βουλή των Αντιπροσώπων κατά την εξέταση σχετικών νομοσχεδίων.
- v. Ο Επίτροπος Διοικήσεως οφείλει να θέτει υπόψη του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και της Ανεξάρτητης Αρχής Διερεύνησης Ισχυρισμών και Παραπόνων κατά της Αστυνομίας, οποιουσδήποτε ισχυρισμούς κρατουμένων για παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- vi. Ο Επίτροπος Διοικήσεως υποβάλλει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Ετήσια Έκθεση, την οποία κοινοποιεί στο Υπουργικό Συμβούλιο, τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, και ακολούθως τη δημοσιεύει.

4. Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Με τον Νόμο 58(Ι) του 2011, τροποποιήθηκε ο περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος και δόθηκαν στον Επίτροπο Διοικήσεως αρμοδιότητες, οι οποίες προηγουμένως ασκούσαν από τον Εθνικό Οργανισμό Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με την τροποποίηση αυτή, ο Επίτροπος Διοικήσεως μετονομάζεται σε «Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» και του παραχωρείται η εξουσία να ετοιμάζει αυτεπάγγελα εκθέσεις με απόψεις, εισηγήσεις και προτάσεις σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που δεν εμπίπτουν στις ανάλογες εξουσίες που έχει, βάσει άλλων Νόμων.

Πιο συγκεκριμένα, εξουσιοδοτείται:

- i. Να εξετάζει αυτεπάγγελα και να ετοιμάζει εκθέσεις με απόψεις, εισηγήσεις και προτάσεις για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- ii. Να ετοιμάζει αυτεπάγγελα εκθέσεις με απόψεις, εισηγήσεις και προτάσεις σε περίπτωση που, κατά τη διερεύνηση παραπόνου για παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διαπιστώνει ότι υπάρχει τέτοια ανάγκη.
- iii. Για τους πιο πάνω σκοπούς, να έχει επαφές και διαβουλεύσεις με μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα οργανωμένα σύνολα.
- iv. Να παρίσταται σε συναντήσεις ή άλλες εκδηλώσεις διεθνών οργανισμών ή εθνικών οργανισμών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να συνεργάζεται με αυτούς.

5. Μηχανισμός για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2006, υιοθετήθηκαν από τον ΟΗΕ η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Προαιρετικό Πρωτόκολλό της, τα οποία αποτελούν σταθμό στην ιστορική διαδρομή για την προώθηση, προστασία και διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, αφού συνιστούν την πρώτη παγκόσμια διεθνή συνθήκη που αναφέρεται αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου στα άτομα με αναπηρία, κατοχυρώνοντας, κατά τρόπο δεσμευτικό και αναλυτικό, όχι μόνο τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, αλλά και τις υποχρεώσεις που μπορούν να καταστήσουν την υλοποίηση των δικαιωμάτων και την παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων πραγματική. Η Σύμβαση έχει, δε, οριζόντια εφαρμογή, αφού καλύπτει όλο το φάσμα των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία (π.χ. ισότητα και μη διάκριση, προσβασιμότητα στο φυσικό περιβάλλον, μέσα μεταφοράς, πληροφορίες, επικοινωνίες, εκπαίδευση, υγεία, εργασία και απασχόληση, κοινωνική προστασία, απαλλαγή από βασανιστήρια, ελευθερία της έκφρασης).

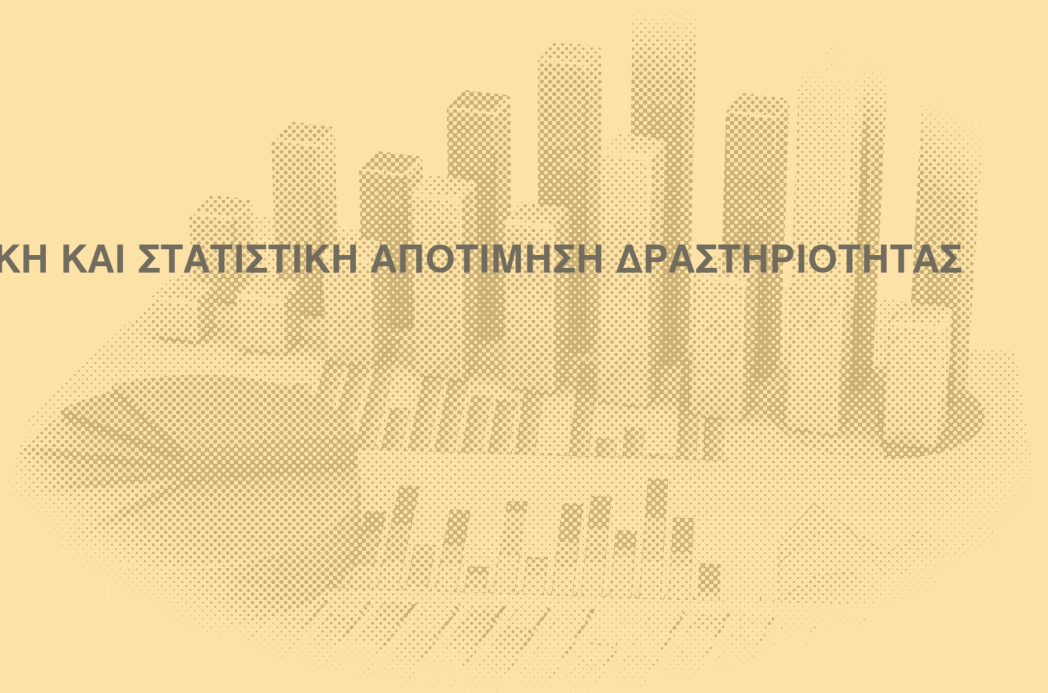
Η Σύμβαση και το Πρωτόκολλο υπογράφηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία στις 30 Μαρτίου 2007 και κυρώθηκαν με τον Νόμο 8(ΙΙΙ)/2011 της 4ης Μαρτίου 2011. Βάσει του άρθρου 33 της Σύμβασης, που προνοεί για τη σύσταση Μηχανισμού παρακολούθησης της εφαρμογής της Σύμβασης, το Υπουργικό Συμβούλιο, στις 9 Μαΐου 2012, ανέθεσε τις εν λόγω αρμοδιότητες στον Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός, μεταξύ άλλων:

- i. Διεξάγει έρευνες και συλλέγει στοιχεία, με σκοπό την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης και την πλήρη και ίση απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών των ατόμων με αναπηρίες.

- ii. Εξετάζει αυτεπάγγελτα, είτε μετά από παράπονα ή καταγγελίες από άτομα με αναπηρίες ή οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες, περιπτώσεις μη εφαρμογής της Σύμβασης. Στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας διαβουλεύεται με τα εμπλεκόμενα μέρη και δύναται να επιβάλλει ποινές για άνιση μεταχείριση και παραβίαση δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.
- iii. Υποβάλλει εκθέσεις προς τις κρατικές Υπηρεσίες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, με συστάσεις για την εφαρμογή της Σύμβασης.
- iv. Συνεργάζεται με Συμβουλευτική Επιτροπή για την Παρακολούθηση της Σύμβασης, στην οποία συμμετέχουν άτομα με αναπηρίες και εκπρόσωποι των αντιπροσωπευτικών τους οργανώσεων, όπως συμφωνείται μεταξύ του Ανεξάρτητου Μηχανισμού και της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων.
- v. Συνεργάζεται με τον Συντονιστικό Μηχανισμό για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την υλοποίηση της Σύμβασης.
- vi. Διαφωτίζει, ευαισθητοποιεί και προωθεί την προστασία και πραγμάτωση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες και την εφαρμογή της Σύμβασης, σε συνεργασία με το Κεντρικό Σημείο.

III. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

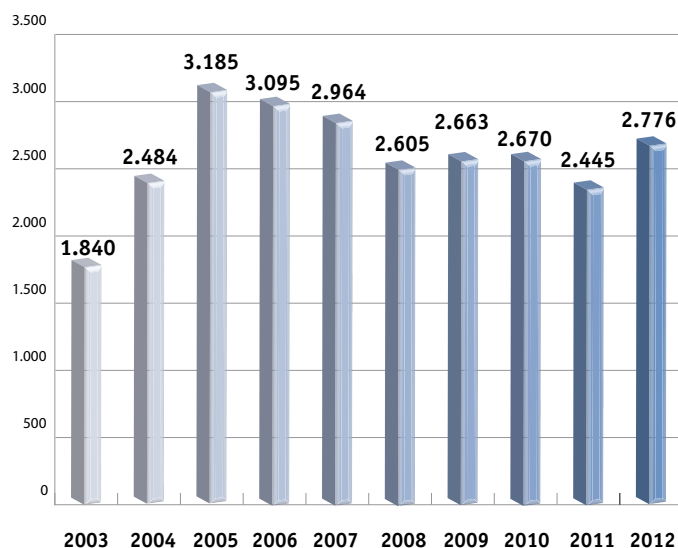

III. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Ανάλυση παραπόνων που υποβλήθηκαν κατά το 2012

Κατά τη διάρκεια του 2012 υποβλήθηκαν στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως 2.776 παράπονα, γεγονός που καταδεικνύει αύξηση στην υποβολή παραπόνων σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Ας σημειωθεί, ωστόσο, ότι καταγγελίες/παράπονα υποβάλλονται, από το 2004, και στις δύο Αρχές που λειτουργούν κάτω από την ομπρέλα του Γραφείου Επιτρόπου, και συγκεκριμένα την Αρχή Ισότητας και την Αρχή κατά των Διακρίσεων, η καταμέτρηση των οποίων, όμως, γίνεται ξεχωριστά από τα παράπονα που λαμβάνει το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως. Ο αριθμός αυτών των παραπόνων, κατά το 2012, ανήλθε συνολικά σε 231.

Συνολικά, από την έναρξη λειτουργίας του Γραφείου, τον Μάρτιο του 1991, και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου, 2012, υποβλήθηκαν στο Γραφείο 38.069 παράπονα. Συγκριτική εικόνα των παραπόνων που υποβλήθηκαν κατ' έτος στο Γραφείο κατά τα τελευταία δέκα έτη φαίνεται στο ραβδόγραμμα που ακολουθεί:

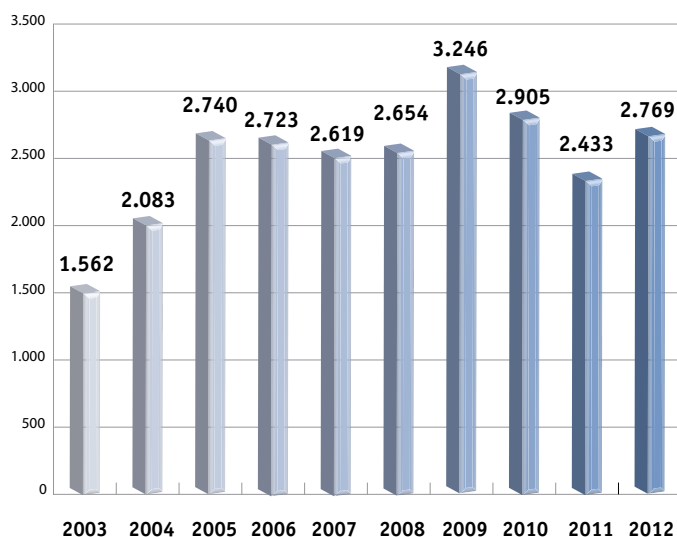

Από το σύνολο των 2.776 παραπόνων που υποβλήθηκαν το 2012, τα 2.224 (ή ποσοστό 80,1%,) κρίθηκε ότι εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως και αποφασίστηκε να διερευνηθούν, τα 457 (ή ποσοστό 16,5%,) κρίθηκε ότι δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως και δεν διερευνήθηκαν, ενώ άλλα 95 παράπονα (ή ποσοστό 3,4%) με βάση τη διακριτική εξουσία που παρέχουν στον Επίτροπο Διοικήσεως οι περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμοι, αποφασίστηκε να μη διερευνηθούν. Τα ποσοστά αυτά ήταν παρόμοια με εκείνα του προηγούμενου έτους.

2. Αναφορά στην εργασία που διεκπεραιώθηκε κατά το 2012

Ο συνολικός αριθμός των παραπόνων που ήταν προς διεκπεραίωση, κατά το 2012, ήταν 4.666 παράπονα, αφού, πέραν των 2.776 παραπόνων που υποβλήθηκαν κατά το έτος αυτό, εκκρεμούσαν από προηγούμενα χρόνια άλλα 1.881 παράπονα, ενώ στις περιπτώσεις άλλων 9 παραπόνων που είχαν διεκπεραιωθεί σε προηγούμενα έτη, οι παραπονούμενοι επανήλθαν.

Από τα 4.666 αυτά παράπονα, κατά τη διάρκεια του 2012 ολοκληρώθηκε η εξέταση 2.769 παραπόνων, με τον μηνιαίο μέσο όρο διεκπεραιωθέντων παραπόνων στα 230 παράπονα. Συγκριτική εικόνα των διεκπεραιωθέντων κατ' έτος παραπόνων, κατά την περίοδο των δέκα τελευταίων ετών, φαίνεται στο ραβδόγραμμα που ακολουθεί:

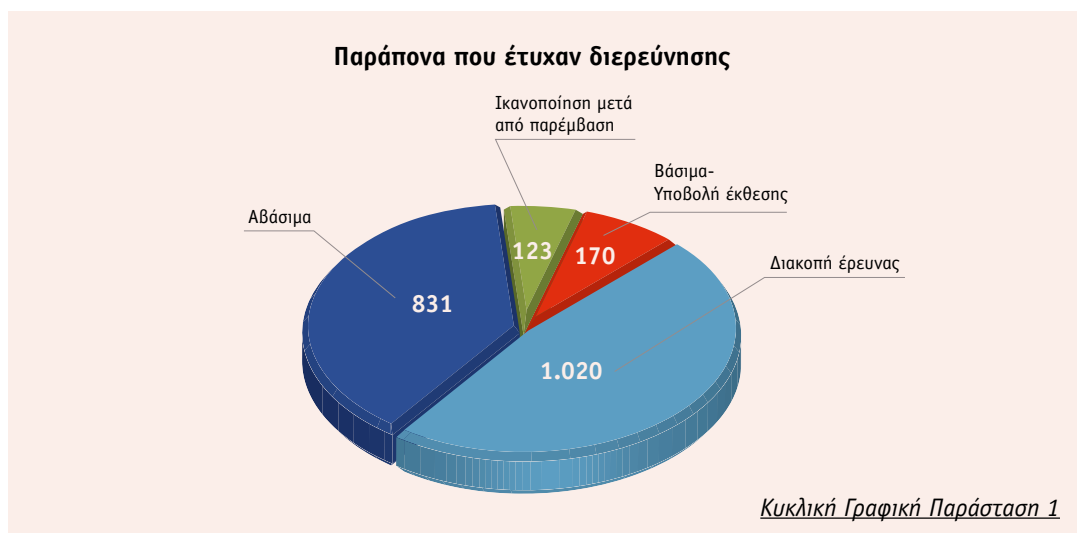
Από τα 2.769 παράπονα που διεκπεραιώθηκαν κατά το έτος 2012:

- ▶ 625 παράπονα αποφασίστηκε να μην ερευνηθούν για λόγους που φαίνονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1

ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΗΚΑΝ ΛΟΓΩ ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ	
Εκπρόθεσμο παράπονο	33
Ιδιωτικής Φύσεως Διαφορές/Αστικής Φύσεως Διαφορές	89
Εναντίον Υπηρεσιών που δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Επιτρόπου Διοικήσεως	90
Εκκρεμεί Δικαστική Διαδικασία/Ιεραρχική Προσφυγή	44
Πρώρο Παράπονο	47
Εναντίον Ενεργειών που δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Επιτρόπου Διοικήσεως	112
Γενικό και Αόριστο Παράπονο	22
Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου	7
Αρμόδια άλλη Υπηρεσία	31
Αντικείμενο Ένστασης/Ιεραρχικής Προσφυγής	6
Εξειδικευμένο Θέμα Επιστημονικής/Τεχνικής Φύσης	3
Μη Άμεσος και Προσωπικός Επηρεασμός	25
ΣΥΝΟΛΟ	509
ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΗΚΑΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ	
Έκδηλα Αβάσιμη Υπόθεση	16
Αποτελεί Αντικείμενο Δικαστικής Απόφασης	24
Ύπαρξη Συμφερόντων Τρίτων (Διορισμοί, Προαγωγές, Προσφορές)	13
Ανώνυμα Παράπονα	40
Άλλοι Λόγοι	23
ΣΥΝΟΛΟ	116
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΗΚΑΝ	625

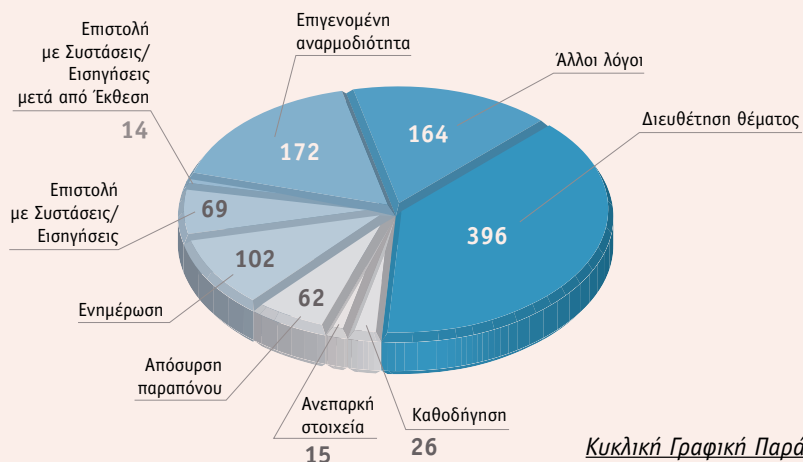
- ▶ 2.144 παράπονα έτυχαν διερεύνησης, όπως φαίνεται και στην κυκλική γραφική παράσταση 1.

Συγκεκριμένα:

- ▶ Σε 1.851 περιπτώσεις η έρευνα διακόπηκε (κυκλική γραφική παράσταση 2), είτε επειδή διαπιστώθηκε επιγενόμενη αναρμοδιότητα (172 παράπονα), είτε επειδή το ζήτημα διευθετήθηκε (396 παράπονα), είτε για άλλους λόγους (164 παράπονα), είτε για καθοδήγηση/παροχή βοήθειας (26 παράπονα), είτε για ανεπαρκή στοιχεία (15 παράπονα), είτε για απόσυρση παραπόνου (62 παράπονα), είτε για ενημέρωση (102 παράπονα), είτε με επιστολή συστάσεις/ εισηγήσεις (69 παράπονα), είτε με επιστολή συστάσεις/ εισηγήσεις μετά από Έκθεση (14 παράπονα), με κυριότερο ότι το παράπονο κρίθηκε ως αβάσιμο (831 παράπονα).
- ▶ Σε 123 περιπτώσεις η έρευνα διακόπηκε μετά από παρέμβαση, είτε ικανοποίηση του παραπονούμενου είτε χωρίς ικανοποίηση του παραπόνου.
- ▶ Σε 170 περιπτώσεις υποβλήθηκε στην αρμόδια Υπηρεσία Έκθεση (από αυτές σε 20 περιπτώσεις έγιναν εισηγήσεις προς την εμπλεκόμενη Υπηρεσία και σε 150 περιπτώσεις οι Εκθέσεις περιείχαν, επιπρόσθετα, και κριτική).

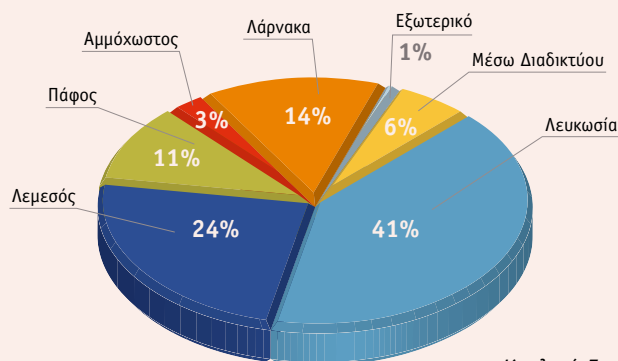
Αναλυτικό γράφημα για τη Διακοπή Έρευνας σε 1.851 παράπονα

3. Παράπονα που υποβλήθηκαν κατά Επαρχία

Όπως φαίνεται και στην κυκλική γραφική παράσταση 3 που ακολουθεί, τα περισσότερα παράπονα που υποβλήθηκαν στην Επίτροπο Διοικήσεως προήλθαν, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, από άτομα, εταιρείες ή οργανωμένα σύνολα που δέλωσαν διεύθυνση διαμονής ή έδρας τους, τη Λευκωσία (41%). Τα ποσοστά των Επαρχιών παρέμειναν σχετικά σταθερά σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

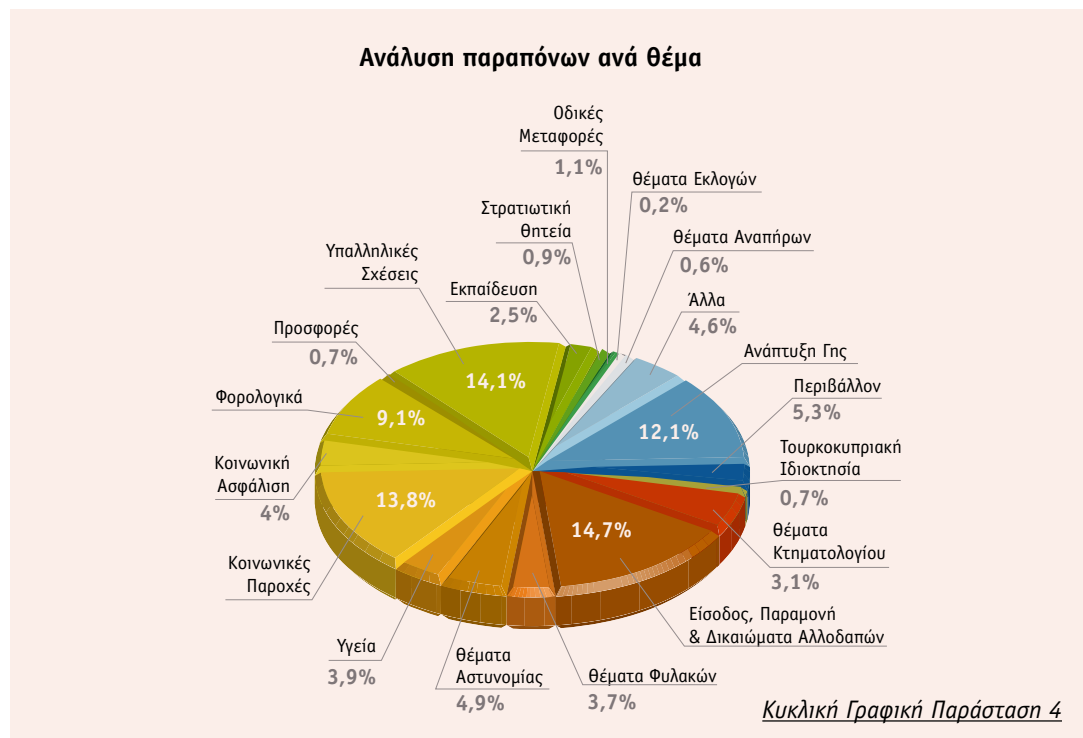
Παράπονα που υποβλήθηκαν κατά Επαρχία

4. Ανάλυση παραπόνων ανά θέμα

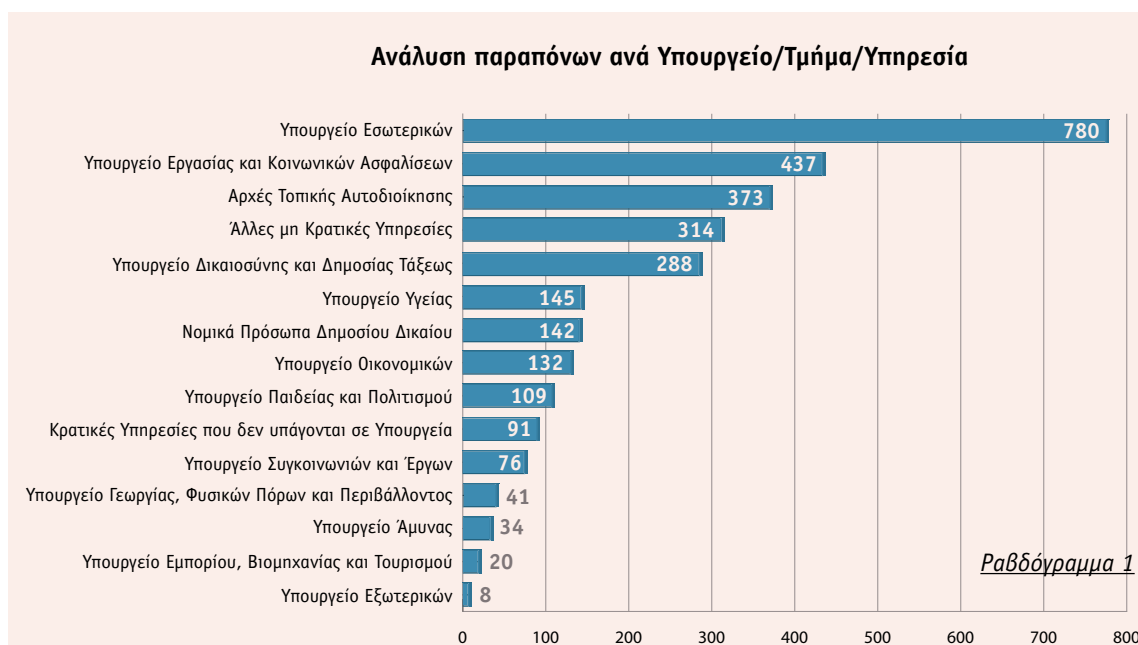
Σταθερά μεγάλος παραμένει ο αριθμός παραπόνων που έχουν ως αντικείμενο την ακίνητη ιδιοκτησία, που σχετίζονται, δηλαδή, με την ανάπτυξη γης ή και το περιβάλλον, και στρέφονται κατά του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας ή των Επαρχιακών Διοικήσεων. Μεγάλο ποσοστό παραπόνων αφορούν, επίσης, υπαλληλικές σχέσεις, κυρίως εκπαιδευτικών ή μελών του ωρομίσθιου προσωπικού ή εργαζομένων σε φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σημαντικό αριθμό παραπόνων καταλαμβάνουν τα παράπονα που σχετίζονται με το καθεστώς εισόδου, παραμονής, εργοδότησης, δικαιωμάτων και πρόσβασης σε υπηρεσίες αλλοδαπών (μεταναστών, αιτητών ασύλου και προσφύγων). Τέλος, σε υψηλό ποσοστό παραμένουν και τα παράπονα που έχουν ως αντικείμενο κοινωνικές παροχές, όπως δημόσια βοηθήματα και χορηγίες.

Αναλυτικά η κατάσταση παραπόνων ανά θέμα φαίνεται στην κυκλική γραφική παράσταση 4 που ακολουθεί:

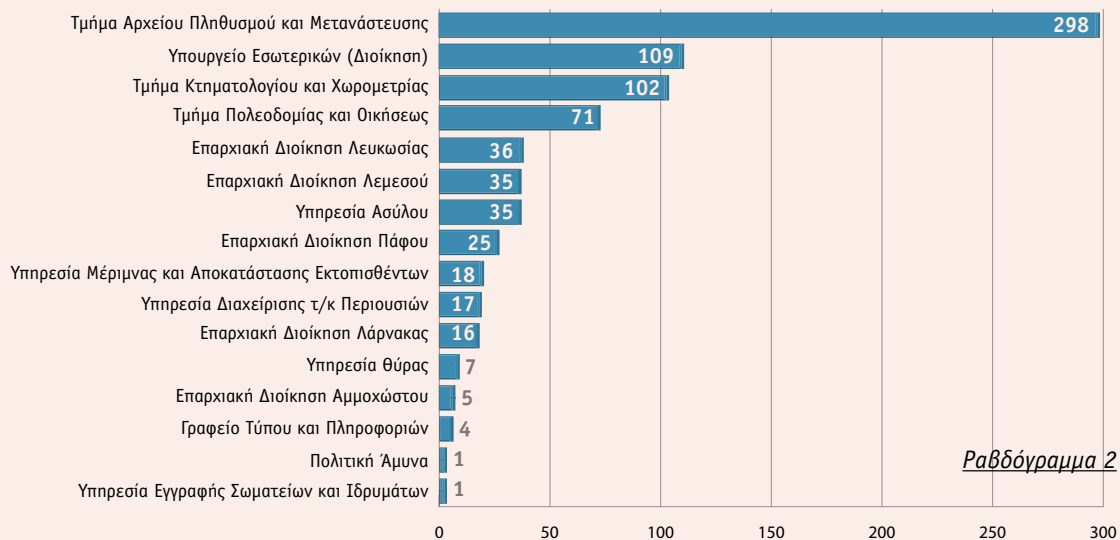
5. Ανάλυση παραπόνων ανά Υπουργείο/Τμήμα/Υπηρεσία

Όπως συνέβη και κατά τα προηγούμενα έτη, ένας μεγάλος αριθμός παραπόνων που υποβλήθηκαν κατά το 2012 (ποσοστό περίπου 26% του συνόλου) στρεφόταν κατά Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών. Αντίθετα, μικροί αριθμοί παραπόνων αφορούν τα Υπουργεία Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Εξωτερικών και Άμυνας. Αναλυτικά η κατάσταση φαίνεται στο ραβδόγραμμα 1 που ακολουθεί:

Ο συγκριτικά πολύ μεγάλος αριθμός παραπόνων εναντίον Τμημάτων και Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι, εν μέρει, φυσιολογικός, δεδομένου ότι πρόκειται για Τμήματα, όπως το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως, το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης κ.λπ., ή Υπηρεσίες, όπως οι Επαρχιακές Διοικήσεις, που έχουν, εξ ορισμού, αυξημένου βαθμού επαφή με το κοινό και δέχονται και εξετάζουν πολλά αιτήματά του. Από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα 2, το οποίο αναλύει τα παράπονα κατά του Υπουργείου Εσωτερικών ανά Τμήμα στο οποίο αφορούν, προκύπτει ότι, τα περισσότερα παράπονα στράφηκαν κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως.

Ανάλυση παραπόνων ανά Τμήμα/Υπηρεσία Υπουργείου Εσωτερικών

IV. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

IV. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Γενικά σχόλια

Κριτήριο αποτελεσματικότητας του Θεσμού του Επιτρόπου Διοικήσεως αποτελεί η συμμόρφωση των Υπηρεσιών στις εισηγήσεις του και η τροχοδρόμηση διαδικασιών για επίλυση συστημικών προβλημάτων και αναβάθμιση της παρεχόμενης προς τον πολίτη εξυπηρέτησης. Απαραίτητα εργαλεία για την αποτελεσματικότητα του Θεσμού αποτελεί τόσο η πειστικότητα της επιχειρηματολογίας που προβάλλει ο Επίτροπος για στήριξη των θέσεών του, όσο και η σχέση συνεργασίας με τις Υπηρεσίες που καλούνται να ανταποκριθούν στις εισηγήσεις του.

Όπως και στα προηγούμενα έτη, κατά το έτος 2012 αριθμός παρεμβάσεων της Επιτροπής είχαν ως αποτέλεσμα την αναθεώρηση άδικων αποφάσεων της Διοίκησης ή τη λήψη διορθωτικών αποφάσεων εκ μέρους της, την επίσπευση της εξέτασης αιτήσεων, η οποία εκκρεμούσε για μεγάλο χρονικό διάστημα και την αντιμετώπιση συστημικών αδυναμιών.

Στις σελίδες που ακολουθούν γίνεται αποτίμηση του έργου του Γραφείου.

A. Τομέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Η δράση του Τομέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατά το 2012, σηματοδοτήθηκε από ζητήματα που απασχόλησαν έντονα την κοινή γνώμη. Αντιπροσωπευτική είναι η παρέμβαση του Τομέα αναφορικά με τις ενέργειες και παραλείψεις του Τμήματος Φυλακών σε υπόθεση βιασμού νεαρού κρατουμένου, με το θέμα της «ευπρεπούς εμφάνισης» των μαθητών στα σχολεία και σχετικά με το θέμα της ελλειμματικής ανταπόκρισης των δημόσιων Υπηρεσιών σε τηλεφωνικές κλήσεις πολιτών. Πολυδιάστατη και πλούσια ήταν, και κατά το 2012, η παρεμβατική δράση του Τομέα στις παραδοσιακές θεματι-

κές του, όπως αυτή της Μετανάστευσης, του Σωφρονιστικού Συστήματος, ευρύτερα, και της δράσης της Αστυνομίας, ενώ υπήρξαν, παράλληλα, αξιόλογες τοποθετήσεις σε σχέση με ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων σχετικών με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κακοδιοίκησης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι φετινές εργασίες του Τομέα, επηρεάστηκαν καταλυτικά και από τις νέες αρμοδιότητες που ανατέθηκαν στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, στη βάση των οποίων η Επίτροπος ενεργεί, από το 2011, ως Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης κατά των Βασανιστηρίων, ενώ με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, στις 9 Μαΐου 2012, ο Επίτροπος ορίστηκε και ως ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού της Πρωτοκόλλου.

II. Μετανάστευση

Μεγάλο μέρος της ενασχόλησης του Τομέα κατά το 2012, αποτέλεσαν ζητήματα τα οποία πηγάζουν από τις ευρύτερες Μεταναστευτικές πρακτικές του κράτους. Μέσω της υποβολής Έκθεσης και στα πλαίσια διερεύνησης σχετικής καταγγελίας, εξετάστηκε η πρακτική του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (ΤΑΠΜ) να θεωρεί εικονικούς μικτούς γάμους, μεταξύ Κυπρίων και υπηκόων τρίτων χωρών, στη βάση της έλλειψης συγκατοίκησης του ζευγαριού¹. Η Επίτροπος, αναλύοντας το σχετικό νομοθετικό και νομολογιακό πλαίσιο που διέπει -σε ευρωπαϊκό επίπεδο- τον έλεγχο της εικονικότητας των γάμων, κατέληξε, μεταξύ άλλων, στο συμπέρασμα ότι, η συγκατοίκηση των συζύγων, δεν αποτελεί το μόνο προαπαιτούμενο για την απόδειξη γνησιότητας ενός γάμου και, συνεπώς, δεν μπορεί άνευ ετέρου να τεκμηριώσει εικονικότητα, χωρίς τη συνεκτίμηση και άλλων παραμέτρων.

Σημαντικές υπήρξαν οι παρεμβάσεις του Τομέα σε περιπτώσεις κράτησης, για σκοπούς απέλασης, υπηκόων τρίτων χωρών. Κριτική ασκήθηκε σε υπόθεση όπου η κρά-

1. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την απόφαση περί Εικονικότητας Γάμου Κυπρίας και Υπηκόου τρίτης χώρας, ημερομ. 31 Ιουλίου 2012, [Αρ. Φακ.:Α/Π 1501/2011].

τηση του παραπονούμενου προέκυψε και συνεχιζόταν εκκρεμούσης διαδικασίας εξέτασης αιτήματός του για άσυλο. Επισημάνθηκε ότι η απέλαση του προσώπου αυτού θα ήταν παράνομη αφού θα παραβίαζε την αρχή της μη επαναπροώθησης και θα έθετε δυνητικά τον παραπονούμενο σε κίνδυνο. Εκφράστηκαν, παράλληλα, προβληματισμοί σε σχέση με τη λήψη της απόφασης για απέλαση στη βάση παράνομης παραμονής τού παραπονούμενου που υποστηρίχθηκε ότι συνέβη δεκαπέντε χρόνια πριν από τον κρίσιμο χρόνο, όπως και για το ότι η κράτηση του παραπονούμενου συνεχίστηκε για διάστημα πέραν των έξι μηνών, γεγονός που αντίκειται στο σχετικό νομοθετικό πλαίσιο². Η κράτηση του παραπονούμενου τερματίστηκε μετά από την παρέμβαση της Επιτρόπου.

Έντονες επισημάνσεις διατυπώθηκαν και στην περίπτωση κράτησης ατόμου για συνολικό διάστημα πέραν των τεσσάρων ετών, σε υποβαθμισμένες, μάλιστα, συνθήκες κράτησης εντός Αστυνομικών Κρατητηρίων. Τονίστηκε ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορούσε να θεωρηθεί νόμιμη η κράτηση για ένα τέτοιο χρονικό διάστημα, δεδομένου ότι δεν υπήρχε καμία προοπτική ή προσδοκία απέλασης του παραπονούμενου³. Μετά την υποβολή της Έκθεσης, ο παραπονούμενος αφέθηκε ελεύθερος υπό όρους ενώ το καθεστώς παραμονής του παραμένει ακαθόριστο.

Εξετάστηκε, επιπλέον, το ζήτημα της συνεχιζόμενης κράτησης Σύριων υπηκόων, των οποίων η άδεια παραμονής είχε λήξει, καθώς και το θέμα της διαμονής των Σύριων στην Κύπρο κάτω από αρρύθμιστο καθεστώς, μετά τα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει από την εμπόλεμη κατάσταση στη Συρία και την αδυναμία τους να επιστρέψουν στη χώρα τους. Η απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών για αναστολή των απελάσεων στη Συρία χαιρετίστηκε, εκφράστηκαν, ωστόσο, έντονοι προβληματισμοί αναφορικά με τη σύλληψη και κράτηση Σύριων πολιτών, χωρίς να υπάρχει εύλογη προοπτική απέλασής τους. Η βασική εισήγηση της Επιτρόπου Διοικήσεως για άρση της κράτησης των Σύριων υπηκόων και αντικατάστασή της με πιο ήπια εναλλακτικά μέτρα, υιοθετήθηκε⁴. Την υποβολή της σχετικής Έκθεσης ακολούθησε απόφαση των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, στη βάση της οποίας παραχωρείται, κατά κανόνα, προσωρινή

2. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε σχέση με τα παράπονα με αρ. φак. Α/Π 270/2012 και Α/Π 1293/2012, ημερομ. 24 Αυγούστου 2012.

3. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τη συνέχιση της κράτησης απορριφθέντα αιτητή ασύλου από το Ιράν, ημερομ. 19 Ιουλίου 2012, [Αρ. Φак.:Α/Π 1786/2011].

4. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την κράτηση των Σύριων υπηκόων, ημερομ. 8 Οκτωβρίου 2012, [Αρ. Φак.:Α/Π 2219/2011 κ.ά].

άδεια παραμονής και εργασίας στους Σύριους υπηκόους, ενώ σε όσους προσέφυγαν, μεταγενέστερα από την αρχική αίτησή τους για άσυλο, στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων, έχει παραχωρηθεί το καθεστώς της συμπληρωματικής προστασίας.

Ο Τομέας, στα πλαίσια εξέτασης σωρείας σχετικών παραπόνων, επισήμανε το γεγονός ότι, η μη δυνατότητα παραχώρησης της κυπριακής υπηκοότητας σε πρόσωπα τα οποία εισήλθαν ή/και παρέμειναν στην Κύπρο χωρίς άδεια, και τα οποία στην πορεία νομιμοποίησαν την παραμονή τους, παντρεύτηκαν με Κύπριους πολίτες και δημιούργησαν σταθερούς οικογενειακούς δεσμούς, οδηγεί σε ανεπιεική και άδικο αποτελέσματα τόσο για τα εμπλεκόμενα άτομα όσο και για τα μέλη των οικογενειών τους, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου η άτυπη παραμονή είναι πολύ μικρής διάρκειας ή/και είχε συντελεστεί αρκετά χρόνια πριν από τον γάμο ή/και ήταν αποτέλεσμα τυπικής παράλειψης παρά σκοπιμότητας. Επιπλέον, σχολιάστηκαν αρνητικά και οι μεγάλες καθυστερήσεις που παρατηρήθηκε ότι σημειώνονται στην εξέταση αιτήσεων για εγγραφή, κατά παράβαση των βασικών αρχών του διοικητικού δικαίου⁵.

Παρεμβάσεις υπήρξαν και σε ζητήματα που αφορούν στον χειρισμό καταγγελιών μεταναστών εργαζομένων, αναφορικά με εργατικά ατυχήματα ή εργατικές διαφορές με τους εργοδότες τους. Και στις δύο περιπτώσεις που εξετάστηκαν, οι παραπονούμενοι είχαν συλληφθεί για λόγους που αφορούσαν τη νομιμότητα της παραμονής τους, και κρατούνταν για σκοπούς απέλασης, ενώ βρισκονταν σε εξέλιξη οι πιο πάνω διαδικασίες. Στην περίπτωση που αφορούσε την κράτηση παραπονούμενου, εκκρεμούσης της εξέτασης καταγγελίας του για σοβαρό εργατικό ατύχημα που είχε υποστεί, επισημάνθηκε το γεγονός ότι η κράτησή του, καθυστέρησε χρονικά και παρακώλυσε ουσιαστικά τη διερεύνηση των συνθηκών του εργατικού ατυχήματος, με αποτέλεσμα να θυματοποιηθεί περαιτέρω ο παραπονούμενος και να καταστεί σοβαρό το ενδεχόμενο ο εμπλεκόμενος εργοδότης να παραμείνει ατιμώρητος. Βασική εισήγηση της Επιτρόπου ήταν η θεσμοθέτηση διατημηματικής διαδικασίας χειρισμού εργατικών ατυχημάτων με θύματα αλλοδαπούς, κατόπιν διαβούλευσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ούτως ώστε να ενεργούν άμεσα και συντονισμένα με σκοπό την έγκαιρη και αποτελεσματική διενέργεια έρευνας γύρω από τις συνθήκες του ατυχήματος⁶. Στα πλαίσια της υλοποι-

5. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την παραχώρηση της κυπριακής υπηκοότητας δυνάμει εγγραφής σε συζύγους Κυπρίων πολιτών, λόγω προηγούμενης παραμονής τους στην Κύπρο χωρίς έγγραφα διαμονής, ημερομ. 17 Φεβρουαρίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 2643/2009 κ.ά].

6. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τον χειρισμό καταγγελίας που υποβλήθηκε από μετανάστη εργαζόμενο για εργατικό ατύχημα, ημερομ. 4 Ιανουαρίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 351/2011].

ποσης των πιο πάνω, έγινε πρόταση για σύσταση «Επιτροπής Εργατικών Ατυχημάτων» ενώ στον παραπονούμενο παραχωρήθηκε άδεια παραμονής ανανεώσιμη για όσο διάστημα κρινόταν αναγκαία η παρουσία του στην Κύπρο.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την περίπτωση όπου η παραπονούμενη είχε συλληφθεί και κρατείτο εκκρεμούσης της διαδικασίας εξέτασης καταγγελίας της για παραβίαση των όρων απασχόλησής της από τον εργοδότη της, κατέδειξε, για άλλη μια φορά, τα προβλήματα που προκύπτουν εξαιτίας του ασαφούς ρυθμιστικού πλαισίου εξέτασης των εργατικών διαφορών ανάμεσα στους μετανάστες εργαζομένους και τους εργοδότες τους. Επισημάνθηκε ότι τα κενά που παρατηρούνται, επιτρέπουν την παρείσφρηση υποκειμενικών κρίσεων και αδιευκρίνιστων κριτηρίων κατά την εξέταση τέτοιων καταγγελιών, οι οποίες οδηγούν πολλές φορές σε άδικο, για τους καταγγέλλοντες, αποτέλεσμα και σε σοβαρές οπισθοχωρήσεις σε θέματα διασφάλισης των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και των νόμιμων εργασιακών αξιώσεων, μιας ευάλωτης ομάδας εργαζομένων. Η εισήγηση της Επιτρόπου Διοικήσεως για άμεση απελευθέρωση της παραπονούμενης και παραχώρηση σε αυτήν του δικαιώματος να εργοδοτηθεί σε νέα θέση εργασίας υιοθετήθηκε από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες⁷.

Έντονη ήταν η διαμεσολαβητική δράση του Τομέα, σε εξατομικευμένα μεταναστευτικά ζητήματα που τέθηκαν υπόψη του. Ειδικότερα, μετά από σχετικές παρεμβάσεις, επιτεύχθηκε η παραχώρηση αδειών παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους⁸, η έκδοση ή ανανέωση αδειών παραμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών⁹, Ευρωπαίους υπηκόους ή και μέλη των οικογενειών τους¹⁰ και σε συζύγους Κυπρίων πολιτών ή μέλη των οικογενειών τους¹¹, η έκδοση άδειας εργασίας σε υπήκοο τρίτης χώρας με πολυετή παραμονή στην Κύπρο¹², η αφαίρεση στοιχείων από τον κατάλογο απαγορευμένων προσώπων (stop list)¹³ και η παραχώρηση της κυπριακής υπηκοότητας ή η επίσπευση της διαδικασίας εξέτασης σχετικού αιτήματος¹⁴.

7. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τη σύλληψη και κράτηση οικιακής εργαζομένης εν αναμονή της εξέτασης καταγγελίας της για εργατική διαφορά με τον εργοδότη της και με τον χειρισμό της ίδιας της καταγγελίας, ημερομ. 5 Ιουνίου 2012, [Αρ. Φακ.:Α/Π 588/2012]. (στην προηγούμενη σελίδα)

8. Α/Π 167/12, 623/12.

9. Α/Π 228/11, 2224/11, 245/12, 2231/11, 2302/11.

10. Α/Π 2171/10, 43/11, 325/11, 1113/10, 215/11, 1728/10, 757/12, 312/12.

11. Α/Π 1341/11, 412/11, 472/11, 441/12, 1696/12, 1814/12.

12. Α/Π 2171/11.

13. Α/Π 1728/10, 101/12

14. Α/Π 285/10, 822/11, 1076/11.

Η μεσολάβηση του Γραφείου σε ζητήματα κράτησης ατόμων για σκοπούς απέλασης, επέφερε, σε πολλές περιπτώσεις, τον τερματισμό της κράτησης και την παραχώρηση δικαιώματος παραμονής¹⁵. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση όπου επιτεύχθηκε η απελευθέρωση εγκύου κρατούμενης και η παραχώρηση σε αυτήν άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους¹⁶, όπως και η περίπτωση τερματισμού της κράτησης ζευγαριού -γονέων ενός τρίχρονου παιδιού- που πραγματοποιούσαν απεργία πείνας για μεγάλο χρονικό διάστημα της κράτησής τους¹⁷. Ενέργειες έγιναν και για την εξασφάλιση μετακίνησης κρατούμενου σε Αστυνομικά Κρατητήρια κοντά στα οποία κατοικούσε η οικογένειά του¹⁸ και σε ζητήματα που αφορούσαν στην παραχώρηση δημοσίου βοηθήματος σε δικαιούχους που βρίσκονται στην Κύπρο είτε με το καθεστώς της συμπληρωματικής προστασίας¹⁹ είτε ως αναγνωρισμένοι πρόσφυγες²⁰.

III. Φυλακές - Σωφρονιστικό Σύστημα

Σημαντική υπήρξε η δράση του Τομέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε υπόθεση που αφορούσε τις ενέργειες του Τμήματος Φυλακών, σε σχέση με ισχυρισμούς για βιασμό νεαρού κρατούμενου από συγκρατούμενό του. Βασική κατάληξη της αυτεπάγγελτης έρευνας που διενεργήθηκε ήταν ότι το σύνολο των χειρισμών του Τμήματος Φυλακών φανέρωναν, τουλάχιστον, αδικαιολόγητη αμέλεια και ολιγωρία στη διενέργεια άμεσης και ενδελεχούς έρευνας για το ενδεχόμενο βιασμού του νεαρού από πολύ μεγαλύτερο συγκρατούμενό του. Εκφράστηκαν, μάλιστα, και σοβαρές ανησυχίες αναφορικά με το γεγονός ότι, με τις ενέργειές του το Τμήμα Φυλακών, εσκεμμένα ή μη, συνέβαλε στη συγκάλυψη του περιστατικού τού ενδεχόμενου βιασμού και στέρησε τη δυνατότητα σε όσους εμπλέκονται να εξασφαλίσουν επαρκή στοιχεία ώστε να υποστηρίξουν τους οποιουσδήποτε ισχυρισμούς τους.

Οι θέσεις που διατυπώθηκαν αφορούσαν στις γενικότερες αρχές που θα πρέπει να διέπουν τη μεταχείριση κρατουμένων και στην ανάγκη για τη διασφάλιση αξιοπρεπών

15. Α/Π 1516/11, 2506/10, 436/12, 2271/11, 2310/11, 1967/11, 2147/11, 2264/11, 515/12, 560/12, 2091/11, 2117/11.

16. Α/Π 853/12.

17. Α/Π 604/11.

18. Α/Π 1947/11.

19. Α/Π 807/10, 1247/10.

20. 1917/12. (στην προηγούμενη σελίδα)

συνθηκών διαβίωσής τους που δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα την ταπεινωτική τους μεταχείριση. Τονίστηκε, δε, ότι η ανάγκη για την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης δεν θα πρέπει να αντιπαλεύει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, αλλά να την επιδιώκει και να την προστατεύει. Οι εισηγήσεις που υποβλήθηκαν αφορούσαν, καταρχήν, στην άμεση παροχή ολοκληρωμένης ψυχολογικής στήριξης στον εμπλεκόμενο νεαρό κρατούμενο, στην αναγκαιότητα ηλικιακού διαχωρισμού των κρατουμένων και του διαχωρισμού με βάση τη φύση και τη βαρύτητα των αδικημάτων, και στην τροποποίηση των περί Φυλακών Νόμων και Κανονισμών, ώστε να ενισχυθούν οι δικαιοκρατικές εγγυήσεις, ειδικότερα όσον αφορά περιπτώσεις κακομεταχείρισης²¹. Μετά την υποβολή της Έκθεσης, ο εμπλεκόμενος νεαρός κρατούμενος αφέθηκε ελεύθερος και η υπόθεση του βιασμού εξετάζεται σε ποινικό επίπεδο, ενώ τέθηκε σε διαθεσιμότητα ένας δεσμοφύλακας, μέχρι να εξεταστεί η υπόθεση για τυχόν πειθαρχικά αδικήματα. Επιπρόσθετα, επιδιώκεται πιο πιστή τήρηση του διαχωρισμού νεαρών κρατουμένων από τους υπόλοιπους κρατουμένους εκ μέρους του Τμήματος Φυλακών.

Ο Τομέας τοποθετήθηκε και στο ζήτημα που αφορά την άσκηση θρησκευτικών δικαιωμάτων από κρατουμένους στις Κεντρικές Φυλακές, παραθέτοντας επισημάνσεις σε σχέση με την ευρύτερη ανάγκη για τη διασφάλιση και τον σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας των κρατουμένων. Επιπρόσθετα, κρίθηκε ότι η απαγόρευση επίσκεψης εκπροσώπων οποιασδήποτε θρησκείας ή δόγματος σε κρατουμένους, που δεν πρεσβεύουν τη συγκεκριμένη θρησκεία ή δόγμα, θίγει τη θρησκευτική ελευθερία τόσο των εκπροσώπων όσο και των κρατουμένων. Επισημάνθηκε ότι θα πρέπει να τυχάνουν ικανοποίησης αιτήματα κρατουμένων να συναντούνται με εκπροσώπους οποιασδήποτε θρησκείας ή δόγματος, ενώ έγινε εισήγηση όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο ανάλογης τροποποίησης των περί Φυλακών Νόμων και Κανονισμών, ώστε κάτι τέτοιο να επιτρέπεται²².

Από τις γενικότερες επαφές της Επιτρόπου Διοικήσεως με το Τμήμα Φυλακών, παρατηρήθηκε μια κλιμακούμενη δυσπιστία της Υπηρεσίας ως προς την άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της πρώτης. Σε συναφή Έκθεση που υποβλήθηκε, τονίστηκε η ανάγκη για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης επικοινωνίας των κρατουμένων με το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως μέσω επιστολών, και επικρίθηκε η οποιαδήποτε προ-

21. Αυτεπάγγελτη Έρευνα της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με ισχυρισμούς για βιασμό νεαρού κρατουμένου στην Πτέρυγα Νεαρών των Κεντρικών Φυλακών, ημερομ. 7 Μαρτίου 2012, [Αρ. Φακ.: ΑΥΤ 1/2012].

22. Έκθεση της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε σχέση με την άσκηση των θρησκευτικών δικαιωμάτων των κρατουμένων στις Κεντρικές Φυλακές, ημερομ. 9 Απριλίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 2430/2010 κ.ά].

σπάθεια δίωξης, είτε κρατουμένων είτε δεσμοφυλάκων, για τον λόγο ότι υπέβαλαν ή προτίθενται να υποβάλουν παράπονο. Κριτική ασκήθηκε και σε σχέση με την άρνηση του Τμήματος Φυλακών να εξασφαλίσει την πρόσβαση των Λειτουργών του Γραφείου της Επιτρόπου σε κρατούμενο, για σκοπούς διερεύνησης παραπόνων, δεδομένου ότι η ενέργεια αυτή αποτελεί σαφή παρακώλυση του έργου της Επιτρόπου, κατά παράβαση του νομοθετικού πλαισίου που ρυθμίζει τις αρμοδιότητές της. Επισημάνθηκε, επιπλέον, ότι η ύπαρξη ενός ανεξάρτητου φορέα ελέγχου συμβάλλει καθοριστικά στην εμπέδωση της ευταξίας και στην καταπολέμηση του αισθήματος «ατιμωρησίας» στα μέλη εκείνα του προσωπικού των Φυλακών τα οποία δυνατόν να παραβιάζουν με τη συμπεριφορά τους τα δικαιώματα των κρατουμένων²³.

IV. Άλλες Παραβιάσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

- ▶ Μετά από εξέταση ατομικού παραπόνου, η Επίτροπος Διοικήσεως τοποθετήθηκε σε σχέση με την υποβολή πολιτών σε ελέγχους εκ μέρους της Αστυνομίας, στη βάση ανώνυμων πληροφοριών, τονίζοντας ότι, απαραίτητο στοιχείο για τη θεμιτή διεξαγωγή τέτοιων ελέγχων, είναι να υπάρχει εύλογη υποψία εναντίον του ατόμου που υποβάλλεται σε αυτόν, ως προς το ότι ενέχεται στη διάπραξη αδικήματος. Τονίστηκε, επιπλέον, και η ανάγκη επαρκούς αξιολόγησης των πληροφοριών που η Αστυνομία έχει στη διάθεσή της, ως προς την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητά τους, με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η διαπίστωση τού κατά πόσον συντρέχει, εύλογα, άμεση ανάγκη λήψης μέτρων που περιορίζουν θεμελιώδη δικαιώματα ενός πολίτη²⁴. Μετά την υποβολή της σχετικής Έκθεσης, εκδόθηκε, από την Αστυνομία, σχετική εγκύκλιος αναφορικά με την έρευνα υπόπτων, υπό το φως και των επισημάνσεων της Επιτρόπου.
- ▶ Οι θέσεις της Επιτρόπου αναφορικά με το θέμα της «ευπρεπούς εμφάνισης» των μαθητών στα σχολεία, τέθηκαν υπόψη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με την υποβολή σχετικής Έκθεσης. Τονίστηκε η ανάγκη για τη διασφάλιση της ουσιαστικής διαβούλευσης και της συμμετοχής των μαθητών στη

23. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τα προσκόμματα που τίθενται από το Τμήμα Φυλακών στην άμεση πρόσβαση και επικοινωνία με τους κρατούμενους και στη διερεύνηση των παραπόνων που υποβάλλονται στο Γραφείο της, ημερομ. 27 Νοεμβρίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 2386/2011 κ.ά].

24. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με το παράπονο με αρ. Α/Π 842/2009 σε σχέση με τη μεταχείριση πολιτών εκ μέρους της Αστυνομίας, στη βάση ανώνυμων πληροφοριών, ημερομ. 26 Μαρτίου 2012.

λήψη αποφάσεων αναφορικά και με το θέμα της εμφάνισής τους, και σημειώθηκε ότι η έκδοση εγκυκλίων για το θέμα αυτό, θα πρέπει να περιορίζεται στην έκφραση γενικών κατευθυντήριων γραμμών²⁵.

- ▶ Μετά από εξέταση τριών παραπόνων σχετικών με την προϋπόθεση καταβολής τέλους για τη διεκδίκηση θέσεων εργασίας στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, η Επίτροπος κατέληξε στη θέση ότι η θέσπιση όρων, και δη, οικονομικών όρων, που περιορίζουν την προοπτική πρόσβασης σε εργασία - ιδίως σε καιρούς έντονης οικονομικής κρίσης και όξυνσης της ανεργίας- θα πρέπει να αποφεύγονται, και να γίνεται προσπάθεια εξεύρεσης εναλλακτικών τρόπων εξασφάλισης πραγματικού ενδιαφέροντος για εξαγγελλλόμενες θέσεις εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, τα όποια χρηματικά τιμήματα δεν θα πρέπει να έχουν αποτρεπτικό ή αποθαρρυντικό χαρακτήρα, ούτε και να υπερβαίνουν το ηπιότερο αναγκαίο μέτρο για την κάλυψη μέρους του λειτουργικού κόστους της διαδικασίας²⁶. Οι παρατηρήσεις της Επιτροπής έτυχαν, σε μεγάλο βαθμό, θετικής αποδοχής από τις εμπλεκόμενες στις υπό εξέταση υποθέσεις Υπηρεσίες.
- ▶ Η ανάγκη για τη θεσμοθέτηση πλαισίου, που θα ρυθμίζει αναλυτικά και πλήρως το πλέγμα και τον τρόπο υλοποίησης των υποχρεώσεων της πολιτείας έναντι της ιδιαίτερα ευάλωτης ομάδας των ατόμων με ψυχική ασθένεια, επισημάνθηκε από την Επίτροπο μετά από την εξέταση υπόθεσης που αφορούσε στις ενέργειες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε σχέση με την παροχή στήριξης σε άτομο με ψυχική ασθένεια. Για την υπό εξέταση περίπτωση, εισήγηση της Επιτροπής ήταν όπως μεγιστοποιηθούν οι προσπάθειες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του ενδιαφερόμενου ατόμου²⁷.
- ▶ Μετά από τη διερεύνηση υπόθεσης που αφορούσε στη σύσταση Ιατροσυμβουλίου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το

25. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε σχέση με την εμφάνιση των μαθητών στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, ημερομ. 4 Μαΐου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 2360/2010].

26. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την καταβολή τέλους διεκδίκησης θέσεων εργασίας στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, ημερομ. 5 Ιανουαρίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 1866/2011 κ.ά].

27. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την οικονομική στήριξη ατόμου με ψυχική ασθένεια, ημερομ. 10 Απριλίου 2012, [Α/Π 679/2011].

οποίο εξέτασε ασθενή, για σκοπούς πιστοποίησης της ανικανότητάς του για εργασία, η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι αποτελεί ευθύνη του κράτους να υιοθετεί και να εφαρμόζει τις διαδικασίες εκείνες που εγγυούνται ότι ο πολίτης αντιμετωπίζεται κατά τρόπο αντικειμενικό, απροσωπώληπτο και δίκαιο, σε τέτοιας φύσεως διαδικασίες. Εισήγησή της ήταν όπως, είτε κανονιστικά είτε στην πράξη, κατοχυρωθεί ως κώλυμα η επαγγελματική σχέση ιατρού, ο οποίος συμμετέχει σε Ιατροσυμβούλιο, με την ασφαλιστική εταιρεία με την οποία ο αιτητής έχει εκκρεμότητες²⁸.

- ▶ Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε -με αφορμή την υποβολή μεγάλου αριθμού σχετικών παραπόνων- για το θέμα της μη ανταπόκρισης δημοσίων Υπηρεσιών σε τηλεφωνικές κλήσεις πολιτών, κατέδειξε σημαντικά κενά και παραλείψεις στον τομέα της εξυπηρέτησης, και ειδικότερα της τηλεφωνικής εξυπηρέτησης, των πολιτών από τις δημόσιες Υπηρεσίες, σε βαθμό και ένταση που υποδηλώνουν, εν πολλοίς, μειωμένη μέριμνα για τα δικαιώματα των πολιτών. Οι εισηγήσεις που υποβλήθηκαν, βασίστηκαν στη θέση ότι η δράση των Υπηρεσιών, θα πρέπει να προσανατολιστεί στη διασφάλιση της εξυπηρέτησης, της καθοδήγησης και της πλήρους ενημέρωσης των πολιτών, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο θα συμβάλει καθοριστικά στο να καθίσταται η διοικητική δράση προβλέψιμη και διαφανής, και καί' επέκταση, στο να αποκαθίσταται η εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος και τους θεσμούς του²⁹. Το αντικείμενο και τα συμπεράσματα της Έκθεσης της Επιτρόπου συζητήθηκαν εκτενώς στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- ▶ Μετά από τη διερεύνηση ατομικού παραπόνου, η Επίτροπος αναφέρθηκε στο θεσμικό πλαίσιο διοικητικού δικαίου και ορθής διοικητικής συμπεριφοράς, και ειδικότερα στις αρχές της χρηστής διοίκησης, που επιβάλλουν σε κάθε διοικητική Αρχή να εξυπηρετεί τον πολίτη και να τον πληροφορεί για τα θέματα της αρμοδιότητάς της, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, καταλήγοντας στο ότι η διαπιστωμένη πολύμηνη καθυστέρηση Αρχής Τοπικής Αυτοδιοίκησης να απαντήσει σε επιστολή του παραπονούμενου, υπήρξε αδικαιολόγητα μεγάλη, και συνιστούσε

28. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τη συμμετοχή ειδικών ιατρών στην εξέταση αιτημάτων για παροχές λόγω επαγγελματικών βλαβών, ημερομ. 28 Ιουνίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 1709/2011].

29. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τη μη ανταπόκριση δημοσίων Υπηρεσιών στις τηλεφωνικές κλήσεις πολιτών, ημερομ. 22 Φεβρουαρίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 2068/2010 κ.ά].

κακοδιοίκηση. Οι εισηγήσεις της Επιτρόπου αφορούσαν στη μελλοντική στάση της εμπλεκόμενης Αρχής, έναντι τέτοιας μορφής αιτημάτων από πολίτες³⁰.

V. Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Το 2011, ο παραδοσιακός ελεγκτικός ρόλος του Επιτρόπου Διοικήσεως αναφορικά με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων διευρύνθηκε, με την παραχώρηση, δια Νόμου [Ν.158(Ι)/2011], σε αυτόν, της αρμοδιότητας της ευρύτερης προαγωγής και προώθησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τροποποιήθηκε σχετικά, ο Επίτροπος Διοικήσεως ονομάζεται, πλέον, Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και ασκεί εξουσίες που στόχο έχουν την ευρύτερη προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη διατήρηση ή επέκταση της προστασίας τους στη Δημοκρατία και την τήρηση θεμελιωδών αρχών των δικαιωμάτων από τις Υπηρεσίες. Στα πλαίσια των νέων αυτών αρμοδιοτήτων, πραγματοποιήθηκαν, κατά το 2012, τέσσερις συνολικά Δράσεις και υποβλήθηκαν σχετικές Τοποθετήσεις της Επιτρόπου στους εμπλεκόμενους κρατικούς φορείς.

1. Χειρισμός υπηρεσιακών όπλων από την Αστυνομία

Αντικείμενο Τοποθέτησης αποτέλεσε η Αστυνομική Διάταξη υπ' αριθμό 5/50, που εξέδωσε ο Αρχηγός Αστυνομίας στις 25 Απριλίου 2012, αναφορικά με τον Χειρισμό Υπηρεσιακών Όπλων από μέλη της Αστυνομίας. Διαπιστώθηκε και επικροτήθηκε το γεγονός ότι η Αστυνομική αυτή Διάταξη ρυθμίζει με διεξοδικό, απλό και κατανοητό τρόπο το ζήτημα της αστυνομικής οπλοχρησίας και ότι εμμένει στις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας. Κατατέθηκαν, επιπλέον, αριθμός παρατηρήσεων και προτάσεων με στόχο την εμπέδωση εντός του Αστυνομικού Σώματος μίας κουλτούρας σεβασμού των δικαιωμάτων των πολιτών, την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας και την καταπολέμηση φαινομένων ασυδοσίας και τυχόν αισθημάτων ατιμωρησίας ανάμεσα στους αστυνομικούς³¹.

30. Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την ανταπόκριση του Δήμου Παλαμνίου σε επιστολή πολίτη, ο οποίος ζήτησε πληροφορίες για θέματα που θεωρούσε ότι ενέπιπταν στις αρμοδιότητες του Δήμου, ημερομ. 10 Οκτωβρίου 2012, [Αρ. Φακ.: Α/Π 1565/2011].

31. Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως ως Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με τον χειρισμό υπηρεσιακών όπλων από μέλη της Αστυνομίας, ημερομ. 22 Αυγούστου 2012, Δράση 1/2012.

2. Αντιμετώπιση συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας από την Αστυνομία

Με αφορμή τον τρόπο με τον οποίο ενήργησε η Αστυνομία, κατά τη διάρκεια εκδήλωσης διαμαρτυρίας κτηνοτρόφων έξω από το Προεδρικό Μέγαρο τον Αύγουστο του 2012, η Επίτροπος προχώρησε στην υποβολή Τοποθέτησης σε σχέση με την αντιμετώπιση των διαδηλώσεων και των προσώπων που λαμβάνουν μέρος σε αυτές από την Αστυνομία. Αναλύθηκε το νομικό πλαίσιο που διέπει το δικαίωμα της ειρηνικής συνάθροισης και ελεύθερης έκφρασης, και διατυπώθηκαν συγκεκριμένες εισηγήσεις αναφορικά με τη δράση της Αστυνομίας, στις περιπτώσεις έκφρασης του δικαιώματος αυτού. Μεταξύ άλλων, έμφαση δόθηκε στην υποχρέωση που έχουν τα μέλη της Αστυνομίας να διευκολύνουν την πραγματοποίηση της συνάθροισης και να προστατεύουν τα άτομα που συμμετέχουν σε αυτήν, να απέχουν από την άσκοπη και δυσανάλογη χρήση βίας, να απέχουν από τη λήψη μη αναγκαίων μέτρων, προληπτικής ή κατασταλτικής φύσης, να έχουν διαθέσιμα εναλλακτικά της βίας μέσα παρέμβασης, τα οποία και να προτιμούν, και να μην χρησιμοποιούν πρακτικές ή μεθόδους «φακελώματος» των διαδηλωτών ή ποινικοποίησης του δικαιώματος στην ελεύθερη συνάθροιση, οι οποίες, όχι μόνο προσβάλλουν θεμελιώδη δικαιώματα, αλλά και λειτουργούν αποθαρρυντικά στην περαιτέρω άσκηση των ελευθεριών³².

3. Διενέργεια DNA τεστ για μεταναστευτικούς σκοπούς

Αντικείμενο κριτικής αποτέλεσε η πρακτική του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (ΤΑΠΜ) να απαιτεί τη διενέργεια DNA τεστ ώστε να επαληθευθεί η πατρότητα παιδιών από αλλοδαπές μητέρες και Κύπριους πατέρες -έστω κι αν αυτό δεν αμφισβητείται από τους ίδιους τους γονείς- στα πλαίσια εξέτασης αιτημάτων για άδεια παραμονής ή πολιτογράφησης των πρώτων. Η διερεύνηση του θέματος κατέδειξε ότι το ΤΑΠΜ, εφαρμόζει τα πιο πάνω στην απουσία οποιουδήποτε νομοθετικού ή κανονιστικού πλαισίου και χωρίς να στηρίζεται σε συγκεκριμένα, σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, που να καθιστούν τη δράση του προβλέψιμη, διαφανή, οριοθετημένη και δικαίως ασφαλή. Ως εκ τούτου, η Επίτροπος κατέληξε στο ότι το ΤΑΠΜ παραβιάζει την αρχή της νομιμότητας και, κατ' επέκταση, το ανθρώπινο δικαίωμα στην οικογενειακή και ιδιωτική ζωή, ενώ επισήμανε ότι, ακόμη και αν ήταν νομοθετικά ή κανονιστικά προβλεπόμενη η ακολουθούμενη πρακτική, και πάλι δεν θα μπορούσε να

32. Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως ως Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την αντιμετώπιση συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας από την Αστυνομία, ημερομ. 7 Σεπτεμβρίου 2012, Δράση 2/2012.

θεωρηθεί ως συμβατή με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τις αρχές σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παραθέτοντας σχετική ανάλυση. Υπογραμμίστηκε, επιπλέον, ότι πρακτικές, ενέργειες και αποφάσεις που επηρεάζουν τα δικαιώματα των πολιτών, θα πρέπει να ρυθμίζονται μέσω ενός σαφώς καθορισμένου περιγράμματος που θα εξειδικεύει τα όρια και τους περιορισμούς της αρμόδιας κρατικής Αρχής και θα διασφαλίζει το απολύτως αναγκαίο επιτρεπτό περιθώριο παρέμβασής της στον χώρο των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών³³.

4. Ποινική, σωφρονιστική και μετα-σωφρονιστική αντιμετώπιση των σεξουαλικά αδικοπραγούντων

Με στόχο τον εντοπισμό τυχόν κενών στο ισχύον νομικό πλαίσιο και στην υποβολή συγκεκριμένων εισηγήσεων που αφορούν όλα τα επίπεδα δράσης της Πολιτείας σχετικά με τα σεξουαλικά αδικήματα, υποβλήθηκε Τοποθέτηση αναφορικά με την ποινική, σωφρονιστική και μετα-σωφρονιστική αντιμετώπιση όσων τελούν αδικήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και αξιοπρέπειας. Η Επίτροπος διατύπωσε παρατηρήσεις αναφορικά με τις σχετικές ρυθμίσεις του Ποινικού Κώδικα και κατέγραψε σειρά εισηγήσεων για τον εκσυγχρονισμό και την τροποποίηση του σχετικού Νόμου, με τρόπο που να συνάδει με σύγχρονες αντιλήψεις χειρισμού των σεξουαλικών αδικημάτων. Επιπλέον, επισημάνθηκε εμφαντικά η ανάγκη για κατάλληλη κατάρτιση των μελών των Υπηρεσιών που, συνήθως, έρχονται σε πρώτη επαφή με τα θύματα τέτοιων αδικημάτων, για εφαρμογή προγραμμάτων ή μέτρων παρέμβασης, με σκοπό την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων επανάληψης αδικημάτων σεξουαλικού χαρακτήρα, ιδιαίτερα σε βάρος παιδιών, για επιβολή συγκεκριμένων όρων από το Δικαστήριο κατά την αποφυλάκιση ατόμων που καταδικάστηκαν για τέτοια αδικήματα, ιδιαίτερα εναντίον παιδιών και για επαναξιολόγηση των όρων αυτών, ανά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Τονίστηκε, επίσης, η ανάγκη για διάθεση προγραμμάτων θεραπείας, εκτός φυλακών, στους δράστες, η παροχή κατάλληλης στήριξης των θυμάτων, ιδιαίτερα των παιδιών, και λήψης μέτρων, όπως εκπαίδευση και κατάρτιση για την αποθάρρυνση και μείωση της ζήτησης, που ευνοεί όλες τις μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών. Διατυπώθηκε, επίσης, η θέση ότι οι σχετικές με τέτοια αδικήματα ποινές, θα πρέπει να είναι ανάλογες με την ηθική και νομική απαξία του αδικήματος, ώστε

33. Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως ως Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με διενέργεια εξέτασης DNA για μεταναστευτικούς σκοπούς, ημερομ. 31 Οκτωβρίου 2012, Δράση 3/2012.

να αποκαθιστούν τη δικαιοσύνη αλλά, ταυτόχρονα, να μεταχειρίζονται τον δράστη με δικαιοκρατικό τρόπο, και δόθηκε έμφαση στην υιοθέτηση ενός μακροπρόθεσμου Εθνικού Σχεδίου Δράσης, με την εμπλοκή όλων των σχετικών φορέων και ανεξάρτητων ειδικών για όλα τα επιμέρους σχετικά ζητήματα³⁴.

Β. Τομέας Ανεξάρτητου Μηχανισμού για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες

Η δράση του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως Ανεξάρτητου Μηχανισμού για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (Independent Mechanism), ξεκίνησε τον Μάιο του 2012, μετά από την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να προβεί στον ορισμό των τριών αρμόδιων, για την εφαρμογή και την εποπτεία της Σύμβασης, Μηχανισμών. Με την ίδια Απόφαση, το Υπουργικό Συμβούλιο όρισε το Κεντρικό Σημείο Επαφής (Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες) και τον Συντονιστικό Μηχανισμό (Παγκύπριο Συμβούλιο για τα Άτομα με Αναπηρίες) για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Μεταξύ άλλων, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του ως Ανεξάρτητου Μηχανισμού, ανατέθηκε στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως η διερεύνηση ατομικών ή ομαδικών παραπόνων και καταγγελιών, καθώς και η αυτεπάγγελτη εξέταση περιπτώσεων άνισης μεταχείρισης και παραβίασης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, που προστατεύονται από τη Σύμβαση.

Προκειμένου να συμβάλουν στο σημαντικό αυτό έργο όλοι οι θεματικοί κύκλοι του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, με την σωρευμένη εμπειρία τους στα διαφορετικά θέματα ενασχόλησής τους, η Επίτροπος προέβη σε γραπτή ενημέρωση των Λειτουργών του Γραφείου για τις αρμοδιότητες του Ανεξάρτητου Μηχανισμού, καλώντας τους

34. Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως ως Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την ποινική σωφρονιστική και μετα-σωφρονιστική μεταχείριση των σεξουαλικά αδικηπραγούντων, 19 Δεκεμβρίου 2012, Δράση 7/2012.

να συνδράμουν στην οριζόντια, πλέον, διερεύνηση των παραπόνων και καταγγελιών σε σχέση με την εφαρμογή της Σύμβασης, από όλους του Θεματικούς Τομείς του Γραφείου (Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Ακίνητης Ιδιοκτησίας, Ανάπτυξης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωνικής Ασφάλισης και Θεμάτων Οικονομικής Υγής, Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Υπαλληλικών Σχέσεων, Σχέσεων Κράτους - Πολίτη).

Η εν λόγω προσαρμογή της λειτουργίας του Γραφείου κατέστη αναγκαία για τον λόγο ότι η Σύμβαση εκτείνεται σε ένα εξαιρετικά ευρύ φάσμα δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων όλων των ατομικών, κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες και αφορούν κατοχυρωμένες νομικές υποχρεώσεις τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Υπό την ιδιότητά του ως Συντονιστικού Μηχανισμού και με τη διοικητική υποστήριξη του Κεντρικού Σημείου Επαφής (Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες), το Παγκύπριο Συμβούλιο για τα Άτομα με Αναπηρίες, στην προσπάθειά του να προωθήσει την κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2013 - 2020 και τη διαμόρφωση πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων υλοποίησης της Σύμβασης, προχώρησε, στις 7 Νοεμβρίου 2012, στη σύσταση οκτώ θεματικών Τεχνικών Επιτροπών³⁵.

Σε κάθε θεματική Τεχνική Επιτροπή, ορίστηκε ο Λειτουργός του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως που θα συμμετέχει, ως εκπρόσωπος του Ανεξάρτητου Μηχανισμού, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη συμβολή του Μηχανισμού στην παρακολούθηση και την υλοποίηση της Σύμβασης. Μέσω της συμμετοχής αυτής, ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός θα ενημερώνεται για τις πρωτοβουλίες, προτάσεις και εισηγήσεις κάθε Επιτροπής, σε σχέση με τη διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης αλλά και τις ενέργειες και δράσεις που θα υιοθετούνται αναφορικά με το αντικείμενο ενασχόλησης της Επιτροπής.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι Λειτουργοί του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως στους οποίους ανατέθηκε η συμμετοχή στις θεματικές Τεχνικές Επιτροπές, παρακολούθησαν σχετικό με τη σύσταση και τη λειτουργία των Επιτροπών Εργαστήριο, το οποίο διοργανώθηκε,

35. Οι Τεχνικές Επιτροπές αφορούν στην προβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, στις μεταφορές και στην πληροφόρηση, στην ανεξάρτητη διαβίωση και στην κοινωνική ενσωμάτωση, στην κοινωνική προστασία, στην εκπαίδευση, στην υγεία και στην αποκατάσταση, καθώς και στην απασχόληση.

στις 3 Οκτωβρίου 2012, από το Κεντρικό Σημείο για την Εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Δυνάμει του άρθρου 33(2) της Σύμβασης, σε συνδυασμό με τις αρχές που διέπουν τη λειτουργία των θεσμών για προστασία και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Αρχές του Παρισιού), ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός, μετά από διαβούλευση με την Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Αναπήρων (ΚΥ.Σ.Ο.Α), προχώρησε στη σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Παρακολούθηση της Σύμβασης, στις 10 Οκτωβρίου 2012. Η Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από πέντε μέλη της ΚΥ.Σ.Ο.Α, την Επίτροπο Διοικήσεως και έναν Λειτουργό από το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, το οποίο παρέχει, επίσης, γραμματειακή υποστήριξη. Πριν από το τέλος του 2012, πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρία της Συμβουλευτικής Επιτροπής, με θέμα τις εξελίξεις στον τομέα των επιδοματικών παροχών για άτομα με αναπηρίες, ενόψει των προτεινόμενων νομοθετικών τροποποιήσεων που εξετάζονται λόγω της οικονομικής κρίσης. Μεταξύ άλλων, στόχος της Επιτροπής είναι η διαφώτιση και ενημέρωση του κοινού για τις σύγχρονες προσεγγίσεις στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Εντός του σύντομου χρόνου λειτουργίας του Ανεξάρτητου Μηχανισμού, ήδη, το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως αντιμετώπισε σημαντικές προκλήσεις στα πλαίσια διερεύνησης ατομικών παραπόνων και διενέργησε αυτεπάγγελτες παρεμβάσεις σε θέματα εφαρμογής της Σύμβασης και εμπέδωσης των βασικών αρχών και δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται σε αυτή.

1. Προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία σε αθλητικές εγκαταστάσεις

Με αφορμή την υποβολή καταγγελίας αθλητικογράφου με παραπληγία, εξετάστηκε το ζήτημα της προσβασιμότητας των δημοσιογράφων/ αθλητικογράφων, αλλά και των φιλάθλων που είναι άτομα με αναπηρίες (παραπληγικοί), στις υφιστάμενες, σε ολόκληρη την Κύπρο, αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδα)³⁶. Στην Τοποθέτησή της η Επίτροπος κατέληξε ότι, παρά τις επαρκείς ρυθμίσεις της εθνικής, ευρωπαϊκής και

³⁶ AKI 30/2010, ΑΙΤ 1/2012.

διεθνούς νομοθεσίας στον τομέα της προσβασιμότητας, καθίσταται αναγκαία η άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων, από μέρους των καθ' ύλην αρμόδιων φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, προς εξάλειψη των υφιστάμενων εμποδίων και άρση του κοινωνικού αποκλεισμού που υφίστανται τα άτομα με αναπηρίες, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο τη συνεκτικότητα του κοινωνικού ιστού. Εξίσου αναγκαία, τονίστηκε στην Τοποθέτηση, είναι η αντιμετώπιση των κενών που διαχρονικά αναδείχθηκαν στο σύστημα παρακολούθησης και πιστοποίησης της προσβασιμότητας, μέσω τόσο της αναβάθμισης των προσφερόμενων, στο κοινό, υποδομών και υπηρεσιών, όσο και της δημιουργίας ενός φιλικά σχεδιασμένου, προς τα άτομα με αναπηρίες, περιβάλλοντος, ώστε να διασφαλίζεται, πλήρως, η προσβασιμότητα στις αθλητικές εγκαταστάσεις.

2. Παροχή διευκολύνσεων στην επαγγελματική εκπαίδευση και την εργασία

Στην εισήγηση για παροχή διευκολύνσεων (κτίτορα σημειώσεων- «note taker») σε άτομο με αναπηρία (κώφωση), οι οποίες θα δημιουργούσαν συνθήκες ουσιαστικής ισότητας με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και θα καθιστούσαν δυνατή την επιτυχή παρακολούθηση επιμορφωτικού προγράμματος για τη φροντίδα ηλικιωμένων στο Κέντρο Παραγωγικότητας, κατέληξε η Επίτροπος μετά από την εξέταση σχετικής καταγγελίας που υποβλήθηκε στην Αρχή Ισότητας³⁷. Στη σχετική Έκθεση, σημειώθηκε ότι, με βάση τη συναφή, με το θέμα, ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία, η μη παροχή εύλογων προσαρμογών, εκτός από το ότι στοιχειοθετεί άμεση διάκριση λόγω αναπηρίας στον τομέα της πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση, λειτουργεί ανασταλτικά για τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και οδηγεί στον αποκλεισμό τους από την αγορά εργασίας. Υπογραμμίστηκε, επίσης, ότι η ευθύνη του κράτους και των αρμοδίων Υπηρεσιών δεν εξαντλείται στη διασφάλιση ευκαιριών για πρόσβαση και συμμετοχή στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά περιλαμβάνει και τη μέριμνα για τα αποτελέσματα της συνολικής διαδικασίας, ανεξαρτήτως των τυπικών ευκαιριών που παρέχονται, με τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες. Μετά από διαβουλεύσεις με την αρμόδια Υπηρεσία, η εισήγηση της Επιτρόπου υιοθετήθηκε.

37. AKI 106/2010.

Εξετάστηκε, επίσης, παράπονο³⁸ αναφορικά με τη μη αξιολόγηση εκπαιδευτικού Λειτουργού ως ατόμου με αναπηρία, κατά την ακολουθούμενη, από την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ), διαδικασία μεταθέσεων. Εισήγηση της Επιτροπής, η οποία μετά από διαβουλεύσεις οδήγησε στην ικανοποίηση του αιτήματος της παραινόμενης, ήταν όπως, εκτός από τη διαδικασία τοποθετήσεων και μετακινήσεων που τηρεί το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, έτσι και στην περίπτωση μεταθέσεων στις οποίες προβαίνει η ΕΕΥ, λαμβάνεται υπόψη η αναπηρία εκπαιδευτικού και οι υποδείξεις για την παροχή εκείνων των εύλογων προσαρμογών, που διευκολύνουν την εκτέλεση των καθηκόντων του και τη διακίνησή του στον χώρο εργασίας, τις οποίες επιβάλλει η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Σε αντίθετη περίπτωση, σύμφωνα με το εθνικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο, η πρακτική άσκησης του δικαιώματος τοποθέτησης, μετακίνησης ή μετάθεσης, χωρίς αναφορά στην αναπηρία, στοιχειοθετεί έμμεση διάκριση λόγω αναπηρίας και αντιβαίνει στις διατάξεις της Σύμβασης, περιλαμβανομένων εκείνων που προάγουν την πραγμάτωση του δικαιώματος για εργασία, εξασφαλίζοντας ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας.

3. Λειτουργία Ειδικών Μονάδων για παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης

Από τη διερεύνηση καταγγελίας ομάδας γονέων μαθητών της Ειδικής Μονάδας του Δημοτικού Σχολείου Μακεδονίτισσας Β' εναντίον του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού³⁹, διαπιστώθηκε ότι, για την εφαρμογή της υφιστάμενης και εκτενούς, για το θέμα, νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία των Ειδικών Μονάδων για παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, είναι αναγκαία τόσο η διασφάλιση των απαραίτητων υλικών πόρων και του επαρκώς καταρτισμένου προσωπικού, όσο και η θεσμοθέτηση αποτελεσματικών μηχανισμών συντονισμού και ελέγχου των αποφάσεων που λαμβάνονται, καθώς και υλοποίησής τους. Για την αποκατάσταση των κενών που διαπιστώθηκαν σε σχέση με τον συντονισμό του σχεδιασμού και της υλοποίησης των έργων ενίσχυσης των Ειδικών Μονάδων, βασική εισήγηση της Επιτροπής ήταν όπως το Υπουργείο εγκύψει στα υπό εξέταση ζητήματα και αναζητήσει έναν πιο δυναμικό και κεντρικό τρόπο χειρισμού τους. Ειδικότερη εισήγηση ήταν όπως το Υπουργείο μερι-

38. Α/Π 2140/2011, ΑΚΙ 69/2012.

39. ΑΚΙ 50/2011

μνήσει ιδιαίτερα για την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών κατάταξης των παιδιών με αναπηρίες σε κατάλληλους ή κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους ειδικής εκπαίδευσης και για τη συνεχή επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών για τα ζητήματα ειδικής εκπαίδευσης, ιδίως σε ό,τι αφορά την καλύτερη δυνατή ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στον κοινό εκπαιδευτικό κορμό και την ευρύτερη μαθητική κοινότητα, με έμφαση και στον εντοπισμό ενδείξεων κακοποίησης παιδιών.

4. Στοχευμένα Μέτρα Κρατικής Φοιτητικής Πρόνοιας σε φοιτητές/αιτητές των οποίων οι γονείς είναι άτομα με αναπηρίες

Σημαντική υπήρξε, επίσης, η εισήγηση της Επιτροπής μετά από την υποβολή καταγγελίας εκ μέρους της Οργάνωσης Παραπληγικών Κύπρου (ΟΠΑΚ)⁴⁰, για αλλαγή του τρόπου εφαρμογής των Στοχευμένων Μέτρων Κρατικής Φοιτητικής Πρόνοιας, προκειμένου τα επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται σε γονείς φοιτητών, να μη συνυπολογίζονται ως εισοδήματα της οικογένειάς τους κατά την αξιολόγηση, από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, των αιτήσεων υποψηφίων αιτητών/φοιτητών, για σκοπούς κάλυψης των φοιτητικών τους αναγκών. Η Επίτροπος κατέληξε στην εισήγηση αυτή μετά από τη διατύπωση της θέσης ότι, η υφιστάμενη πρακτική συνυπολογισμού των εν λόγω επιδομάτων αναπηρίας ως εισοδημάτων της οικογένειας των φοιτητών, θέτει τα παιδιά ατόμων με αναπηρίες σε δυσμενέστερη θέση από τα υπόλοιπα παιδιά, των οποίων οι γονείς δεν είναι ανάπηροι και δεν συμβάλλει θετικά στην επίτευξη ουσιαστικής ισότητας μεταξύ ανάπηρου και μη πληθυσμού. Υπογραμμίστηκε ότι, η χορήγηση οικονομικών και άλλων επιδομάτων σε άτομα με αναπηρίες εντάσσεται στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους και αποβλέπει στην προστασία των ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, ως αντιστάθμισμα των ελλειμμάτων σε υποδομές, υπηρεσίες και εργαλεία κοινωνικής ένταξης αλλά και του πολλαπλάσια επιπρόσθετου κόστους διαβίωσης των ατόμων με αναπηρίες, συγκριτικά με τον λοιπό πληθυσμό.

40. ΑΚΙ 97/2010.

5. Επιδοματικές παροχές

Με αφορμή παράπονο για την έγκριση της παροχής επιδόματος φροντίδας τετραπληγίας σε τρίχρονο παιδί με το σύνδρομο Angelman, από την ημερομηνία επανεξέτασης της σχετικής αίτησης από το Ιατροσυμβούλιο αντί από την ημερομηνία υποβολής της⁴¹, η Επίτροπος, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Ανεξάρτητου Μηχανισμού, προέβη σε σειρά εισηγήσεων προς το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, αναφορικά με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στις αιτήσεις ατόμων με αναπηρία για παροχή επιδόματος φροντίδας. Οι βασικότερες από τις εισηγήσεις αυτές περιελάμβαναν την έγκαιρη λήψη αποφάσεων ώστε να αποφεύγεται η στέρηση, από τους δικαιούχους, των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους σε βάρος της ποιότητας διαβίωσής τους και κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης, τη συνεκτίμηση, κατά τη λήψη των αποφάσεων, όλων των προσδιοριστών βλάβης του Πρωτοκόλλου Αξιολόγησης και των συνολικών παραγόντων κάθε περίπτωσης ξεχωριστά και τη συνεργασία με το Ιατροσυμβούλιο με σκοπό την άρση αμφιβολιών για το εάν ένα άτομο είναι παραπληγικό ή τετραπληγικό. Μετά την υποβολή της Έκθεσης, η εισήγηση της Επιτρόπου όπως στην ανήλικη τετραπληγική καταβληθεί επίδομα φροντίδας για την περίοδο από την υποβολή της αίτησης, υλοποιήθηκε από την αρμόδια Υπηρεσία.

Εισηγήσεις προς το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες υποβλήθηκαν και με την εκπόνηση Έκθεσης του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως, μετά από την εξέταση παραπόνου αναφορικά με την απόρριψη αίτησης για παροχή οικονομικής βοήθειας για απόκτηση αναπηρικού αυτοκινήτου⁴². Συγκεκριμένα, οι εισηγήσεις της Επιτρόπου αφορούσαν στη διασφάλιση της τήρησης λεπτομερών πρακτικών στις συνεδριάσεις των Ιατρικών Συμβουλίων που λαμβάνουν αποφάσεις για τον βαθμό αναπηρίας των αιτητών, στη διατύπωση, καθώς και στην αιτιολόγηση των αποφάσεων με επάρκεια και σαφήνεια, περιλαμβανομένης της αναγκαίας επιστημονικής εξήγησης για τον καθορισμό του βαθμού αναπηρίας κάθε αιτητή.

Στα πλαίσια της διαμεσολαβητικής δράσης του Γραφείου, εξετάστηκαν δύο παράπονα⁴³ αναφορικά με τις ενέργειες και τους χειρισμούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής

41. ΑΚΙ 119/2011, Α/Π 1558/2012.

42. Α/Π 434/2011, Α/Π 534/2012.

43. Α/Π 2230/2010, Α/Π 238/2011.

Ευημερίας (ΥΚΕ), σε σχέση με την παραχώρηση αναπηρικού επιδόματος σε δύο λήπτριες δημοσίου βοηθήματος με οπτική αναπηρία. Και στις δύο περιπτώσεις, η Επίτροπος εισηγήθηκε την επανεξέταση των αιτήσεων, τονίζοντας, παράλληλα, τη σημασία της διασφάλισης, από μέρους των ΥΚΕ, ότι οι δικαιούχοι αιτητές είναι σε κάθε περίπτωση ενήμεροι για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, όπως, άλλωστε, επιβάλλει η ευθύνη της πολιτείας προς τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και ότι απολαμβάνουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και λαμβάνουν ικανοποιητικού επιπέδου βοήθεια και φροντίδα.

Γ. Τομέας Περιβάλλοντος, Ιδιοκτησίας και Ανάπτυξης

Στον Τομέα Περιβάλλοντος, Ιδιοκτησίας και Ανάπτυξης εμπίπτουν παράπονα που στρέφονται κατά δημόσιων Αρχών, που με τις ενέργειες, αποφάσεις ή παραλείψεις τους επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, το περιβάλλον, την ιδιωτική ιδιοκτησία και την ανάπτυξή της.

Η διερεύνηση σχετικών παραπόνων κατά το 2012, κατέδειξε και πάλιν, ελλείμματα στη δράση ορισμένων Αρχών, εξαιτίας των οποίων παραβιάζονται συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών, όπως το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, της αναφοράς και της χρηστής διοίκησης, το δικαίωμα για σεβασμό της οικογενειακής ζωής και της διαβίωσης σε περιβάλλον ποιοτικό και απαλλαγμένο από παράγοντες επισφαλείς για τη δημόσια υγεία.

1. Λειτουργία εργοστασίων στην οικιστική περιοχή της κοινότητας Πέρα Χωρίου - Νήσου

Κάτοικοι της κοινότητας Πέρα Χωρίου - Νήσου υπέβαλαν παράπονα (Α/Π 695/2012 και Α/Π 1411/2012) για παράλειψη αρμοδίων Αρχών να λάβουν μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, από τη λειτουργία δύο εργοστασίων εντός της οικιστικής περιοχής της κοινότητας, το ένα από τα οποία παράγει χλωρίνη και το άλλο βαφές.

Όπως διαπιστώθηκε από τη διερεύνηση των παραπόνων, τα εν λόγω εργοστάσια ανεγέρθηκαν και άρχισαν να λειτουργούν πολύ πριν τεθεί σε εφαρμογή το πολεοδομικό ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει την ανάπτυξη, καθώς και η εναρμονισμένη στο ευρωπαϊκό δίκαιο νομοθεσία που επιδιώκει τον έλεγχο της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, των νερών και του εδάφους, καθώς και τη μείωση ή την εξάλειψή της.

Ωστόσο, σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτρόπου Διοικήσεως, οι εργασίες που διεξάγουν τα εργοστάσια, δικαιολογούν τις αυξημένες ανησυχίες των κατοίκων για επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία. Τα υγρά απόβλητα του εργοστασίου παραγωγής χλωρίνης διοχετεύονται μέσω οχετού, ο οποίος καταλήγει στον ποταμό Γαλιά. Εξάλλου, οι προκαταρκτικές μετρήσεις που έγιναν το 2008 από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, στο εργοστάσιο παραγωγής βαφών, κατέδειξαν σημαντική υπέρβαση του επιτρεπόμενου ορίου εκπομπής πτητικών οργανικών ενώσεων. Το στερεό υπόλειμμα του ίδιου εργοστασίου απορρίπτεται στον σκυβαλότοπο Κοτσιάτη, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος ρύπανσης των υπόγειων νερών και του εδάφους.

Ως αποτέλεσμα, τα δικαιώματα των κατοίκων της περιοχής για περιβάλλον υγιές και απαλλαγμένο από επισφαλείς παράγοντες, δεν διασφαλίζονται ικανοποιητικά και αυτό συμβαίνει εδώ και πολλά χρόνια, σε βάρος του δικαιώματός τους για ανεπηρέαστη από τέτοιους παράγοντες ιδιωτική και οικογενειακή ζωή.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της, ανέφερε ότι, γενικότερα, είναι δυσχερές η συνύπαρξη ασύμβατων, μεταξύ τους, αναπτύξεων, όπως τα εργοστάσια και οι ιδιωτικές κατοικίες μόνιμης διαμονής. Γι' αυτό τον λόγο, έγινε και η εισαγωγή στη νομοθεσία των πολεοδομικών ζωνών, η κατηγοριοποίηση των βιομηχανικών και βιοτεχνικών αναπτύξεων ανάλογα με τον βαθμό που επηρεάζουν το περιβάλλον και ο καθορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων για τη χωροθέτησή τους. Η δε νομοθεσία που επιδιώκει την εξάλειψη ή μείωση και τον έλεγχο της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, των νερών και του εδάφους, στοχεύει στην περαιτέρω ενίσχυση των προσπάθειών διαφύλαξης του περιβάλλοντος από προσβολές και κινδύνους που δημιουργούν οι εν λόγω αναπτύξεις και όταν ακόμα λειτουργούν στις κατάλληλες περιοχές.

Όμως, όπως επεσήμανε η Επίτροπος Διοικήσεως, δεν απασχόλησε επισταμένα τις αρμόδιες Αρχές το πώς μπορεί να αντιμετωπιστούν πρακτικά αλλά και συνολικά, έστω

και σταδιακά, προϋπάρχουσες της πολεοδομικής νομοθεσίας αναπτύξεις που εξακολουθούν να λειτουργούν στις οικιστικές περιοχές ενώ λόγω του αντικειμένου των εργασιών τους εντάσσονται στην κατηγορία των βιομηχανικών ή βιοτεχνικών αναπτύξεων αυξημένου ή περιορισμένου βαθμού οχληρίας. Ενδεχομένως, επίσης, να μην υπάρχει διαθέσιμο συγκεκριμένο αρχείο για τις σχετικές περιπτώσεις ούτε ξεχωριστή εκτίμηση για τις συνέπειες της καθεμιάς ανάπτυξης στην περιοχή όπου βρίσκεται και κατά πόσον μπορεί να είναι σταθερά εφικτή η διαχείριση τους.

Το Σχέδιο Μετακίνησης Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων σε Καθορισμένες και Κατάλληλες Περιοχές, του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, καλύπτει μόνο περιορισμένες περιπτώσεις αναπτύξεων. Ουσιαστικά, η μετακίνηση, από τις οικιστικές περιοχές, των αναπτύξεων που εντάσσονται στην κατηγορία των βιομηχανικών ή βιοτεχνικών αναπτύξεων αυξημένου ή περιορισμένου βαθμού οχληρίας, όπως τα δυο εργοστάσια, παραμένει αποκλειστικά στην ιδιωτική πρωτοβουλία και χωρίς να επιδιώκεται από τον δημόσιο τομέα, με συγκεκριμένο σχεδιασμό και πρόγραμμα, η ενθάρρυνση των ιδιοκτητών τους να εξετάσουν σοβαρά το ενδεχόμενο ένταξής τους σε καθορισμένες/κατάλληλες περιοχές.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επίτροπος Διοικήσεως, υπέβαλε εισηγήσεις στις εμπλεκόμενες στη λειτουργία των εργοστασίων δημόσιες Αρχές, για τη λήψη άμεσων μέτρων εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορά στη μείωση ή και εξάλειψη κινδύνων σε βάρος του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και για ενέργειες που θα στοχεύουν στην απαλλαγή της οικιστικής περιοχής της κοινότητας Πέρα Χωρίου-Νήσου από τα συγκεκριμένα εργοστάσια, με τη μετακίνησή τους σε άλλη κατάλληλη για τις εργασίες τους περιοχή.

2. Καθυστέρηση εξέτασης αιτήσεων από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας

Η θεματολογία των παραπόνων που αφορούν το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας επικεντρώνεται, κυρίως, στην καθυστέρηση εξέτασης αιτήσεων για τη ρύθμιση περιουσιακής φύσης ζητημάτων των αιτητών. Πρόκειται για διαχρονική αδυναμία όλων των Επαρχιακών Κτηματολογικών Γραφείων, η οποία απασχόλησε επανειλημμένα το

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και εξακολουθεί να υφίσταται και να αποτελεί αιτία κακοδιοίκησης. Κατά κανόνα, παραβιάζεται το δικαίωμα των αιτητών για εξυπηρέτηση σε εύλογο χρόνο, ενώ συντηρείται ο κίνδυνος παρεμβάσεων ώστε να δίδεται προτεραιότητα στην εξέταση ορισμένων αιτήσεων έναντι άλλων.

Αιτήσεις για επίλυση συννοριακών διαφορών, αναπροσαρμογή συνόρων και οριοθέτηση τεμαχίων, διαπιστώθηκε και κατά το 2012, ότι, εκκρεμούσαν στα αρμόδια Επαρχιακά Κτηματολογικά Γραφεία, από 5 μέχρι 17 χρόνια.

Η εξέταση αίτησης για διαχωρισμό τεμαχίου στο Φοινί, που υποβλήθηκε το 2003 στο Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Λεμεσού, άρχισε να εξετάζεται 7 χρόνια αργότερα (Α/Π 2093/2010) και μέχρι το τέλος του 2011 δεν είχε ακόμα διεκπεραιωθεί.

Στο ίδιο Γραφείο, από το 2005 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2012, εκκρεμούσε αίτηση για εκσυγχρονισμό της εγγραφής τεμαχίου στον Κάτω Αμιάντο. Τη μεγαλύτερη περίοδο, από το 2006 μέχρι και το 2011, η αίτηση ήταν ουσιαστικά αδρανής χωρίς να γίνει καμία ουσιαστική ενέργεια αναφορικά με το αντικείμενό της (Α/Π 2417/2011).

Αίτηση από το 2001, στο Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Αμμοχώστου, για ανταλλαγή μέρους ιδιωτικού τεμαχίου στο Παραλίμνι με κρατικό γειτονικό τεμάχιο, εξετάστηκε 11 χρόνια αργότερα (Α/Π 1413/2011).

Στις πλείστες των περιπτώσεων, οι Επαρχιακοί Κτηματολογικοί Λειτουργοί αποδίδουν την καθυστέρηση ολοκλήρωσης της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων των πιο πάνω κατηγοριών, στον αυξημένο φόρτο εργασίας και στην ελλιπή στελέχωση των Γραφείων τους. Ωστόσο, τόσο ο φόρτος εργασίας όσο και η ελλιπής στελέχωση είναι το αποτέλεσμα του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, που σε συνδυασμό με τις χρονοβόρες διαδικασίες που τηρούνται και τους αργούς ρυθμούς της τεχνολογικής αναβάθμισής του, ουδέποτε μελετήθηκαν συνολικά. Ευρύτερες στοχεύσεις, όπως είναι η αναδιοργάνωση του Τμήματος και η αναδιαμόρφωση των διαδικασιών του, για την επίτευξη μέγιστης λειτουργικότητας και αποδοτικότητας και κατά προέκταση έγκαιρης εξυπηρέτησης του κοινού, δεν ήταν στις προτεραιότητες του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα.

3. Καθυστέρηση επιστροφής απαλλοτριωθείσας ιδιοκτησίας

Το 2011 το Ανώτατο Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση απαλλοτριούσας Αρχής να μην επιστρέψει στον παραπονούμενο τμήματα τεμαχίων του, που είχαν απαλλοτριωθεί αλλά δεν χρησιμοποιηθήκαν για τον σκοπό που προορίζονταν. Η απαλλοτριούσα Αρχή ενημέρωσε το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Πάφου για την εν λόγω απόφαση και ζήτησε την προώθηση της διαδικασίας επιστροφής των τμημάτων ιδιοκτησίας στον παραπονούμενο. Η διαδικασία αυτή δεν άρχισε, εξαιτίας της απώλειας ενός από τους φακέλους που τηρούσε το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο και αφορούσε στην απαλλοτρίωση. Παράλληλα, ο παραπονούμενος εξακολουθούσε να στερείται την ιδιοκτησία στην οποία είχε δικαίωμα, δυνάμει της δικαστικής απόφασης.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της επεσήμανε ότι, η Διοίκηση δεν έχει στη διάθεσή της απεριόριστο χρόνο συμμόρφωσης με τις δικαστικές αποφάσεις. Γι' αυτό τον σκοπό οφείλει να ενεργεί με ταχύτητα. Κατά προέκταση, ήταν ευθύνη του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου να συνεισφέρει για να καταστεί δυνατή η συμμόρφωση της απαλλοτριούσας Αρχής με την πιο πάνω απόφαση σε εύλογο χρόνο και να αποκτήσει ο παραπονούμενος την ιδιοκτησία που κρίθηκε ότι του ανήκει.

Η Επίτροπος Διοικήσεως εισηγήθηκε στον Επαρχιακό Κτηματολογικό Λειτουργό Πάφου την επίσπευση της διαδικασίας επιστροφής της απαλλοτριωθείσας ιδιοκτησίας στον παραπονούμενο, ανεξάρτητα του πιο πάνω προβλήματος σχετικά με έναν από τους φακέλους της απαλλοτρίωσης (Α/Π 329/2012).

4. Παράλειψη ενημέρωσης για εμπράγματο βάρος σε ακίνητη ιδιοκτησία

Από τη διερεύνηση του παραπόνου με αρ. Α/Π 1159/2011 διαπιστώθηκε παράλειψη του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου Λευκωσίας να ενημερώσει παραπονούμενη, όταν το 2003 αποτάθηκε και κατέθεσε έγγραφο αγοράς διαμερίσματος, ότι ήδη, από το 1998 είχε κατατεθεί άλλο σχετικό έγγραφο αναφορικά με το ίδιο διαμέρισμα.

Η ενημέρωση αυτή, σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτρόπου Διοικήσεως, οφείλεται στον αγοραστή για την προστασία του, δυνάμει των αρχών της χρηστής διοίκησης, της ορθής συμπεριφοράς και της καλής πίστης, ιδιαίτερα όταν, με βάση τα στοιχεία που διαθέτει το αρμόδιο Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο, είναι εφικτή. Η προστασία του αγοραστή από πολλαπλές πωλήσεις της ίδιας ιδιοκτησίας, όπως επεσήμανε η Επίτροπος, είναι, επίσης, ένας από τους σκοπούς του περί Πώλησεως Γης (Ειδική Εκτέλεση) Νόμου. Συνεπώς, η παράλειψη ενημέρωσης του αγοραστή για την ύπαρξη προηγούμενης κατάθεσης αγοραπωλητηρίου εγγράφου, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με αυτόν τον σκοπό.

Με δεδομένο ότι, ετήσια κατατίθεται μεγάλος αριθμός αγοραπωλητηρίων εγγράφων στα Επαρχιακά Κτηματολογικά Γραφεία, επομένως, πολλοί αγοραστές ακίνητης ιδιοκτησίας επιδιώκουν να έχουν την προστασία του πιο πάνω Νόμου, η Επίτροπος κατέληξε ότι χρειάζεται να ενισχυθεί η σχετική νομοθεσία για να είναι κατά το δυνατόν πληρέστερη. Ειδικότερα, η Επίτροπος εισηγήθηκε να εξεταστεί η τροποποίηση του περί Πώλησεως Γης (Ειδική Εκτέλεση) Νόμου με τη συμπερίληψη ρυθμίσεων, με τις οποίες θα αποτρέπεται το ενδεχόμενο κατάθεσης δύο ή και περισσότερων αγοραπωλητηρίων εγγράφων για την ίδια ιδιοκτησία, εν αγνοία των διαφορετικών αγοραστών της.

5. Απόρριψη αίτησης για πολεοδομική άδεια ανέγερσης μεμονωμένης κατοικίας

Το Επαρχιακό Γραφείο Λευκωσίας του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, απέρριψε αίτηση για πολεοδομική άδεια ανέγερσης κατοικίας, επειδή το τεμάχιο των παραπονουμένων στο Παλιομέτοχο, στη γεωργική ζώνη, απέχει μεγάλη απόσταση από το όριο ανάπτυξης αυτής της κοινότητας (Α/Π 892/2012).

Στις διατάξεις της Δήλωσης Πολιτικής, που αφορούν την ανέγερση μεμονωμένης κατοικίας, η απόσταση του τεμαχίου στο οποίο προτείνεται η κατοικία, από το όριο ανάπτυξης, δεν είναι προϋπόθεση ή κριτήριο. Συνεπώς, και η απόσταση του τεμαχίου των παραπονουμένων από το όριο ανάπτυξης, δεν ήταν νόμιμο στοιχείο κρίσης που μπορούσε να ληφθεί υπόψη από την Πολεοδομική Αρχή και πολύ περισσότερο να οδηγήσει στην απόρριψη της αίτησής τους. Πρόκειται, όπως ανέ-

φερε η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της, για ένα πραγματικό αλλά εξωγενές δεδομένο και αυτό το χαρακτηριστικό του, δεν επέτρεπε να αναχθεί από την Πολεοδομική Αρχή σε παράγοντα καθοριστικό/ουσιώδη σε σχέση με την έκβαση της αίτησης.

Η Επίτροπος δεν εισηγήθηκε επανεξέταση της αίτησης, επειδή, οι παραπονούμενοι εξέφρασαν την πρόθεση υποβολής νέας αίτησης για πολεοδομική άδεια ανέγερσης μικρότερης, σε εμβαδόν, κατοικίας. Εισηγήθηκε όμως, όπως η τυχόν νέα αίτηση των παραπονουμένων, ενόσω ισχύουν οι ίδιες διατάξεις της Δήλωσης Πολιτικής, εξεταστεί και αποφασιστεί χωρίς να συνυπολογιστεί η απόσταση του τεμαχίου τους από το όριο ανάπτυξης της κοινότητας Παλιομετόχου.

6. Παράλειψη συμμόρφωσης με όρο γνωμάτευσης που εξέδωσε η Περιβαλλοντική Αρχή

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως παρέλειψε να συμμορφωθεί με όρο γνωμάτευσης που εξέδωσε η Περιβαλλοντική Αρχή το 2009, για εκπόνηση πλήρους υδρολογικής μελέτης, πριν από την έκδοση πολεοδομικής άδειας διαχωρισμού σε οικόπεδα μεγάλης έκτασης γης, στο βόρειο τμήμα της Λίμνης Παραλιμνίου.

Στην Έκθεσή της, για το σχετικό παράπονο με αρ. Α/Π 1823/2011, η Επίτροπος Διοικήσεως τόνισε ότι το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως είχε υποχρέωση συμμόρφωσης με τον πιο πάνω όρο, δυνάμει του περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου. Υπέδειξε, επίσης, τη γενικότερη σημασία των όρων των γνωματεύσεων της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος, όταν συνδέονται με τη διεξαγωγή μεγάλων αναπτύξεων και ιδιαίτερα σε ευαίσθητες περιοχές, όπως η Λίμνη Παραλιμνίου.

7. Χορήγηση άδειας οικοδομής χωρίς δέουσα έρευνα

Η Δήλωση Πολιτικής προνοεί ότι η χωροθέτηση πρατηρίων λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών είναι δυνατή όταν, μεταξύ άλλων, δεν δυσχεραίνει τη λειτουργικότητα του

οδικού δικτύου, δεν δημιουργεί οχληρία και δεν επηρεάζει τις ανέσεις παρακείμενων χρήσεων και ιδιοκτησιών.

Ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε από τη διερεύνηση του παραπόνου με αρ. Α/Π 1829/2010, η Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας ενέκρινε αίτηση για την ανέγερση πρατηρίου πετρελαιοειδών και πλυντηρίου οχημάτων, σε τεμάχιο στην οικιστική περιοχή της κοινότητας Ορμήδειας, δίπλα από νηπιαγωγείο, απέναντι από δημόσιο χώρο πρασίνου και πλησίον στροφής δρόμου.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε ότι σε σχέση με τα πιο πάνω πραγματικά δεδομένα της περιοχής, η Επαρχιακή Διοίκηση δεν προέβη σε δέουσα έρευνα ή και αξιολόγηση, με κίνδυνο, η ανέγερση και λειτουργία του πρατηρίου και του πλυντηρίου να επηρεάσουν τις ανέσεις της περιοχής και την ασφαλή διακίνηση. Γι' αυτούς τους λόγους, η Επίτροπος εισηγήθηκε την επανεξέταση της αίτησης.

8. Παράνομες οικοδομές

Η μη έγκαιρη παρέμβαση των αρμοδίων Αρχών εξακολουθεί να είναι η κύρια αιτία της οικοδομικής αυθαιρεσίας, με συνέπειες στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον αλλά και στις ανέσεις του κοινού. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι παράνομες προσθήκες και μετατροπές σε οικοδομές και οι αλλαγές στη χρήση τους, αντιμετωπίζονται με ανοχή. Λαμβάνονται δικαστικά μέτρα εναντίον των παρανομοούντων όταν, ήδη, έχουν προχωρήσει οι οικοδομικές εργασίες ή και έχουν ολοκληρωθεί.

Το Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, καθυστέρησε να λάβει μέτρα κατά ιδιωτικής εταιρείας, που παραβίασε τους όρους πολεοδομικών αδειών τις οποίες είχε εξασφαλίσει για την αλλαγή, μεταξύ άλλων, της χρήσης υφιστάμενου μηχανουργείου σε υπεραγορά (Α/Π 2461/2009).

Σε άλλη περίπτωση, διαπιστώθηκε ότι, το Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως επέβαλε διοικητικό πρόστιμο στους διευθυντές εταιρείας για την παράνομη αλλαγή της χρήσης αποθηκών σε υπεραγορά, όμως, παρέλειψε στη συνέχεια να φροντίσει για τη λήψη δικαστικών μέτρων κατά

της εταιρείας, ενώ, συνέχιζε να λειτουργεί παράνομα την υπεραγορά για 7 χρόνια (2240/2011).

Οι όροι αδειών που εξέδωσαν ο Επαρχιακός Λειτουργός Λάρνακας του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και ο Έπαρχος Λάρνακας, για την ανέγερση συγκροτήματος κατοικιών στο Ζύγι, παραβιάστηκαν με επεμβάσεις στο τμήμα του τεμαχίου, που βρίσκεται στη ζώνη προστασίας της παραλίας. Η ιδιοκτήτρια εταιρεία του τεμαχίου, αγνόησε τις γραπτές προειδοποιήσεις του Επαρχιακού Λειτουργού και του Επάρχου, για επαναφορά του τμήματος του τεμαχίου στην αρχική κατάσταση. Παρ' όλο τούτο, παρέλειψαν να λάβουν μέτρα κατά της εταιρείας.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε ότι, η πρακτική της προειδοποίησης των παρανομούντων είναι αναγκαία και θεμιτή, πλην όμως, όταν επαναλαμβάνεται καταλήγει αναποτελεσματική και αδιέξοδη, αφού οι παρανομίες συντηρούνται χωρίς ουσιαστικά προοπτική τερματισμού τους. Η Επίτροπος εισηγήθηκε να καθορίζεται, πάντα, προθεσμία στην προειδοποίηση που δίδεται, να επισημαίνεται ότι δεν θα σταλεί άλλη και με τη λήξη της προθεσμίας να εφαρμόζονται, αμέσως, οι διατάξεις της νομοθεσίας (Α/Π 1134/2011).

Σε όλες τις προαναφερθείσες περιπτώσεις, η Επίτροπος Διοικήσεως τόνισε τη σημασία της εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας και την ευθύνη των αρμόδιων Αρχών να ενεργούν για την οικοδομική ευρυθμία αντί της αυθαιρεσίας που επιδιώκεται, κατά κανόνα, σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος.

9. Καθυστέρηση εξέτασης αίτησης για άδεια οικοδομής

Στην Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού υποβλήθηκε αίτηση για άδεια ανέγερσης οικοδομής, οκτώ μήνες πριν από τη λήξη της σχετικής πολεοδομικής άδειας. Η εξέταση της αίτησης άρχισε αμέσως αλλά δεν ολοκληρώθηκε μέσα σε οκτώ μήνες και πριν από τη λήξη της πολεοδομικής άδειας. Ο παραπονούμενος κλήθηκε να αποταθεί ξανά στο Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, για να εξασφαλίσει νέα πολεοδομική άδεια και να συμπληρώσει νέα αίτηση για άδεια οικοδομής στην Επαρχιακή Διοίκηση.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της, επεσήμανε ότι, το δικαίωμα των πολιτών για εξυπηρέτηση από τις δημόσιες Αρχές σε εύλογο χρόνο, διασφαλίζεται στη νομοθεσία. Η δε Επαρχιακή Διοίκηση είχε υποχρέωση να επισπεύσει τις ενέργειες που χρειαζόνταν να γίνουν, για την ολοκλήρωση της εξέτασης της αίτησης και τη λήψη απόφασης προτού λήξει η πολεοδομική άδεια. Σύμφωνα με την Έκθεση, το διάστημα των οκτώ μηνών που είχε στη διάθεσή της η Επαρχιακή Διοίκηση δεν ήταν αμελητέο και η παράλειψή της να το αξιοποιήσει, εκτός από το ότι συνιστά παραβίαση της νομοθεσίας, επέφερε στον παραπονούμενο σοβαρή ταλαιπωρία και επιπρόσθετο κόστος.

10. Παραβίαση του δικαιώματος της αναφοράς

Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέλειψε να εξετάσει έγκαιρα, αίτημα που υποβλήθηκε το 2009 από δικηγόρο, για ανάκληση απαλλοτριώσης τεμαχίων πελατών του, που είχε γίνει πριν από πολλά χρόνια. Το 2011, όταν εν τέλει το Υπουργείο απάντησε στον δικηγόρο, τον παρέπεμψε στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, σημειώνοντας ότι, αυτό ήταν η απαλλοτριούσα Αρχή και επομένως και η αρμόδια Αρχή, για να αποφασίσει στο αίτημα των πελατών του.

Η Επίτροπος Διοικήσεως αξιολογώντας τον πιο πάνω χειρισμό του αιτήματος, στα πλαίσια της διερεύνησης παραπόνου που υποβλήθηκε από τον δικηγόρο (Α/Π 1435/2010), κατέληξε ότι, το Υπουργείο Εσωτερικών παραβίασε το δικαίωμα αναφοράς των αιτητών, που κατοχυρώνεται τόσο στο Σύνταγμα όσο και στον περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Νόμου, για δυο λόγους. Εξαιτίας της διετούς καθυστέρησής του να επιληφθεί του αιτήματος, και της παράλειψής του να το διαβιβάσει στο αρμόδιο, για τον σκοπό αυτόν, Υπουργείο.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος Διοικήσεως υπογράμμισε την εξαιρετική σημασία του δικαιώματος αναφοράς των πολιτών και την υποχρέωση των αρμοδίων Αρχών να συνεισφέρουν ώστε να έχει πρακτικά αποτελέσματα η άσκησή του, διαφορετικά, πέραν της ταλαιπωρίας των αιτητών, το δικαίωμα εξουδετερώνεται ενώ, παράλληλα, παραβιάζεται και η αρχή της χρηστής διοίκησης, δηλαδή, το, επίσης, δικαίωμα των πολιτών για δέουσα και ταχεία εξυπηρέτηση.

11. Οχληρία από τη λειτουργία κέντρων αναψυχής

Η ποιότητα διαβίωσης στις οικιστικές, κυρίως, περιοχές εξακολουθεί να επηρεάζεται από τη λειτουργία κέντρων αναψυχής που προκαλούν οχληρία, κυρίως λόγω της χρήσης μεγαφώνων και της μετάδοσης μουσικής. Το όλο ζήτημα απασχόλησε επανειλημμένα το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και όπως διαπιστώθηκε έχει αιτίες, τις διαφορετικές δημόσιες Αρχές που εμπλέκονται στην αδειοδότηση των κέντρων αναψυχής, τον περιορισμένο έλεγχο της συμμόρφωσης των κατόχων των κέντρων με τις διατάξεις της νομοθεσίας, καθώς και την παράλειψη των δημοσίων Αρχών να παρεμβαίνουν με τα μέτρα που τους παρέχει η νομοθεσία, όταν οι διατάξεις της παραβιάζονται.

Στην Έκθεση που υπέβαλε η Επίτροπος Διοικήσεως με αφορμή το παράπονο με αρ. Α/Π 2094/2011, που αφορούσε τη λειτουργία παράνομης μπουραρίας στην Ορμήδεια και πρόκληση οχληρίας, υπογράμμισε ότι είναι αναγκαίο το Υπουργείο Εσωτερικών να αναλάβει πρωτοβουλία ώστε να γίνουν σοβαρές διαβουλεύσεις για την αναδιαμόρφωση της νομοθεσίας, επειδή, όσες προσπάθειες και αν έγιναν στο παρελθόν ήταν πρόχειρες και αποσπασματικές και δεν συνέβαλαν σε διαφοροποιήσεις καθοριστικές για το δικαίωμα του κοινού στην ποιοτική διαβίωση.

Δ. Τομέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Οι τοπικές Αρχές έχουν αρμοδιότητα διαχείρισης πληθώρας ζητημάτων σχετικών με την καθημερινότητα του κοινού, όπως η παροχή υπηρεσιών αλλά και η προαγωγή της ανάπτυξης, η διασφάλιση της δημόσιας υγείας και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στα όριά τους.

Η διερεύνηση αρκετών παραπόνων που αφορούσαν τοπικές Αρχές, κατέδειξε αρκετές δυσλειτουργίες, παραβιάσεις της νομοθεσίας και των αρχών της χρηστής διοίκησης και κατά συνέπεια φαινόμενα κακοδιοίκησης, που παραβλέπονται ή και αγνοούνται.

1. Παράλειψη λήψης μέτρων για παράνομες οικοδομές

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμος, παρέχει στους Δήμους την εξουσία ρύθμισης και ελέγχου της οικοδομικής ανάπτυξης στα όριά τους. Ωστόσο, πολλές φορές, παρατηρείται απροθυμία/διστακτικότητα εφαρμογής των διατάξεων του, γεγονός που διαιωνίζει την αυθαίρετη οικοδόμηση ενώ, συνήθως, λειτουργεί τόσο σε βάρος του δομημένου περιβάλλοντος όσο και σε βάρος των ανέσεων των περιοίκων.

Από τη διερεύνηση του παραπόνου με αρ. Α/Π 1261/2011, διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος Αγίου Αθανασίου παρέλειψε να λάβει μέτρα σε σχέση με παράνομες κατασκευές οι οποίες ανεγέρθηκαν στον κοινόχρηστο χώρο πολυκατοικίας, στον Κυβερνητικό Οικισμό Λινόπετρας αλλά και εντός δημόσιων αδιέξοδων δρόμων. Οι παράνομες κατασκευές παρέμειναν, ακριβώς, λόγω της ανοχής τους από μέρους του Δήμου.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της, εισηγήθηκε να ενεργήσει ο Δήμος για την αποκατάσταση της νομιμότητας και σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, να εξετάσει τις δυνατότητες κατάλληλης διαμόρφωσης των κοινοχρήστων χώρων ώστε να εξυπηρετούνται όλοι οι κάτοχοι διαμερισμάτων των πολυκατοικιών.

Ο Δήμος Παραλιμνίου παρέλειψε, επίσης, να επιληφθεί παράνομων οικοδομικών εργασιών που διεξάγονταν σε τεμάχιο στο Παραλίμνι (Α/Π 609/2010) ενώ ο Δήμος Αραδίππου παρέλειψε να λάβει μέτρα σε σχέση με την παράνομη αλλαγή της χρήσης αποθηκών σε υπεραγορά (Α/Π 2240/2011).

2. Παράλειψη προώθησης αίτησης για άδεια ανέγερσης κατοικίας

Ο Δήμος Στροβόλου διέκοψε την εξέταση αίτησης για άδεια ανέγερσης κατοικίας, επειδή έκρινε αναγκαία τη συγκατάθεση του πατέρα του αιτητή, ο οποίος έχει δικαίωμα οίκησης εφ' όρου ζωής στο τεμάχιο.

Σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτρόπου Διοικήσεως, η αρμοδιότητα του Δήμου περιορίζεται στο να εξακριβώνει αν η ενώπιόν του αίτηση πληροί τις προϋποθέσεις των

περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου και Κανονισμών και η οποιαδήποτε απόφασή του, θετική ή αρνητική, μπορεί να βασίζεται μόνο στις διατάξεις τους.

Η επιμονή του Δήμου στη συγκατάθεση του πατέρα του παραπονούμενου για την περαιτέρω προώθηση της αίτησης, δεν είχε, όπως ανέφερε η Επίτροπος Διοικήσεως, οποιοδήποτε έρεισμα στη νομοθεσία. Κατά συνέπεια, η μη ανταπόκριση του Δήμου στην αίτηση, με τη λήψη απόφασης, ενώ εκκρεμούσε για 20 μήνες, συνιστούσε, εκ μέρους του, παράλειψη νόμιμης οφειλόμενης ενέργειας. Γι' αυτόν τον λόγο, η Επίτροπος εισηγήθηκε την ολοκλήρωση της εξέτασης της αίτησης χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση (Α/Π 977/2012).

3. Χρήση ιδιωτικού τεμαχίου χωρίς την καταβολή αποζημίωσης

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Ψαθιού παρέλειψε να καταβάλει αποζημίωση στην παραπονούμενη η οποία συγκατατέθηκε για τη χρησιμοποίηση μέρους τεμαχίου της, για την κατασκευή υδατοδεξαμενής και την τοποθέτηση αγωγών υδατοπρομήθειας. Το έργο ολοκληρώθηκε το 2005 και παρά τις συστάσεις του Επάρχου Πάφου, το Κοινοτικό Συμβούλιο δεν ανταποκρίθηκε στο δικαιολογημένο πιο πάνω αίτημα της παραπονούμενης.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος επεσήμανε ότι η υποχρέωση του Κοινοτικού Συμβουλίου για αποζημίωση της παραπονούμενης προέκυψε με την έναρξη των εργασιών εκτέλεσης του έργου, επειδή, από τότε, η παραπονούμενη στερήθηκε του μέρους του τεμαχίου της για σκοπό δημόσιας ωφέλειας. Για τον υπολογισμό του ύψους της αποζημίωσης και την εξεύρεση του ανάλογου χρηματικού ποσού που θα χρειαζόταν να καταβληθεί στην παραπονούμενη το συντομότερο, η Επίτροπος Διοικήσεως εισηγήθηκε τη συνεργασία της Επαρχιακής Διοίκησης με το Κοινοτικό Συμβούλιο (Α/Π 556/2010).

4. Προσφορά για παροχή υπηρεσιών στην παραλία

Από τη διερεύνηση του παραπόνου με αρ. Α/Π 1194/2012, διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος Σωτήρας αποφάσισε την απόρριψη της προσφοράς του παραπονούμενου για

παροχή υπηρεσιών στην παραλία, στα όριά του, και αποδέχθηκε την προσφορά άλλου προσφοροδότη, βάσει εντελώς εξωγενών κριτηρίων, τα οποία δεν είχαν τεθεί στους όρους προκήρυξης των προσφορών.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε ότι η προκήρυξη προσφορών αποβλέπει στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και η όλη διαδικασία, από το αρχικό της στάδιο μέχρι την κατακύρωση των προσφορών, πρέπει να διέπεται από τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών. Τόνισε, επίσης, τη δέσμευση του Δήμου από τους όρους της προκήρυξής του και την υποχρέωσή του να περιορίζεται στην αξιολόγηση των προσφορών που υποβάλλονται ενώπιόν του, αποκλειστικά στη βάση της (Α/Π 1194/2012).

5. Παράλειψη επιστροφής τελών σκυβάλων που επιβλήθηκαν παράνομα

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Αυγόρου το 2010 επέβαλε στους κατόχους κατοικιών και διαμερισμάτων στην κοινότητα, τέλη σκυβάλων που υπερέβαιναν το ανώτατο επιτρεπόμενο, από τη νομοθεσία, ποσό. Ο Έπαρχος Αμμοχώστου υπέδειξε στο Κοινοτικό Συμβούλιο να μειώσει τα τέλη σκυβάλων κατά 14% και το ποσό που αντιστοιχεί σ' αυτό το ποσοστό, να το επιστρέψει σε όλους τους κατόχους.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο δεν ανταποκρίθηκε και συνέχισε να κατακρατεί παράνομα τα εισπραχθέντα τέλη. Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της σημείωσε τόσο την παραβίαση των διατάξεων των Κανονισμών που καθορίζουν το ανώτατο επιτρεπόμενο να επιβληθεί, τέλος σκυβάλων όσο και την ευθύνη του Συμβουλίου να επιστρέψει, αμέσως, στους δικαιούχους το επιπλέον χρηματικό ποσό, με το οποίο τους είχε επιβαρύνει.

6. Παράλειψη συνεργασίας με το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως

Οι δημόσιες Αρχές έχουν υποχρέωση να παρέχουν στον Επίτροπο Διοικήσεως κάθε συνδρομή στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Κατά κανόνα δε, οι τοπικές Αρχές, στα

πλαίσια της διερεύνησης παραπόνων που τις αφορούν, συνεργάζονται ικανοποιητικά και εποικοδομητικά με το προσωπικό του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως. Ωστόσο, παρατηρήθηκε, επανειλημμένα, απροθυμία του Δήμου Παραλιμνίου για τέτοια συνεργασία, η οποία επισημάνθηκε στην Έκθεση της Επιτρόπου Διοικήσεως για το παράπονο με αρ. Α/Π 919/2010.

Η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε στην Έκθεσή της ότι, η παράλειψη συνεργασίας με το Γραφείο της, εκδηλώνει πρακτικά εσωστρεφή και αδιαφανή πολιτική σε σχέση με θέματα και προβλήματα που αφορούν τον Δήμο και εγείρονται από τους παραπονούμενους, παρεμποδίζει τη διερεύνηση των σχετικών παραπόνων και παραγνώνει τη σημασία του εξωδικαστικού ελέγχου στο κράτος δικαίου, για την κατάλληλη αντιμετώπιση της κακοδιοίκησης.

Ε. Τομέας Κοινωνικής Ασφάλισης και Θεμάτων Οικονομικής Υφής

Ι. Εισαγωγή

Στον Τομέα Κοινωνικής Ασφάλισης και Θεμάτων Οικονομικής Υφής εντάσσονται υποθέσεις που αφορούν την πληρωμή παροχών του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (κατά κύριο λόγο επιδομάτων, συντάξεων και βοηθημάτων), στην καταβολή εισφορών, στις διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλισης, στην απασχόληση και στην ανεργία, καθώς και στην ευρύτερη εργατική νομοθεσία.

Εντάσσονται, επίσης, υποθέσεις οικονομικής, δημοσιονομικής ή δασμολογικής φύσης, όπως παράπονα το αντικείμενο των οποίων έχει να κάνει με επιβολή φορολογιών σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, Υπηρεσία Φ.Π.Α., αλλά και Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για δημοτικά, κοινοτικά και αποχετευτικά τέλη), με τελωνειακούς δασμούς, με τέλη και επιβαρύνσεις (Τμήμα Τελωνείων), με διαγωνισμούς προσφορών και δημοσίων συμβάσεων (διάφορες Υπηρεσίες), με χορηγίες, επιδόματα και συντάξεις (κυρίως του Υπουργείου Οικονομικών αλλά και της Επιτροπής Ανακουφίσεως Παθόντων), με αποζημιώσεις, με τέλη εγγραφής και τέλη

κυκλοφορίας οχημάτων, με δανειοδοτήσεις (π.χ. του Κεντρικού Φορέα Ισότητας Κατανομής Βαρών) και με ενέργειες/αποφάσεις του Γενικού Λογιστηρίου.

II. Κοινωνική Ασφάλιση

1. Περιγραφή παραπόνων

Τα παράπονα που στρέφονταν κατά των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Υ.Κ.Α.) αφορούσαν, κυρίως, απορρίψεις αιτήσεων για καταβολή παροχών (όπως επιδόματα ανεργίας, ασθενείας και σωματικής βλάβης και συντάξεις γήρατος και ανικανότητας), καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση αιτήσεων ή/και στην πληρωμή παροχών, το ύψος παροχών, την αναδρομική αναζήτηση χρημάτων και την επάρκεια της αιτιολόγησης απορριπτικών αποφάσεων.

Εκτενέστερη αναφορά σε διάφορες περιπτώσεις γίνεται στη συνέχεια.

2. Απορρίψεις αιτήσεων για καταβολή παροχών

Από την εξέταση των παραπόνων που αφορούσαν απορρίψεις διαφόρων αιτήσεων διαπιστώθηκε ότι, οι παραπονούμενοι προσέφυγαν στην Επίτροπο επειδή δεν είχαν πεισθεί από την αιτιολογία που τους είχαν παραθέσει οι Υ.Κ.Α. για να στηρίξουν τις αποφάσεις τους. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι, παρά το γεγονός ότι οι απορριπτικές αποφάσεις έβρισκαν έρεισμα στην περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νομοθεσία, κάποιες από αυτές δεν αιτιολογούνταν ικανοποιητικά ή κατά τρόπο κατανοητό για τους παραπονούμενους, οι οποίοι, έχοντας -στις πλείστες περιπτώσεις- άγνοια της νομοθεσίας, αντιμετώπιζαν τις αποφάσεις αυτές με σκεπτικισμό ή καχυποψία. Το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, πληροφόρησε λεπτομερώς τους παραπονούμενους για τις σχετικές πρόνοιες της υπό αναφορά Νομοθεσίας και για τους λόγους απόρριψης των αιτήσεών τους. Παράλληλα, όμως, μέσω της πειθούς, προσπάθησε να συμβάλει στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης τους απέναντι στις Υ.Κ.Α., αλλά και στην αντιμετώπιση του προβλήματος της μη επαρκούς και δέουσας αιτιολόγησης των απορριπτικών αποφάσεων.

3. Καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση αιτήσεων ή/και στην πληρωμή παροχών

Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώθηκε καθυστέρηση στη διεκπεραίωση αιτήσεων ή/και στην πληρωμή παροχών, έγινε παρέμβαση προς τις Υ.Κ.Α για ταχύτερη διεύθευσή τους. Η πρακτική αυτή απέκτησε ιδιαίτερη σημασία στις περιπτώσεις που αφορούσαν καθυστέρηση στην καταβολή του επιδόματος ανεργίας, στις οποίες οι παραπονούμενοι, έχοντας απολέσει την κύρια πηγή του εισοδήματός τους (μισθό), βρέθηκαν μπροστά σε οικονομικά αδιέξοδα. Οι περιπτώσεις αυτές ήταν, προφανώς, επακόλουθο της πρωτοφανούς, για την Κύπρο, ανεργίας σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως του χονδρικού και του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, των ξενοδοχείων, της εμπορικής βιομηχανίας και της μεταποίησης. Η συνεχιζόμενη επίταση της ανεργίας προκάλεσε, αναπόφευκτα, την αύξηση των αιτήσεων για καταβολή του υπό αναφορά επιδόματος σε πρωτόγνωρα επίπεδα και την επιμήκυνση του χρόνου διεκπεραίωσής τους.

Περίπτωση καθυστέρησης για την οποία υποβλήθηκε Έκθεση:

Το παράπονο με αρ. Α/Π 966/2012 αφορούσε στην παράλειψη/καθυστέρηση εκ μέρους των Υ.Κ.Α. στη διαβίβαση αίτησης παραπονούμενου στον αρμόδιο φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης της Ελλάδας, για να εξεταστούν από αυτόν τα συνταξιοδοτικά δικαιώματά του.

Από τη διερεύνηση του παραπόνου προέκυψε ότι η αίτηση του παραπονούμενου διαβιβάστηκε στον αρμόδιο φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης της Ελλάδας (Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ι.Κ.Α.) μετά από πάροδο έντεκα μηνών. Ο Διευθυντής των Υ.Κ.Α. παραδέχθηκε ότι η διαβίβαση της αίτησης δεν έγινε εντός εύλογου χρόνου, όπως προβλέπει η σχετική εσωτερική και κοινοτική νομοθεσία, αλλά με καθυστέρηση, την οποία απέδωσε στον φόρτο εργασίας και στη μη εφαρμογή μηχανογραφημένης διαδικασίας για τη συμπλήρωση και αποστολή των σχετικών κοινοτικών εντύπων στους αρμόδιους φορείς των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η περίπτωση του παραπονούμενου δεν ήταν η μοναδική, αφού στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως υποβλήθηκαν και άλλα παρόμοια παράπονα. Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος

σημείωσε ότι η καθυστέρηση στη διεκπεραίωση τέτοιων αιτήσεων πρέπει να προβληματίσει σοβαρά την εμπλεκόμενη Υπηρεσία, όχι μόνο επειδή αυτή συνιστά παραβίαση της νομοθεσίας, αλλά, κυρίως, διότι άπτεται της αξιοπρεπούς διαβίωσης των μελών μίας ευάλωτης ομάδας του πληθυσμού: των ηλικιωμένων και, ειδικότερα, των ηλικιωμένων που στο στάδιο αυτό της ζωής τους, δυνατόν να μην έχουν άλλη πηγή εισοδήματος πέραν της σύνταξής τους.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, μέχρι την ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού της υπό αναφορά διαδικασίας μηχανογράφησης, ο Διευθυντής της εμπλεκόμενης Υπηρεσίας προβεί στη λήψη όλων των, κατά την κρίση του, μέτρων που θα συνέδραμαν στη σύντμηση του χρόνου που απαιτείται αναφορικά με τη διαβίβαση των αιτήσεων σε ασφαλιστικούς φορείς άλλων κρατών-μελών.

4. Ύψος παροχών

Η Επίτροπος εξέτασε, επίσης, αριθμό παραπόνων που αφορούσαν το ύψος της σύνταξης γήρατος ή της σύνταξης ανικανότητας των παραπονουμένων. Οι παραπονούμενοι θεωρούσαν ότι το ύψος της σύνταξής τους ήταν χαμηλό και ζητούσαν την αύξησή του. Επεξηγήθηκε στους παραπονούμενους ότι το ύψος των συντάξεων καθορίζεται δια Νόμου, ότι αυτό εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από το ύψος και τη συνοχή των ασφαλιστέων ή πιστωμένων ασφαλιστέων εισφορών τους και από τον αριθμό των εξαρτωμένων τους, και ότι δεν υπήρχαν περιθώρια παρέμβασης του Επιτρόπου για αύξησή τους.

III. Υποθέσεις οικονομικής υφής

Στην ενότητα αυτή γίνεται αναφορά σε υποθέσεις που δεν αφορούν μία μόνο υπηρεσία, αλλά αριθμό Υπηρεσιών. Χαρακτηριστικές υποθέσεις οικονομικής υφής που απασχόλησαν τον Τομέα, κατά το υπό επισκόπηση έτος, ήταν οι εξής:

1. Απόρριψη αίτησης για παροχή οικονομικής βοήθειας για απόκτηση αναπηρικού αυτοκινήτου.

Το παράπονο με αρ. Α/Π 534/2012 στρεφόταν κατά του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες και αφορούσε την απόρριψη αίτησης του παρα-

πονούμενου για παροχή οικονομικής βοήθειας για απόκτηση αναπηρικού αυτοκινήτου, στα πλαίσια του οικείου Σχεδίου.

Από τη διερεύνηση του παραπόνου διαπιστώθηκε ότι στο πρακτικό, στο οποίο βασίστηκε η απορριπτική απόφαση του Τμήματος, δεν επεξηγείτο ο τρόπος καθορισμού του ποσοστού αναπηρίας του παραπονούμενου στο 25%, δηλαδή δεν δίδονταν οι αναγκαίες επιστημονικές εξηγήσεις που να υποστηρίζουν το ποσοστό αυτό. Επομένως, η εν λόγω απορριπτική απόφαση έπασχε, καθότι αυτή βασίστηκε σε ιατρική Έκθεση μη επαρκώς και δεόντως αιτιολογημένη.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, το εμπλεκόμενο Τμήμα προχωρήσει αυτοβούλως σε επανεξέταση της περίπτωσης του παραπονούμενου, υπό το φως των επισημάνσεών της, δηλαδή ακόμα και χωρίς την υποβολή ένστασης εκ μέρους του τελευταίου. Εισηγήθηκε, επίσης, όπως, στα πλαίσια εκσυγχρονισμού της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων για παροχή οικονομικής βοήθειας για απόκτηση αναπηρικού αυτοκινήτου, ο οποίος βρισκόταν σε εξέλιξη, δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διασφάλιση της τήρησης των ακόλουθων στοιχείων:

- ▶ Τήρηση λεπτομερών πρακτικών για τις συνεδριάσεις των Ιατρικών Συμβουλίων, τα οποία λαμβάνουν αποφάσεις για τον βαθμό αναπηρίας των αιτητών.
- ▶ Διατύπωση των εν λόγω αποφάσεων με επάρκεια και σαφήνεια.
- ▶ Αιτιολόγηση των αποφάσεων κατά τρόπο επαρκή, σαφή και συγκεκριμένο, να δίδεται, δηλαδή, η αναγκαία επιστημονική εξήγηση, που να υποστηρίζει τον καθορισμό του βαθμού αναπηρίας του κάθε αιτητή.

Μέχρι την ετοιμασία της παρούσας, το εμπλεκόμενο Τμήμα δεν είχε ενημερώσει την Επίτροπο για τυχόν ενέργειές του, σε σχέση με την υπόθεση αυτή.

2. Ανανέωση/παράταση συμφωνίας/άδειας χρήσης κατασκηνωτικού χώρου

Το παράπονο με αρ. Α/Π 1052/2011 στρεφόταν κατά του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) και του Κοινοτικού Συμβουλίου Πεντακώμου και αφορούσε τις αποφάσεις τους να ανανεώσουν/παρατείνουν συμφωνία/άδεια χρήσης του κατασκηνω-

τικού χώρου «Κάλυμνος», στην τοποθεσία «Ακτή του Κυβερνήτη», στο Πεντάκωμο.

Ο παραπονούμενος υποστήριξε ότι η συμφωνία που υπήρχε μεταξύ ΚΟΤ και αδειούχου χρήσης του χώρου, έληξε και τόσο ο ΚΟΤ όσο και το υπό αναφορά Κοινοτικό Συμβούλιο θα έπρεπε να προκηρύξουν προσφορές για την ανάθεση της διαχείρισής του, πλην όμως, ανανέωσαν/παράτειναν τη συμφωνία με τον αδειούχο, κατά παράβαση των όρων της.

Η Επίτροπος διαπίστωσε ότι η συμφωνία μεταξύ του ΚΟΤ και του αδειούχου έληξε οριστικά στις 31 Μαΐου 2010 και δεν παρείχε δικαίωμα στον αδειούχο να συνεχίσει να κατέχει και να διαχειρίζεται τον κατασκηνωτικό χώρο μετά την εν λόγω ημερομηνία, ούτε παρείχε στον ΚΟΤ δικαίωμα παράτασής της για οποιαδήποτε περαιτέρω χρονική περίοδο.

Σύμφωνα με την Επίτροπο, εξαιτίας της μη ύπαρξης δυνατότητας παράτασης της Συμφωνίας και της επικείμενης τότε, στις 31 Δεκεμβρίου 2010, λήξης της σύμβασης μίσθωσης της τουρκοκυπριακής περιουσίας που είχε συνάψει ο ΚΟΤ με τον Κηδεμόνα, αλλά και της νομοθεσίας, που επιβάλλει την προκήρυξη δημόσιων προσφορών για την ανάθεση της χρήσης ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται κάτω από τη διαχείριση δημοσίων Αρχών, ο ΚΟΤ χρειαζόταν να μεριμνήσει έγκαιρα και σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, για τις διευθετήσεις που θα επέτρεπαν τη συνεχή παροχή υπηρεσιών στους κατασκηνωτές, εντός πλαισίου νόμου. Επισήμανε, επίσης, ότι ούτε ο ΚΟΤ ούτε το Υπουργείο Εσωτερικών εργάστηκαν στον κατάλληλο χρόνο προς την πιο πάνω κατεύθυνση. Ως αποτέλεσμα, δεν έληξε μόνο η Συμφωνία στις 31 Μαΐου 2010, αλλά λίγους μήνες αργότερα, στις 31 Δεκεμβρίου 2010, έληξε και η σύμβαση μίσθωσης της τουρκοκυπριακής περιουσίας μεταξύ Κηδεμόνα και ΚΟΤ και η νέα σχετική σύμβαση, μεταξύ Κηδεμόνα και Κοινοτικού Συμβουλίου Πεντακώμου, συνάφθηκε 9 μήνες αργότερα και 3 μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του Συμβουλίου.

Περαιτέρω, ο ΚΟΤ αποφάσισε, πρώτον, να παρατείνει τη Συμφωνία μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2010, αλλά προχώρησε και παραπέρα στη συνέχεια, με την παράτασή της, από την 1η Ιανουαρίου 2011 μέχρι και το τέλος Ιουνίου 2011, δηλ. και για χρονική περίοδο κατά την οποία έπαυσε να έχει οποιοδήποτε δικαίωμα στην τουρκοκυπριακή

περιουσία, εξαιτίας της λήξης της σύμβασης μίσθωσής της, την οποία είχε συνάψει με τον Κηδεμόνα. Η απόφαση του ΚΟΤ για τη συγκεκριμένη παράταση ήταν παράνομη, επειδή δεν ήταν δυνατόν να εξουσιοδοτήσει τη συνέχιση της κατοχής και της χρήσης περιουσίας από τον αδειούχο, αφού δεν του ανήκε πλέον δυνάμει της σύμβασης, ανεξάρτητα αν ο σκοπός της παράτασης αυτής ήταν η συνέχιση της εξυπηρέτησης των κατασκηνωτών. Σημείωσε, επίσης, ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο Πεντακώμου, με την απόφασή του να επιτρέψει στον αδειούχο την περαιτέρω συνέχιση της χρήσης του κατασκηνωτικού χώρου, αναβίωσε ουσιαστικά τη συμφωνία, ενώ είχε παύσει να υφίσταται οριστικά από τις 30 Ιουνίου 2011, οπότε είχε λήξει η τελευταία παράτασή της από τον ΚΟΤ.

Η Επίτροπος επισήμανε ότι, η μόνη νόμιμη λύση για το Κοινοτικό Συμβούλιο Πεντακώμου, στο οποίο εκμισθώθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2011, η τουρκοκυπριακή περιουσία, ήταν η εκ μέρους του, και από την εν λόγω ημερομηνία, ανάληψη της κατοχής και διαχείρισης του κατασκηνωτικού χώρου, δεδομένου ότι με την υπογραφή της σύμβασης με τον Κηδεμόνα ανέλαβε σχετική υποχρέωση. Ως αποτέλεσμα όλων των προαναφερθέντων, ο αδειούχος, από την 1η Ιουνίου 2010, κατείχε και διαχειριζόταν τον κατασκηνωτικό χώρο, χωρίς να είχε προηγηθεί η θεσμοθετημένη διαδικασία των προσφορών.

Για την αντιμετώπιση της διαμορφωθείσας κατάστασης, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, το Κοινοτικό Συμβούλιο, αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, αναλάβει την κατοχή και διαχείριση του κατασκηνωτικού χώρου και στη συνέχεια αποφασίσει κατά πόσον θα ασκήσει το δικαίωμα που έχει, βάσει της σύμβασής του με τον Κηδεμόνα για υπομίσθωσή του. Εισηγήθηκε, επίσης, όπως, σε περίπτωση που το Κοινοτικό Συμβούλιο αποφασίσει την υπομίσθωση του κατασκηνωτικού χώρου, θα πρέπει να τηρήσει την καθορισμένη στη νομοθεσία διαδικασία προσφορών και να προβεί στη σύναψη σχετικής συμφωνίας με τον επιτυχόντα προσφοροδότη.

Το εμπλεκόμενο Κοινοτικό Συμβούλιο δεν είχε, μέχρι την ετοιμασία της παρούσας, ενημερώσει την Επίτροπο για τις ενέργειές του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

3. Άσκηση ελέγχου για την εφαρμογή των προτύπων για το «φρέσκο» και το «ώριμο χαλλούμι»

Τα παράπονα με αρ. Α/Π 2565/2010 και Α/Π 244/2011 υποβλήθηκαν από οργανώσεις αιγοπροβατοτρόφων και τη Συντονιστική Επιτροπή Οργανώσεων και Ομάδων Αιγοπροβατοτρόφων, αντίστοιχα, και στρέφονταν κατά του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Οι παραπονούμενοι προέβαλαν τη θέση ότι το Υπουργείο επέτρεπε την παραγωγή και εμπορία τυριών που έφεραν την ονομασία «χαλλούμι», χωρίς αυτά να συνάδουν με τα πρότυπα για το «φρέσκο» και το «ώριμο χαλλούμι» (CYS 94: Μέρος 1:1985 και CYS 94: Μέρος 2:1985, Κ.Δ.Π. 195/85).

Από τη δημοσίευση της Κ.Δ.Π.195/1985 στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, στις 12 Ιουλίου 1985, τα υπό αναφορά πρότυπα απέκτησαν ισχύ νόμου και η συμμόρφωση με τις προδιαγραφές τους κατέστη υποχρεωτική. Από την ημερομηνία αυτή το εμπλεκόμενο Υπουργείο όφειλε να ασκεί έλεγχο για την εφαρμογή των εν λόγω προτύπων και, στις περιπτώσεις όπου διαπίστωνε παραλείψεις συμμόρφωσης με αυτά, να μεριμνούσε για την άρση της παρανομίας, είτε με τη δίωξη των παραβατών δυνάμει του άρθρου 21 των περί Κυπριακών Προτύπων και Ελέγχου της Ποιότητας Νόμων, είτε άλλως πως. Για άγνωστους λόγους, οι πρώτοι έλεγχοι δεν έγιναν παρά μόνον τον Ιούλιο του 2010, ενώ μέχρι την ημερομηνία υποβολής της Έκθεσης (29 Φεβρουαρίου 2012) δεν διαπιστώθηκε ότι είχαν ληφθεί οποιαδήποτε μέτρα για την εφαρμογή των προτύπων.

Η έλλειψη ελέγχου και μέριμνας για την τήρηση των προτύπων είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση και τον πολλαπλασιασμό προϊόντων που, αν και δεν συμμορφώνονταν με τις προδιαγραφές που καθορίζονται στα πιο πάνω πρότυπα για την παρασκευή του παραδοσιακού προϊόντος (είτε επειδή περιείχαν αγελαδινό γάλα σε ποσοστό μεγαλύτερο από ότι αιγινό ή/και πρόβειο, είτε επειδή περιείχαν ποσοστό λίπους μικρότερο από το κατώτατο αποδεκτό, είτε, ενδεχομένως, για άλλους λόγους), έφεραν καταχρηστικά την ονομασία «χαλλούμι», αφού επρόκειτο, ουσιαστικά, για προϊόντα που δεν είχαν τις ιδιότητες του χαλλουμιού. Προϊόντα που δεν συνάδουν με τα εν λόγω πρότυπα, δεν μπορούν να φέρουν την ονομασία «χαλλούμι». Για να μπορούσαν αυτά να διατίθενται νόμιμα στην κυπριακή αγορά, θα έπρεπε να έφεραν άλλη ονομασία.

Με δεδομένο ότι η νομοθεσία που παρείχε τη δυνατότητα δίωξης των παραβατών καταργήθηκε στις 2 Αυγούστου 2002, η υλοποίηση των αποφάσεων του εμπλεκόμενου Υπουργείου για εντατικοποίηση των δειγματοληπτικών ελέγχων στα προϊόντα που φέρουν την ονομασία «χαλλούμι» και η επιβολή διοικητικών προστίμων στους παραβάτες, δυνάμει του περί των Αθέμιτων Εμπορικών Πρακτικών των Επιχειρήσεων προς τους Καταναλωτές Νόμου του 2007 (Ν. 103(1)/2007), θα μπορούσε να συμβάλουν στην απάμβλυνση του όλου προβλήματος.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, οι έλεγχοι αυτοί διεξάγονται, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, σε όλα τα υποστατικά που βρίσκονται στις ελεύθερες περιοχές του νησιού και παρασκευάζουν ή διαθέτουν προς πώληση γαλακτοκομικά προϊόντα και όπως, οι περιπτώσεις παράβασης των προτύπων τύχουν ομοιόμορφου χειρισμού, στα πλαίσια του Νόμου 103(1)/2007.

Μετά την υποβολή της Έκθεσης το εμπλεκόμενο Υπουργείο προέβη σε δειγματοληπτικούς ελέγχους σε προϊόντα που έφεραν την ονομασία «χαλλούμι», χωρίς, όμως, να ενημερώσει την Επίτροπο για τον τρόπο χειρισμού των περιπτώσεων όπου διαπιστώθηκε παράβαση.

Την 21η Αυγούστου 2012 ο Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού εξέδωσε Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 312/2012), με το οποίο καθόρισε κατώτατα αποδεκτά ποσοστά αιγινού/πρόβειου/αιγοπρόβειου γάλακτος στο χαλλούμι (Ιούλιο - Νοέμβριο 23%, Δεκέμβριο - Ιούνιο 35%), με ισχύ από 1η Σεπτεμβρίου 2012.

Μετά από την έκδοση του Διατάγματος και μέχρι την ετοιμασία της παρούσας, το εμπλεκόμενο Υπουργείο δεν είχε ενημερώσει την Επίτροπο για τυχόν ενέργειές του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

4. Ύψος τελών αποκομιδής σκυβάλων

Τα παράπονα με αρ. Α/Π 1687/2011 και Α/Π 2161/2011 στρέφονταν κατά του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Σωτήρας και αφορούσαν το ύψος των τελών αποκομιδής σκυβάλων που επιβλήθηκαν στους παραπονούμενους, για το έτος 2011.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας (Έκτο Πίνακα του περί Δήμων Νόμου), το ετήσιο τέλος αποκομιδής σκυβάλων για οικίες/διαμερίσματα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα €170,86. Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, το εμπλεκόμενο Δημοτικό Συμβούλιο επέβαλε στους παραπονούμενους τέλη αποκομιδής σκυβάλων ύψους €265 και €227. Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος σημείωσε ότι, τα τέλη αυτά υπερέβαιναν σημαντικά το μέγιστο προβλεπόμενο στη σχετική νομοθεσία και εισηγήθηκε όπως, ο Δήμος επανεξετάσει τη θέση του για το θέμα και προβεί σε ανάλογη μείωσή τους.

Με την εισήγηση υπήρξε συμμόρφωση, αφού το εμπλεκόμενο Δημοτικό Συμβούλιο επέστρεψε και στις δύο περιπτώσεις τα υπερπληρωθέντα τέλη.

Το παράπονο με αρ. Α/Π 189/2012 υποβλήθηκε από ιδιοκτήτρια κατοικίας και στρεφόταν κατά του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αγλαντζιάς, αφορούσε δε την αύξηση που αυτό της επέβαλε στα τέλη αποκομιδής σκυβάλων για το έτος 2011, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Συγκεκριμένα, τα τέλη για το έτος 2011 ανέρχονταν σε €140 και παρουσίαζαν αύξηση της τάξης του 280%, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα τέλη για το έτος 2010 (€50).

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία (άρθρο 84(ζ) του περί Δήμων Νόμου) η ετήσια αύξηση που επιβάλλεται στα τέλη αποκομιδής σκυβάλων δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο αύξησης του 14% των τελών του προηγούμενου χρόνου.

Με δεδομένο ότι το ποσοστό αύξησης των τελών αποκομιδής σκυβάλων, που επιβλήθηκαν στην παραπονούμενη για το έτος 2011, υπερέβαινε κατά πολύ (είκοσι φορές) το μέγιστο προβλεπόμενο από τη σχετική νομοθεσία, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, ο Δήμος προβεί σε επανεξέταση της περίπτωσης και σε ανάλογη μείωση του ύψους των υπό αναφορά τελών.

Μέχρι την ετοιμασία της παρούσας, το εμπλεκόμενο Δημοτικό Συμβούλιο δεν είχε ενημερώσει την Επίτροπο για τις ενέργειές του σε σχέση με την περίπτωση αυτή.

5. Επανασύνδεση παροχής ηλεκτρικού ρεύματος σε υποστατικό

Το παράπονο με αρ. Α/Π 1617/2010 στρεφόταν κατά της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ) και αφορούσε στην επανασύνδεση του ηλεκτρικού ρεύματος σε υποστατικό, στον Στρόβολο.

Η παραπονούμενη εταιρεία κατέστη ιδιοκτήτρια του εν λόγω υποστατικού τον Σεπτέμβριο του 2008, κατόπιν συμφωνίας με άλλη εταιρεία (Τ. Ltd), αλλά τον Ιούνιο του 2010, η Αρχή επανασύνδεσε το ηλεκτρικό ρεύμα στο εν λόγω υποστατικό σε τρίτο πρόσωπο (ενοικιάστρια), μετά από ενέργειες του πρώην Γραμματέα της εταιρείας Τ. Ltd. Σύμφωνα με την παραπονούμενη εταιρεία, ο πρώην Γραμματέας της εταιρείας Τ. Ltd παρουσιάστηκε παράτυπα στα Γραφεία της ΑΗΚ μαζί με την ενοικιάστρια, προσκομίζοντας ενοικιαστήριο έγγραφο ημερομηνίας 29 Ιουνίου 2010 και διευθέτησε τη σύνδεση του ηλεκτρικού ρεύματος στο όνομα της τελευταίας.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου εξέδωσε Διάταγμα διάλυσης της Τ. Ltd, μετά από αίτηση που είχε κατατεθεί από Τράπεζα. Σύμφωνα με το Διάταγμα, προσωρινός εκκαθαριστής της περιουσίας της εταιρείας διορίστηκε ο Επίσημος Παραλήπτης και Έφορος Εταιρειών.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος ανέφερε ότι, από την ημερομηνία έκδοσης του διατάγματος εκκαθάρισης της εταιρείας Τ. Ltd από το Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου, οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες των αξιωματούχων της εταιρείας τερματίστηκαν και τα της εταιρείας ανέλαβε ο Επίσημος Παραλήπτης, με την ιδιότητα του Προσωρινού Εκκαθαριστή της. Ανέφερε, επίσης, ότι το εν λόγω ενοικιαστήριο έγγραφο υπογράφηκε μετά την έκδοση του διατάγματος εκκαθάρισης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Αμμοχώστου, σε χρόνο, δηλαδή, κατά τον οποίο οποιοσδήποτε πρώην αξιωματούχος της εν λόγω εταιρείας στερείτο δικαιώματος υπογραφής. Το δε ενοικιαστήριο έγγραφο που παρουσιάστηκε στην ΑΗΚ, για επανασύνδεση του ηλεκτρικού ρεύματος, θα έπρεπε να είχε υπογραφεί από τον Προσωρινό Εκκαθαριστή της εταιρείας (όχι οποιονδήποτε άλλον) και από την ενοικιάστρια.

Η ΑΗΚ ενημερώθηκε από την παραπονούμενη εταιρεία ότι η εταιρεία Τ. Ltd είχε τεθεί υπό εκκαθάριση με βάση διάταγμα του Επαρχιακού Δικαστηρίου Αμμοχώστου, ωστό-

σο δεν διερεύννησε το θέμα αυτό και προχώρησε στην επανασύνδεση του ηλεκτρικού ρεύματος. Η Επίτροπος σημείωσε ότι, εφόσον η ΑΗΚ γνώριζε ότι η εταιρεία T. Ltd βρισκόταν υπό εκκαθάριση, ορθό θα ήταν να αποταθεί στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη και να ενεργήσει στη βάση των δικών του υποδείξεων.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, η ΑΗΚ επανεξετάσει την όλη υπόθεση με βάση τις επισημάνσεις της. Με σχετική επιστολή της η ΑΗΚ ενημέρωσε την Επίτροπο για την πρόθεσή της να συμμορφωθεί με την εισήγησή της.

6. Αλλαγή των στοιχείων εγγραφής των οχημάτων με περιστροφικά έμβολα

Αριθμός παραπόνων (Α/Π 871/2009, Α/Π 12/2010, Α/Π 18/2010, Α/Π 74/2010, Α/Π 96/2010, Α/Π 1928/2010, Α/Π 31/2011, Α/Π 48/2011, Α/Π 368/2011, Α/Π 485/2011 & Α/Π 963/2011) στρέφονταν κατά του Τμήματος Οδικών Μεταφορών και αφορούσαν στην αλλαγή των στοιχείων εγγραφής των οχημάτων με περιστροφικά έμβολα, με αποτέλεσμα την αύξηση των τελών κυκλοφορίας τους από €54 σε €514.

Η διερεύνηση των πιο πάνω παραπόνων τερματίστηκε λόγω εκκρεμοδικίας, αφού σε σχέση με την εν λόγω αλλαγή εκκρεμούσε η Προσφυγή με αρ. 60/2011 στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Το Ανώτατο Δικαστήριο με απόφασή του ημερομηνίας 20 Ιουνίου 2011 στην πιο πάνω υπόθεση έκρινε ότι η υπό αναφορά ενέργεια του Τμήματος Οδικών Μεταφορών δεν έβρισκε έρεισμα στον Νόμο και συγκεκριμένα στις πρόνοιες του Ν. 86/1972.

Με σχετική επιστολή της προς τον Διευθυντή του εμπλεκόμενου Τμήματος, η Επίτροπος εξέφρασε την άποψη ότι, υπό το φως της πιο πάνω απόφασης, λόγοι χρηστής διοίκησης συνηγορούσαν στην επαναφορά των τελών κυκλοφορίας στο ύψος το οποίο ίσχυε πριν τη λήψη της ακυρωθείσας απόφασης και στην επιστροφή των υπερπληρωθέντων τελών σε όλους τους επηρεασθέντες ιδιοκτήτες τέτοιων οχημάτων.

Σε συμμόρφωση με την πιο πάνω υπόδειξή της, το εμπλεκόμενο Τμήμα επανέφερε τα τέλη κυκλοφορίας των οχημάτων με περιστροφικά έμβολα στο ύψος που προέβλεπε ο Νόμος και επέστρεψε τα υπερπληρωθέντα τέλη στους επηρεασθέντες.

7. Σύντομη αναφορά σε άλλες υποθέσεις

Σε αρκετές περιπτώσεις παραπονούμενοι προσέφυγαν στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως διαμαρτυρόμενοι σε σχέση με το ύψος και τον τρόπο επιβολής διαφόρων κοινοτικών, δημοτικών ή αποχετευτικών τελών και επιβαρύνσεων καθυστερημένης εξόφλησής τους. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες υποβλήθηκε Έκθεση (παρ. 4 πιο πάνω), η επιβολή τους ήταν εντός πλαισίου νόμου και/ή συνιστούσαν εύλογη άσκηση διακριτικής εξουσίας της αρμόδιας Αρχής για τον τρόπο καθορισμού τους. Επεξηγήθηκαν, σε όλες τις περιπτώσεις, οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας και η εφαρμογή τους στην κάθε περίπτωση.

Κατ' ανάλογο τρόπο επεξηγήθηκαν σε παραπονούμενους, όπου χρειάστηκε, πρόνοιες των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων, των περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμων, του περί Ειδικής Χορηγίας (Αγορά ή Ανέγερση Κατοικίας) Νόμου, των περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων, των περί παροχής Επδόματος Τέκνου Νόμων, των περί Γεωργικής Ασφάλισης Νόμων και άλλων Νόμων σε απάντηση ερωτημάτων ή παραπόνων που υποβλήθηκαν και εξετάστηκαν, αλλά κρίθηκαν αβάσιμα.

Αποφασιστικής σημασίας παρεμβάσεις έγιναν προς ικανοποίηση αιτημάτων/αιτήσεων παραπονουμένων και σε αρκετές άλλες περιπτώσεις παραπόνων που κρίθηκαν βάσιμα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ήταν οι περιπτώσεις παρεμβάσεων προς την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, για άμεση αποκατάσταση της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στην κατοικία λήπτη σύνταξης ανικανότητας, λόγω μη εξόφλησης λογαριασμού που προέκυψε από μη κανονική καταγραφή του μετρητή της Αρχής, ο οποίος ήταν εγκατεστημένος στην κατοικία του (Α/Π 1844/2011) και προς την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων, για μεταφορά των συνταξιοδοτικών ωφελημάτων πρώην υπαλλήλου της στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, δεκατρία χρόνια μετά τον διορισμό της στη θέση Λειτουργού Ευρωπαϊκών Υποθέσεων στη Βουλή των Αντιπροσώπων (Α/Π 2006/2011).

ΣΤ. Τομέας Υγείας

Εισαγωγή

Η επιδείνωση της οικονομικής κρίσης, κατά τον χρόνο που πέρασε, υποχρέωσε έναν ακόμη μεγαλύτερο αριθμό συνανθρώπων μας να καταφύγουν στις κρατικές Υπηρεσίες, για σκοπούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η εξέλιξη αυτή σε συνάρτηση με τις περικοπές στις δαπάνες, έθεσε τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας και, κυρίως, τα κρατικά νοσηλευτήρια κάτω από μια έντονη και ακραία δοκιμασία. Αφενός η προσέλευση κόσμου στα κρατικά Ιατρικά Κέντρα αυξάνεται συνεχώς, αφετέρου, όμως, οι αποκοπές κονδυλίων, ο περιορισμός στις δαπάνες και η μείωση του προσωπικού επιβάλλουν αυστηρούς περιορισμούς τόσο σε έμψυχο όσο και σε άψυχο υλικό. Ως αποτέλεσμα, οι Υπηρεσίες Υγείας, οι οποίες αποτελούν τον πυρήνα λειτουργίας του Υπουργείου, παρουσιάζουν σοβαρές αδυναμίες και προβλήματα, τα οποία καταλήγουν να ταλαιπωρούν τους πολίτες.

Η έλλειψη καλής οργάνωσης, η απουσία συντονισμού μεταξύ Τμημάτων, η ολιγωρία και τα κρούσματα μη ορθών, προς τους ασθενείς, συμπεριφορών είναι μόνο μερικές από τις διαπιστώσεις που αποτυπώνονται στις Εκθέσεις του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, για τον περασμένο χρόνο. Τα ίδια αυτά φαινόμενα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι είχαν εντοπιστεί επανειλημμένα και στο παρελθόν. Υπό το βάρος της νέας κατάστασης πραγμάτων και τον απότομο περιορισμό πόρων, που οι Υπηρεσίες έχουν στη διάθεσή τους, τα προβλήματα αυτά έχουν μεγεθυνθεί και οι παθογένειες που υπήρχαν εδώ και πολύ καιρό έχουν γίνει, πλέον, αισθητές σε περισσότερο κόσμο.

Μέσω των παραπάνων, το μήνυμα που δίδεται προς το Υπουργείο Υγείας είναι η ανάγκη για εγρήγορση και συνεχή προσπάθεια, με σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει. Γι' αυτό, με τη νέα κατάσταση πραγμάτων που για πολύ κόσμο είναι ιδιαίτερα οδυνηρή, είναι σημαντικό να εγκατασταθούν οι μηχανισμοί εκείνοι οι οποίοι να ανταποκρίνονται με επάρκεια στις απαιτήσεις για παροχή καλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας, τις οποίες οι κρίσιμες στιγμές που διερχόμαστε επιβάλλουν. Οι λύσεις στα προβλήματα που αφορούν στη δημόσια υγεία δεν μπορούν, εξάλλου, να αναστέλλονται και οι πολίτες δεν μπορούν να αναμένουν βελτιώσεις που παραπέμπονται σε

απροσδιόριστο χρόνο. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός του Γραφείου της Επιτρόπου είναι ο εντοπισμός των αδυναμιών που υπάρχουν στο σύστημα και η παροχή καθοδήγησης στη Διοίκηση του Υπουργείου για την αναζήτηση και υιοθέτηση των καλύτερων υπό τις περιστάσεις λύσεων, προς όφελος του πολίτη.

1. Παράλειψη εξέτασης καταγγελίας για ιατρική αμέλεια

Οι πράξεις των γιατρών που αποτελούν μέρος συγκεκριμένης θεραπευτικής αγωγής, σύμφωνα με τον περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμο, δεν εμπίπτουν στον έλεγχο του Επιτρόπου, αφού αυτές δεν συνιστούν εκτελεστικές διοικητικές πράξεις. Οι ενέργειες, οι δράσεις και οι αποφάσεις που λαμβάνονται και αφορούν στην αντιμετώπιση του προβλήματος υγείας ενός ασθενούς, με βάση το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, μπορούν να κριθούν μόνον από το Δικαστήριο προς το οποίο ο καθένας, ο οποίος έχει υποστεί βλάβη μπορεί να προσφύγει.

Παρά το κενό που παρατηρείται από τη μη ύπαρξη άλλου εναλλακτικού μηχανισμού ελέγχου και λογοδοσίας για ιατρική αμέλεια, η υποχρέωση για τη διεξαγωγή δέουσας έρευνας από το Υπουργείο Υγείας, σε κάθε περίπτωση που δέχεται ανάλογης μορφής καταγγελίες, παραμένει.

Στην υπόθεση Α/Π 1636/2010, η παραπονούμενη ισχυρίστηκε ότι οι γιατροί της Κλινικής του Μακάρειου Νοσοκομείου που την παρακολουθούσαν, καθόλη τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της, παρά τους προγεννητικούς ελέγχους στους οποίους την υπέβαλαν, δεν κατάφεραν να εντοπίσουν το σύνδρομο (Oral Facial Digital Type 6) που το παιδί της είχε ως έμβρυο. Αποτέλεσμα, η κόρη της να γεννηθεί με σοβαρές μορφής σωματικές και βιολογικές ανωμαλίες, να θεωρείται, σήμερα, παιδί με ειδικές ανάγκες και λόγω των πολλαπλών προβλημάτων υγείας που αντιμετωπίζει, να χρειάζεται συνεχή και ιδιαίτερη φροντίδα.

Εξετάζοντας την υπόθεση η Επίτροπος διαπίστωσε ότι, η απάντηση του Υπουργείου όταν κλήθηκε να τοποθετηθεί στις καταγγελίες υπήρξε ανεπαρκής, αφού παρά το χρονικό διάστημα που είχε μεσολαβήσει δεν προέβη σε καμία εις βάθος έρευνα και δεν εξέτασε με προσοχή όλα τα δεδομένα που συνέθεταν τη συγκεκριμένη υπόθεση.

Ως εκ τούτου, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, το περιστατικό ανατεθεί σε ερευνώντα Λειτουργό για να διαπιστωθεί τι ακριβώς συνέβη, ποια λάθη ή παραλείψεις είχαν σημειωθεί και πώς αυτά μπορούν στο μέλλον να αποφευχθούν.

2. Κάλυψη εξόδων θεραπείας στον ιδιωτικό τομέα και το εξωτερικό

Ένας μεγάλος αριθμός παραπόνων που υποβάλλονται στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως αφορά στην κάλυψη εξόδων που ασθενείς είχαν επωμιστεί είτε γιατί μετέβησαν στο εξωτερικό για θεραπεία ή διάγνωση, είτε γιατί αποτάθηκαν σε γιατρούς εκτός κρατικών νοσηλευτηρίων. Αν και για τις υποθέσεις αυτές το Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στον Δημόσιο Τομέα προβλέπει συγκεκριμένη διαδικασία εξέτασης, με πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο Σώμα που αποτελούνται από ειδικούς ιατρούς, εντούτοις, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται αδυναμίες και προβλήματα στις ενέργειες και στις αποφάσεις των Υπηρεσιών, οι οποίες εάν είχαν συνεκτιμηθεί, η απόφαση θα μπορούσε να ήταν διαφορετική και εν πάση περιπτώσει ευνοϊκότερη για τον πολίτη.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση ασθενούς (Α/Π 70/2010), η οποία παραπέμφθηκε, στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, από τη γιατρό του Κέντρου Υγείας που την παρακολούθησε για μήνες, για να εξεταστεί από Νευροχειρουργό και να υποβληθεί σε μαγνητική τομογραφία (MRI). Διευθετήθηκε η εξέταση αυτή να γίνει μετά από δύο μήνες. Ο Νευροχειρουργός που τελικά την εξέτασε, διαφώνησε στο να υποβληθεί σε MRI και διέγινωσε ότι το πρόβλημά της οφειλόταν σε άλατα και οστεόφυτα στη σπονδυλική στήλη και συνέστησε να λαμβάνει παυσίπονα όταν πονά. Εντέλει, λόγω επιδείνωσης της κατάστασής της, η ασθενής αναγκάστηκε να καταφύγει σε υπηρεσίες υγείας του ιδιωτικού τομέα, όπου διαγνώστηκε όγκος στον αυχένα και ακολούθησε εγχείριση για αφαίρεσή του ώστε να αποφευχθεί γενικότερη παράλυση. Το αίτημα που υπέβαλε για κάλυψη των εξόδων θεραπείας της από το Υπουργείο Υγείας, απορρίφθηκε, με την αιτιολογία ότι η επέμβαση, στην οποία υποβλήθηκε, μπορούσε να γίνει και στα κρατικά νοσηλευτήρια.

Η Επίτροπος υπέδειξε ότι, ο χειρισμός της συγκεκριμένης ασθενούς δεν ήταν ο ενδεδειγμένος εφόσον αυτός, κατά τον τρόπο που έγινε, οδήγησε στο να μην υπάρξει σωστή διάγνωση εντός εύλογου χρόνου. Ως αποτέλεσμα, ήταν να μη χορηγηθεί στην

ασθενή η αναγκαία θεραπεία στον χρόνο που έπρεπε. Αυτή η παράμετρος, όπως η Επίτροπος σημείωσε, δεν φαίνεται να προσμέτρησε ως ουσιαστικό στοιχείο κρίσης, κατά την εξέταση του αιτήματος του παραπονούμενου, για κάλυψη των εξόδων θεραπείας της συζύγου του στον ιδιωτικό τομέα, ενώ θα έπρεπε. Ως εκ τούτου, λόγοι χρηστής διοίκησης δικαιολογούσαν την επανεξέταση του αιτήματος της ασθενούς για κάλυψη των εξόδων θεραπείας της στον ιδιωτικό τομέα και αυτή ήταν η εισήγηση της Επιτρόπου προς το Υπουργείο.

Ανάλογη ήταν και η περίπτωση (Α/Π 1228/2010) παραπονούμενου, ο οποίος είχε μεταβεί στο εξωτερικό για θεραπεία, όμως, το αίτημά του για, εκ των υστέρων, κάλυψη των εξόδων απορρίφθηκε. Συγκεκριμένα, ο παραπονούμενος υπέφερε από καρκίνο του παχέος εντέρου, με μετάσταση στο ήπαρ και στους λεμφαδένες. Οι γιατροί του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου τον είχαν πληροφορήσει ότι η περίπτωση του ήταν ιδιαίτερη και μόνο σε ειδικό Κέντρο του εξωτερικού, μπορούσε να αντιμετωπιστεί ώστε να έχει αυξημένες πιθανότητες επιτυχίας. Για τον λόγο αυτόν ο παραπονούμενος επέλεξε να μεταβεί σε ιατρικό Κέντρο στη Γερμανία όπου, εκτός από εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία, υπήρχε και καλύτερη μετεγχειρητική υποστήριξη και εντατική φροντίδα.

Από τα στοιχεία που προέκυψαν, η Επίτροπος κατέληξε στο ότι, η απόρριψη της αίτησης του παραπονούμενου βασίστηκε σε γενικόλογη και ατεκμηρίωτη αιτιολογία. Κανένα, υποστηρικτικής φύσης, στατιστικό, αριθμητικό ή άλλο στοιχείο δεν προσκομίστηκε από το Υπουργείο, αν και ζητήθηκε, που να επιβεβαιώνει τόσο την εμπειρία που είχε ο γιατρός ή οι γιατροί, οι οποίοι θα διενεργούσαν την επέμβαση όσο και τον βαθμό επιτυχίας τέτοιων επεμβάσεων, που κατέγραφε το Νοσοκομείο ως Ιατρικό Κέντρο. Εξάλλου, άποψη του Ογκολόγου ιατρού που παρακολουθούσε τον παραπονούμενο, η οποία δεν αντικρούστηκε από το Υπουργείο πειστικά, ήταν πως τέτοιου τύπου επεμβάσεις στο συκώτι, θα πρέπει να γίνονται σε εξειδικευμένες ιατρικές μονάδες όπου, για όλα τα στάδια της θεραπείας, υπάρχει συγκεντρωμένη εμπειρία, εφόσον, από άποψη ιατρονοσηλευτικού χειρισμού, οι περιπτώσεις αυτές δεν είναι συνηθισμένες ούτε και απλές.

Ως εκ τούτου, αλλά και ελλείψει επαρκούς τεκμηρίωσης στην απορριπτική απόφαση του Υπουργείου, η Επίτροπος υπέβαλε προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου την εισήγηση όπως, η αίτηση του παραπονούμενου επανεξεταστεί, λαμβάνοντας ιδιαίτε-

ρα υπόψη το γεγονός ότι, ο παραπονούμενος είχε να πάρει καθοριστικές για τη ζωή του αποφάσεις, χωρίς να του δοθούν οι ελάχιστες πληροφορίες που θα μπορούσαν να του επιβεβαιώσουν όχι μόνο τη δυνατότητα πραγματοποίησης της χειρουργικής επέμβασης από μέρους των γιατρών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, αλλά και την πιθανότητα επιτυχίας της.

3. Καθυστέρηση υποβολής ασθενούς σε εξέταση για σοβαρό πρόβλημα υγείας

Οι μακρές λίστες αναμονής για χειρουργικές επεμβάσεις και εξειδικευμένου τύπου διαγνωστικές εξετάσεις, αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που το Υπουργείο Υγείας προσπαθεί να διαχειριστεί, χωρίς, όμως, μεγάλη επιτυχία. Η ένταση του φαινομένου αυτού έχει γίνει, τα τελευταία χρόνια, περισσότερο αισθητή, με το κόστος της καθυστέρησης να μετατοπίζεται στους ίδιους τους ασθενείς αφού η κάθε μέρα, βδομάδα ή μήνας που παρέρχεται, αυξάνει τον κίνδυνο για την υγεία τους.

Παραπονούμενος (Α/Π 631/2011) υποστήριξε ότι στις 8 Μαρτίου 2010, μετέβη στο Τμήμα Πρώτων Βοηθειών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, αιτιώμενος αδυναμία και καφεοειδείς εμέτους. Κρατήθηκε για περαιτέρω εξετάσεις και νοσηλεία μέχρι τις 13 Μαρτίου 2010, όπου έλαβε εξιτήριο, με ορισμένο ραντεβού για κολονοσκόπηση, για τις 24 Ιουνίου 2010. Ωστόσο, στις 8 Απριλίου 2010, παρουσίασε τα ίδια συμπτώματα και μετέβη εσπευσμένα στο Τμήμα Πρώτων Βοηθειών του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου, όπου υποβλήθηκε άμεσα σε όλες τις αναγκαίες εξετάσεις και διαγνώστηκε ότι βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο καρκίνου του παχέος εντέρου, το οποίο διηθούσε το στομάχι και έχριζε άμεσης χειρουργικής επέμβασης.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος Διοικήσεως εξέφρασε τον προβληματισμό της για το χρονικό διάστημα που μεσολαβούσε από την ημέρα που δόθηκε εξιτήριο στον παραπονούμενο μέχρι την ημέρα που ορίστηκε το ραντεβού για κολονοσκόπηση. Το διάστημα των τριών μηνών που ο παραπονούμενος είχε να αναμένει, δεδομένων και των υποψιών που υπήρχαν, κρίθηκε ότι ήταν ιδιαίτερα μεγάλο και αντί να αμβλύνει, επέτεινε την έγνοια και την αγωνία, που, φυσιολογικά, τον διακατείχε μετά και την πρώτη νοσηλεία του με σοβαρά συμπτώματα στο Νοσοκομείο.

Εξ αφορμής του εν λόγω περιστατικού, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, το Υπουργείο Υγείας δώσει οδηγίες στις Διευθύνσεις των Γενικών Νοσοκομείων και όλων των κρατικών νοσηλευτηρίων, στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν βάσιμες ή/και εύλογες υποψίες για καρκίνο, οι ασθενείς να υποβάλλονται άμεσα ή, εν πάση περιπτώσει, το συντομότερο δυνατόν, σε όλες τις αναγκαίες εξετάσεις, ούτως ώστε, είτε το ενδεχόμενο αυτό να αποκλείεται, είτε ο ασθενής να υποβάλλεται χωρίς χρονοτριβή και ταλαιπωρία στην κατάλληλη θεραπεία.

4. Απώλεια ιατρικού φακέλου

Ο ιατρικός φάκελος αποτελεί το βασικότερο μέσο αποθήκευσης, επεξεργασίας και διακίνησης των πληροφοριών που αφορούν τον ασθενή, η δε ορθή και επιμελής τήρησή του αποσκοπεί στην αποτελεσματική διαχείριση των παρεχόμενων ιατρικών υπηρεσιών, στην καλύτερη συνεργασία των επαγγελματιών υγείας, στη μείωση των ιατρικών λαθών και στη δυνατότητα ελέγχου των ιατρικών ενεργειών. Ο ιατρικός φάκελος εξυπηρετεί, εν ολίγοις, τη συνολική βελτίωση του συστήματος δημόσιας υγείας και την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη και υλοποίηση συστημάτων ασφαλούς αρχειοθέτησης των φακέλων αυτών, τα οποία να εγγυώνται την εμπιστευτικότητα, την ακεραιότητα, και τη διαθεσιμότητα των πληροφοριών που περιέχουν, είναι καίριας σημασίας.

Αν και το θέμα απασχόλησε την Επίτροπο και στο παρελθόν, τα προβλήματα δεν φαίνεται να έχουν επιλυθεί. Στην υπόθεση με αρ. Α/Π 191/2012 Δικηγορικό Γραφείο κατήγγειλε την απώλεια του ιατρικού φακέλου του πελάτη του από τα Γενικά Νοσοκομεία Λευκωσίας και Λεμεσού, όπου είχε νοσηλευτεί με κρανιοεγκεφαλική κάκωση.

Από την έρευνα, προέκυψε ότι ο ιατρικός φάκελος του ασθενούς στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού, δεν είχε απολεσθεί, αλλά την ημέρα που αναζητήθηκε από το Αρχείο του Νοσοκομείου, βρισκόταν στο γραφείο του θεράποντος ιατρού και μετά τοποθετήθηκε στη θέση του. Ωστόσο, ο αντίστοιχος φάκελος που τηρείτο στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, παρόλες τις προσπάθειες, δεν ανευρέθηκε.

Η Επίτροπος στην Έκθεσή της επισημαίνει ότι, το απόρρητο των ιατρικών δεδομένων ενός προσώπου συνίσταται στην υποχρέωση των παροχών υπηρεσιών υγείας να διαφυλάσσουν τις πληροφορίες που τα άτομα έχουν εμπιστευτεί σε αυτά. Ταυτίζεται, δηλαδή, με τη σχέση εμπιστευτικότητας που υπάρχει μεταξύ των παροχών και των ληπτών ιατρικών υπηρεσιών. Επίσης, συνδέεται στενά με την ασφάλεια των πληροφοριών, οι οποίες, εκτός από εμπιστευτικές, πρέπει συνάμα να είναι και έγκυρες, ακέραιες και διαθέσιμες, ώστε εκτός από την προστασία των προσωπικών δεδομένων του ασθενούς, να διαφυλάσσεται και η ευχέρειά του για άσκηση όλου του φάσματος των δικαιωμάτων του, τόσο κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του, όσο και μετά την απόλυσή του από το Νοσοκομείο.

Ως εκ τούτου, η Επίτροπος εισηγήθηκε προς το Υπουργείο Υγείας όπως, πέραν της αξιοποίησης της τεχνολογίας και ειδικά της εγκατάστασης σύγχρονων συστημάτων ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης σε όλα τα κρατικά νοσηλευτήρια, θέσει στις προτεραιότητες του, τη λήψη μέτρων για αναβάθμιση των συστημάτων ασφαλείας των ιατρικών αρχείων, ώστε σε περίπτωση απώλειας ή εξαφάνισης φακέλων να μπορεί να υπάρξει αποτελεσματικός έλεγχος και λογοδοσία.

Η Έκθεση κοινοποιήθηκε και στον Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για να επιληφθεί του θέματος, στα πλαίσια των δικών του αρμοδιοτήτων.

5. Μη αντικατάσταση λογοθεραπεύτριας στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας

Η μη επίλυση των σοβαρών προβλημάτων που παρουσιάζονται στα κρατικά νοσηλευτήρια στον χρόνο που πρέπει, καταλήγει να ταλαιπωρεί τους ασθενείς και να τους επιμερίζει, συχνά, ένα αρκετά υψηλό, για τα δεδομένα τους, οικονομικό κόστος. Για τις κατά καιρούς δυσλειτουργίες που παρατηρούνται, είτε αυτές αφορούν στο προσωπικό, είτε στην υλικο-τεχνική υποδομή των νοσηλευτηρίων, το Υπουργείο αποφεύγει ακόμη και να προσφέρει στους επηρεαζόμενους διαζευκτικές λύσεις ή και τις ελάχιστα απαραίτητες εξηγήσεις.

Στην υπόθεση με αρ. Α/Π 567/2011, η παραπονούμενη κατήγγειλε ότι το Υπουργείο Υγείας παρέλειψε να αντικαταστήσει τη Λογοθεραπεύτρια του Γενικού Νοσοκομείου

Λάρνακας, η οποία παρακολουθούσε το παιδί της, που έχει σύνδρομο “Down”, και η οποία, λόγω εγκυμοσύνης, υποχρεώθηκε να απουσιάζει από την εργασία της για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ως αποτέλεσμα, η παραπονούμενη ήταν να αποταθεί σε ιδιώτη λογοθεραπευτή, γεγονός το οποίο της κόστιζε και αναγκάζοντάς την αντί για 3 φορές την εβδομάδα να περιορίσει τη συγκεκριμένη θεραπεία του παιδιού της σε μόνο μία την εβδομάδα.

Η Επίτροπος στην Έκθεσή της, κατέληξε ότι ο χειρισμός του θέματος, από μέρους του Υπουργείου, δεν ήταν ο ενδεδειγμένος. Παρότι, ο Διευθυντής του Νοσοκομείου επεσήμανε έγκαιρα το πρόβλημα και ζήτησε όπως το κενό, που δημιουργήθηκε, αναπληρωθεί για να μην ταλαιπωρηθούν οι ασθενείς, το Υπουργείο επέδειξε ολιγωρία και δεν έλαβε κανένα μέτρο. Αντί τούτου, άφησε το πρόβλημα να επιλυθεί με την πάροδο του χρόνου από μόνο του, μέχρις ότου η Λογοθεραπεύτρια επέστρεψε στην εργασία της και παρά το ότι η πολύμηνη απουσία της είχε δημιουργήσει ένα σοβαρό κενό.

Η μόνη αρμόζουσα, υπό τις περιστάσεις, θεραπεία που η Επίτροπος έκρινε σκόπιμο να εισηγηθεί στο Υπουργείο για την ασυνέπιά του, ήταν όπως καλύψει το κόστος των επισκέψεων για τις θεραπείες που η παραπονούμενη επωμίστηκε ιδιωτικά, με την προϋπόθεση ότι θα προσκόμιζε τις σχετικές αποδείξεις.

6. Παραβίαση της αρχής της χρηστής διοίκησης

Στα κράτη δικαίου η αξίωση για χρηστή διοίκηση έχει μετουσιωθεί σε δικαίωμα των πολιτών, με σαφές και συγκεκριμένο περιεχόμενο, το οποίο κατοχυρώνεται και προστατεύεται αυτοτελώς στο άρθρο 41 του Χάρτη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναφερόμενος στην έννοια της καλής διοίκησης, ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής κάνει λόγο για τη δημιουργία «κουλτούρας εξυπηρέτησης», η οποία αποκτά συγκεκριμένο και σαφές περιεχόμενο όταν: [α] λειτουργεί ανοικτά, δίκαια, λογικά, προσεκτικά και με συνέπεια, [β] λαμβάνει υπόψη και εξυπηρετεί όλα τα συμφέροντα, [γ] αποφεύγει τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, [δ] είναι ευγενική, εξυπηρετική και ευαίσθητη, [ε] αναγνωρίζει τα λάθη της και απολογείται και [στ] στοχεύει στη συνεχή βελτίωση των λειτουργιών της.

Από σειρά παραπόνων διαπιστώθηκε ότι το δικαίωμα του πολίτη για χρηστή διοίκηση, παραβιάζεται, συχνά, κατά τις επαφές του με τις ιατρικές υπηρεσίες.

Στην περίπτωση με αρ. Α/Π 42/2009, ο παραπονούμενος αποτάθηκε για κάλυψη των εξόδων θεραπείας που είχε υποβληθεί στον ιδιωτικό τομέα, μετά από οξύ πρόσθιο έμφραγμα μυοκαρδίου. Ο παραπονούμενος υποστήριξε ότι οι συγγενείς του, τον μετέφεραν, βεβιασμένα, στο συγκεκριμένο ιδιωτικό Νοσοκομείο, επειδή η απόσταση σ' αυτό ήταν συντομότερη.

Από τους σχετικούς χάρτες, τους οποίους παρουσίασε το Τμήμα Επιδοτούμενων Ασθενών, η απόσταση της οικίας του παραπονούμενου από το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και από το ιδιωτικό Νοσοκομείο φάνηκε ότι ήταν, σχεδόν, η ίδια. Ως εκ τούτου, η Επίτροπος έκρινε ότι η απόφαση του Υπουργείου να απορρίψει την αίτηση του παραπονούμενου ήταν δικαιολογημένη. Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο η αρμόδια Υπηρεσία χειρίστηκε το θέμα, υπήρξε χαρακτηριστικό παράδειγμα κακοδιοίκησης.

Η διερεύνηση αυτού του παραπόνου ανέδειξε, εντούτοις, την παράλειψη για τρία χρόνια της εμπλεκόμενης Υπηρεσίας να αιτιολογήσει και να εξηγήσει στον παραπονούμενο τον λόγο απόρριψης της αίτησής του.

Επιπρόσθετα, παραπονούμενοι κατήγγειλαν ότι το Υπουργείο Υγείας παρέλειψε/καθυστέρησε να απάντησει στις επιστολές που του είχαν απευθύνει, για σοβαρό θέμα που τους απασχολούσε. Από τη διερεύνηση της υπόθεσης με αρ. Α/Π 974/2012 προέκυψε ότι, η παραπονούμενη, περί τον Οκτώβριο του 2011, αποτάθηκε στον Διευθυντή του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και ζήτησε όπως διενεργηθεί ολοκληρωμένη έρευνα, ως προς τα αίτια θανάτου της μητέρας της, η οποία απεβίωσε μετά από χειρουργική επέμβαση στο κρατικό νοσηλευτήριο. Η παραπονούμενη, κατά τον κρίσιμο χρόνο, δεν είχε λάβει οποιαδήποτε ενημέρωση σχετικά με το πόρισμα της έρευνας, παρά την πάροδο δώδεκα και πλέον μηνών από την ημερομηνία υποβολής των καταγγελιών της στο Υπουργείο Υγείας και παρά το γεγονός ότι η διερεύνησή τους είχε ολοκληρωθεί.

Σε ότι αφορά την περίπτωση με αρ. Α/Π 1408/2012, επιστολή του παραπονούμενου, σε σχέση με την ακύρωση των προγραμματισμένων επεμβάσεων, στις οποίες θα υπο-

βαλλόταν για αντιμετώπιση ιατρικού προβλήματος, παραλήφθηκε από το Υπουργείο Υγείας τον Φεβρουάριο του 2012. Ωστόσο, ο παραπονούμενος δεν είχε οποιαδήποτε ενημέρωση για τη διερεύνηση του θέματος του, παρά την πάροδο οκτώ και πλέον μηνών από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αναφοράς του προς την υπηρεσία.

Η Επίτροπος Διοικήσεως έκρινε ότι, στις υπό εξέταση υποθέσεις, το Υπουργείο Υγείας παρέλειψε να ενεργήσει σύμφωνα με τις Συνταγματικές του υποχρεώσεις, αλλά και τις επιταγές που προβλέπει η νομοθεσία. Επιπλέον, έκρινε ότι ο χρόνος που παρήλθε από την ημερομηνία που οι παραπονούμενοι υπέβαλαν τις καταγγελίες τους, χωρίς να τους δοθεί απάντηση, ήταν υπερβολικός και ότι ο γενικότερος χειρισμός των περιπτώσεων, δεν ήταν συμβατός με τις αρχές της χρηστής διοίκησης.

7. Προβλήματα Θαλασσαιμικών στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού

Ύστερα από παράπονο ομάδας Θαλασσαιμικών, πριν από τρία χρόνια, υποβλήθηκε στο Υπουργείο Υγείας Έκθεση, με την εισήγηση όπως προωθηθεί, το συντομότερο, η λειτουργία του Κέντρου Αίματος, στα πλαίσια που προβλέπουν οι ευρωπαϊκές Οδηγίες και η κείμενη νομοθεσία. Παρά τον χρόνο που έχει μεσολαβήσει, η διαχείριση και κατανομή του αίματος για τις μεταγγίσεις εξακολουθεί να παρουσιάζει προβλήματα. Αφορμή για την αυτεπάγγελτη εξέταση (ΑΥΤ 3/2011) των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι θαλασσαιμικοί στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού, αποτέλεσε δημοσίευμα του ημερήσιου Τύπου, στις 18 Μαΐου 2011, με τίτλο: «Χωρίς αίμα θαλασσαιμικοί-Έντονες αντιδράσεις από τον Σύνδεσμό τους». Στο δημοσίευμα, αναφερόταν, ειδικότερα, ότι δεν πραγματοποιήθηκαν οι προγραμματισμένες μεταγγίσεις αίματος στην Τράπεζα Αίματος στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού και για τον λόγο αυτόν, οι θαλασσαιμικοί προέβηκαν σε εκδήλωση διαμαρτυρίας.

Από την αυτεπάγγελτη αυτή έρευνα, διαπιστώθηκε ότι οι αντιδράσεις της συγκεκριμένης ομάδας θαλασσαιμικών ήταν δικαιολογημένες και ότι υπήρχε πρόβλημα έγκαιρου και σωστού προγραμματισμού σε ό,τι αφορά στις μεταγγίσεις. Στη σχετική Έκθεση σημειώθηκε ότι, η υποστελέχωση και ο φόρτος εργασίας δεν αποτελούν άλλοθι για την αδυναμία της Υπηρεσίας να προγραμματίσει τη λειτουργία της, κατά τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες μιας συγκεκριμένης ομάδας ασθενών.

Η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε, επίσης, την καθυστέρηση που παρατηρείται στην εφαρμογή των μέτρων που απορρέουν από τις ευρωπαϊκές Οδηγίες, σε ό,τι αφορά στην πλήρη λειτουργία του Κέντρου Αίματος, και επισήμανε ότι στη διαδικασία λήψης μέτρων που να διασφαλίζουν τα δικαιώματα των ευάλωτων, κυρίως, ομάδων του πληθυσμού, όπως των θαλασσαιμικών, δεν πρέπει να γίνονται οποιεσδήποτε υποχωρήσεις. Εισηγήθηκε, τέλος, όπως, οι διαδικασίες υλοποίησης των Οδηγιών για τη σύσταση του Κέντρου Αίματος, επισημειωθούν.

8. Μεταχείριση Ασθενών - Κώδικας Καλής Συμπεριφοράς

Ένας Κώδικας Καλής Συμπεριφοράς για όσους υπηρετούν σε χώρους φροντίδας ασθενών, έχει πρακτικό και αξιοποιήσιμο χαρακτήρα και συμβάλλει στην ποιοτικότερη και πιο ανθρώπινη παροχή υπηρεσιών υγείας. Μέσω της ρητής διατύπωσης κανόνων συμπεριφοράς και αξιοπρεπούς μεταχείρισης, η εκούσια συμμόρφωση των δημοσίων Λειτουργών καθίσταται ευχερέστερη ενώ, παράλληλα, βοηθούνται οι πολίτες στο να αποκτήσουν καλύτερη και πληρέστερη γνώση των δικαιωμάτων τους, καθώς και των τρόπων που μπορούν να τα προστατεύσουν. Σε κάθε περίπτωση, η υιοθέτηση ενός τέτοιου Κώδικα εξυπηρετεί στο: [α] να διατυπωθούν με σαφήνεια οι κανόνες συμπεριφοράς του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού, [β] να καθοριστεί το περιβάλλον και οι σχέσεις μεταξύ όσων εργάζονται και όσων προσέρχονται στα κρατικά Ιατρικά Κέντρα, για να εξυπηρετηθούν και [γ] να ενημερωθούν οι πολίτες για τη μεταχείριση που πρέπει να τυγχάνουν, όταν επισκέπτονται τους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας.

Πολλά από τα παράπονα που υποβάλλονται στο Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως αφορούν στη μεταχείριση που τυγχάνουν ασθενείς ή συγγενείς τους από γιατρούς ή και μέλη του παραϊατρικού προσωπικού που υπηρετούν στα κρατικά νοσηλευτήρια. Από αφορμή 17 υποθέσεις, όπου ασθενείς ή/και οι συγγενείς τους είχαν τύχει απρεπούς συμπεριφοράς και απαξιωτικής ή μειωτικής μεταχείρισης, η Επίτροπος υπέβαλε σχετική Έκθεση.

Στην Έκθεση επισημαίνεται ότι, το πρόβλημα δεν είναι μεμονωμένο αλλά συστημικό και αποτελεί μέρος μιας συγκεκριμένης κουλτούρας. Ως εκ τούτου, έγινε εισήγηση

για έκδοση ενός Κώδικα Πρακτικής, ο οποίος θα πρέπει, παράλληλα, να συνοδευτεί και από τη διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων/εργαστηρίων για τον συγκεκριμένο σκοπό. Η συνεχής επιμόρφωση όλων των μελών του προσωπικού που εργάζονται σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, για τις αρχές και τους κανόνες που πρέπει να έχουν υπόψη τους, όταν χειρίζονται ασθενείς, σύμφωνα με την Επίτροπο, είναι απαραίτητη προϋπόθεση, ώστε η αλλαγή στη νοοτροπία να καταστεί δυνατή.

Η Επίτροπος κάλεσε το Υπουργείο Υγείας να καλύψει άμεσα το κενό που υπάρχει στον τομέα αυτόν, δίδοντας την αναγκαία προτεραιότητα για την ετοιμασία Κώδικα Καλής Συμπεριφοράς και Αξιοπρεπούς Μεταχείρισης των Ασθενών.

III. Διαμεσολαβητική Δράση

Ο Επίτροπος Διοικήσεως, στα πλαίσια άσκησης των αρμοδιοτήτων του, εκπληρώνει και έναν άτυπο ρόλο, αυτόν του διαμεσολαβητή, αφού σε διάφορες περιπτώσεις, η παρέμβασή του και μόνον, είναι αρκετή ώστε μια διαδικασία που τυχόν καθυστερεί, να επιταχυνθεί, αλλά και ένα αίτημα που λανθασμένα απορρίφθηκε, να επανεξεταστεί από την Υπηρεσία και να ικανοποιηθεί.

Και κατά το 2012, το Υπουργείο Υγείας δεν καταγράφει στον συγκεκριμένο τομέα αξιόλογη πρόοδο, εφόσον η ανταπόκριση στις παρεμβάσεις της Επιτροπής, για ανάληψη θετικών πρωτοβουλιών και ταχεία επίλυση των θεμάτων, ήταν εξαιρετικά περιορισμένη. Παρά ταύτα, ιδιαίτερης μνείας χρήζουν οι ακόλουθες υποθέσεις, οι οποίες για τους ενδιαφερόμενους πολίτες είχαν, εν τέλει, θετική κατάληξη:

- ▶ Το αίτημα παραπονούμενης για κάλυψη εξόδων θεραπείας ύψους €3.220, που καθυστέρουσε να εξεταστεί, ικανοποιήθηκε μετά την αποστολή από την Επίτροπο σχετικής επιστολής (Α/Π 344/2011).
- ▶ Όμοια υπήρξε και η κατάληξη αιτήματος παραπονούμενης για την έναρξη οδοντιατρικής θεραπείας, μέρος της οποίας, τελικά, αποφάσισε να καλύψει το Υπουργείο Υγείας (Α/Π 211/2011).

- ▶ Το κόστος εξειδικευμένης διαγνωστικής εξέτασης (Pet Scan), στην οποία υποβλήθηκε η κόρη της παραπονούμενης στο εξωτερικό, καλύφθηκε λίγο καιρό μετά τη σχετική παρέμβαση της Επιτρόπου. Η ασθενής δεν επιδοτήθηκε μετέπειτα για να μεταβεί στο εξωτερικό για θεραπεία (Α/Π 511/2011).
- ▶ Ευνοϊκή υπήρξε, μετά την παρέμβαση της Επιτρόπου, η απόφαση του Υπουργείου για κάλυψη μέρους του κόστους της θεραπείας, που η παραπονούμενη είχε επωμιστεί, το οποίο ανήλθε στις €10.232 (Α/Π 2227/2011).
- ▶ Το ραντεβού για μαγνητική τομογραφία ασθενούς, το οποίο καθυστερούσε, διευθετήθηκε, σχεδόν άμεσα, μετά από μεσολάβηση της Επιτρόπου (Α/Π 1811/2012).
- ▶ Η διαδικασία για εξασφάλιση συγκεκριμένου φαρμάκου, το κόστος του οποίου ανέρχεται στις €100.000, για καρκινοπαθή ασθενή, επισπεύθηκε αμέσως, μετά και την εμπλοκή στο θέμα της Επιτρόπου (Α/Π 2126/2012).
- ▶ Το κόστος κατασκευής ειδικών υποδημάτων σε ανάπηρο ασθενή, ύψους €250, καλύφθηκε, σχεδόν αμέσως, μετά την παρέμβαση της Επιτρόπου (Α/Π 793/2012).

Ζ. Τομέας Παιδείας και Υπαλληλικών Σχέσεων

Εισαγωγή

Στον Τομέα Παιδείας και Υπαλληλικών Σχέσεων ανήκει η ευθύνη διερεύνησης παραπόνων, αναφορικά τόσο με θέματα παιδείας, όσο και με ζητήματα που εγείρονται λόγω ύπαρξης υπαλληλικής σχέσης, υπό την προϋπόθεση ότι στη σχέση αυτή ο εργοδότης είναι είτε το ίδιο το Κράτος, είτε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κατά το έτος 2012, τα φαινόμενα κακοδιοίκησης δεν διαφοροποιήθηκαν ουσιαστικά, ως προς τη θεματική τους, από αυτά των προηγούμενων ετών: ανατιολόγητες διοικητικές πράξεις, δυστροπία των διοικητικών οργάνων, μη έγκαιρη λήψη αποφάσεων, αλλά και αποφάσεις κατ' απόκλιση των προνοιών της οικείας νομοθεσίας, ήταν και πάλιν τα κυρίαρχα θέματα.

Ωστόσο, ήταν με ικανοποίηση του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως που διαπιστώθηκε ότι η Διοίκηση αποδείχθηκε, γενικά, πρόθυμη να ακολουθήσει τις εισηγήσεις που της υποβλήθηκαν, είτε με τη μορφή τελικής Έκθεσης, όπως θα καταδειχθεί πιο κάτω, είτε σε μια προσπάθεια παρέμβασης της Επιτροπής, κατά το στάδιο της διερεύνησης παραπόνων.

Παραδείγματα θετικής στάσης της Διοίκησης, κατά το στάδιο της διερεύνησης του παραπόνου και από την υποβολή της σχετικής Έκθεσης, μπορούν να παρατεθούν αρκετά, ενδεικτικά, όμως, αναφέρεται η περίπτωση οφειλόμενης υπερωριακής αμοιβής σε ιατρό του δημόσιου τομέα, ύψους άνω των τριάντα χιλιάδων ευρώ, η οποία καταβλήθηκε σ' αυτόν μετά την έναρξη της έρευνας και τις προσπάθειες του Γραφείου της Επιτροπής προς την κατεύθυνση αυτή. Επιπλέον, η περίπτωση της απασχόλησης στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, για την οποία, απαραίτητο κριτήριο επιλογής, πλέον, μετά την έναρξη διερεύνησης σχετικού παραπόνου από το Γραφείο της Επιτροπής, είναι η ιδιότητα του αδιόριστου εκπαιδευτικού. Περαιτέρω, η εξέταση παραπόνου, αναφορικά με την απώλεια συγκεκριμένων ατομικών πληροφοριακών δελτίων εκπαιδευτικού Λειτουργού, χωρίς να έχει καταλήξει σε εισήγηση για τη συγκεκριμένη περίπτωση, οδήγησε στην υποβολή εισήγησης για επανέλεγχο των διαδικασιών τήρησης των προσωπικών φακέλων από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Μέσα, εξάλλου, από τη διερεύνηση παραπόνου, που αφορούσε στην απαγόρευση χρήσης ηλεκτρικών ή άλλων συσκευών, για ετοιμασία ροφημάτων, σε χώρους εργασίας στη Δημόσια Υπηρεσία, παρόλο που η απαγόρευση αυτή δεν κρίθηκε ως παράνομη και άρα χρήζουσα παρέμβασης, αναδείχθηκε, ταυτόχρονα, το δικαίωμα των εργαζομένων να προμηθεύονται τέτοια είδη από οπουδήποτε, χωρίς σε οποιαδήποτε περίπτωση να περιορίζονται από το γεγονός ότι στους χώρους στέγασης των Υπηρεσιών τους, λειτουργούν κυλικεία. Σε άλλη περίπτωση, η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ενώ κατ' αρχήν δεν ενέκρινε την εγγραφή της παραπονούμενης στους καταλόγους διοριστών, όταν, μετά την υποβολή παραπόνου στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως,

εκ μέρους της, τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής οι θέσεις της, η τελευταία επανεξέτασε την απόφασή της και κατέληξε, τελικά, στην ικανοποίηση του αιτήματος της παραπονούμενης.

Σε σχέση με τα θέματα παιδείας, ειδικότερα, η σημαντική διαφοροποίηση, κατά το υπό επισκόπηση έτος, συνίσταται στη δραστική μείωση των παραπόνων που αφορούν αξιολογήσεις εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, στις 11 Μαρτίου 2011, οι περί Εκπαιδευτικών Λειτουργιών (Επιθεώρησις και Αξιολόγησις) Κανονισμοί τροποποιήθηκαν, η δε απόφαση για την ένσταση επί της έκθεσης αξιολόγησης είναι, πλέον, τελική, χωρίς να μπορεί να γίνει επανεξέταση της ένστασης, εκτός αν η διαδικασία που ακολουθήθηκε και η απόφαση, που λήφθηκε κατά την εξέταση της ένστασης, κριθεί άκυρη από το Ανώτατο Δικαστήριο. Η εν λόγω τροποποίηση δεν περιόρισε καθ' οιονδήποτε τρόπο τις αρμοδιότητες του Επιτρόπου. Αυτός εξακολουθεί να έχει αρμοδιότητα να διερευνά παράπονα, αναφορικά με τις αξιολογήσεις εκπαιδευτικών και να προβαίνει σε εισηγήσεις, στην περίπτωση που τα ευρήματα της έρευνάς του δικαιολογούν κάτι τέτοιο. Ωστόσο, αυτό που ο Επίτροπος, διαχρονικά, επιδιώκει με την υποβολή Εκθέσεων που περιέχουν εισηγήσεις, είναι η επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος που είναι η άρση των διαπιστωθεισών αδικιών και/ή παρατυπιών/ διαδικαστικών σφαλμάτων και αποκατάσταση της νομιμότητας. Σε αντίθετη περίπτωση, οι Εκθέσεις και εισηγήσεις του θα παραμένουν γράμμα κενό. Στην προκειμένη περίπτωση, των εκθέσεων, δηλαδή, που υποβάλλονται αναφορικά με τις αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών, με την τροποποίηση των υπό αναφορά Κανονισμών, είναι εκ προοιμίου (και διά νομοθεσίας, μάλιστα) δεδομένο, ότι η όποια έκθεση τυχόν υποβληθεί, που θα περιέχει εισήγηση για επανεξέταση, θα παραμείνει χωρίς αντίκρισμα. Ενόψει τούτου, κρίθηκε ότι η συνέχιση της εξέτασης παραπόνων αυτής της φύσης, θα ήταν αλυσιτελής και ατελέσφορη. Για τον λόγο αυτόν, τερματίστηκε η διερεύνηση όλων των παραπόνων με αντικείμενο την αξιολόγηση, της οποίας έτυχε εκπαιδευτικός Λειτουργός, είτε αυτά, ήδη, εκκρεμούσαν στο Γραφείο της Επιτροπής, είτε υποβληθούν στο μέλλον. Η Επιτροπή, δε, είχε κατά το προηγούμενο καλοκαίρι συνάντηση με τον Πρόεδρο και Μέλη της ΟΕΛΜΕΚ, κατά την οποία αναλύθηκαν τα νέα δεδομένα, όπως αυτά δημιουργήθηκαν μετά την υπό αναφορά τροποποίηση.

Παραμένοντας στα θέματα Παιδείας, νεοφανή ήταν, κατά το υπό επισκόπηση έτος, τα παράπονα για μη θετική αντίκρουση αιτημάτων εκπαιδευτικών, οι οποίοι κατά νόμο

αφυπηρετούν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, να τους επιτραπεί, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Συντάξεων Νόμου, να συνεχίσουν να υπηρετούν μέχρι το τέλος του έτους. Η πληροφόρηση που δόθηκε στους παραπονούμενους ήταν ότι, υπάρχει διακριτική ευχέρεια του Υπουργού για το ζήτημα, αλλά, πάντως, δεν αναγνωρίζεται δικαίωμα (και αντίστοιχη αξίωση) για μια τέτοια παράταση υπηρεσιών. Τη δυνατότητα του Υπουργού για κάτι τέτοιο, μόνον το καλώς νοούμενο συμφέρον της Εκπαίδευσης θα μπορούσε να δικαιολογήσει, όπως αναφέρθηκε, με τα σημερινά δεδομένα, δε, της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας των επιστημόνων, η παράταση υπηρεσιών δεν θεωρείται ότι έχει άνευ ετέρου το ηθικό έρεισμα, που κατ' ανάγκην θα πρέπει να έχει. Η εμπειρία του τρέχοντος και του προηγούμενου σχολικού έτους, εξάλλου, κατά τα οποία πολλοί εκπαιδευτικοί αφυπρέτησαν πρόωρα, μετά από αίτημά τους, αποχωρώντας από τα σχολεία πριν από τη λήξη του σχολικού έτους, αποδεικνύει ότι το εκπαιδευτικό έργο μπορεί να συνεχίσει απρόσκοπτα, ακόμα και μετά από αλλαγή στα πρόσωπα των εκπαιδευτικών.

I. Θέματα Παιδείας

1. Παγκύπριες εξετάσεις

Ως δεσπόζον ανάμεσα στα θέματα Παιδείας, για το υπό επισκόπηση έτος, αναδείχθηκε το σύστημα διεξαγωγής των παγκύπριων εξετάσεων (αρ. Α/Π 1225/2012, Α/Π 1263/2012, Α/Π 1354/2012, Α/Π 1376/2012, Α/Π 1402/2012, Α/Π 1425/2012 και Α/Π 1839/2012). Αφορμή για ενασχόληση με το θέμα αυτό στην ολότητά του, ήταν οι ακατάλληλοι δείκτες διάκρισης και δυσκολίας που, όπως έγινε επισήμως παραδεκτό, παρουσίαζε συγκεκριμένο θέμα του εξεταστικού δοκιμίου του μαθήματος «Μαθηματικά Κατεύθυνσης», της σχολικής χρονιάς 2011-2012.

Από τη διερεύνηση διαπιστώθηκαν σοβαρά τρωτά του ισχύοντος νομικού καθεστώτος, το οποίο διέπει τη διεξαγωγή των παγκύπριων εξετάσεων, με κυριότερο ανάμεσά τους το θέμα της συγκρότησης των Επιτροπών θεματοθετών. Ο χρόνος, κατ' αρχάς, που αυτές συγκροτούνται δεν περιορίζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο, με συνέπεια αυ-

τές να είναι, ουσιαστικά δυνατόν να συγκροτηθούν πολύ νωρίς, σε σχέση με τον χρόνο διεξαγωγής των εξετάσεων. Η δυνατότητα αυτή, όπως σημειώθηκε στην Έκθεση, αντιστρατεύεται την περιφρούρηση του αδιάβλητου των εξετάσεων και οδηγεί, αφ' εαυτής, σε κινδύνους και καχυποψία εκ μέρους των υποψηφίων.

Η δυνατότητα να μετέχει σε Επιτροπή θεματοθετών, κατ' ουσίαν, οποιοδήποτε πρόσωπο, αφού ο Νόμος αναφέρει ποιοι μπορούν να μετέχουν σε μια τέτοια Επιτροπή, χωρίς, όμως, η αναφορά του αυτή να είναι περιοριστική, αναδείχθηκε, επίσης, ως ένα ζήτημα που θα πρέπει να απασχολήσει το εμπλεκόμενο Υπουργείο. Πολύ περισσότερο, θέμα αποτελεί και η δυνατότητα τα μέλη μιας Επιτροπής θεματοθετών να συνδέονται, μεταξύ τους, με διοικητική σχέση. Κάτι τέτοιο, όπως εμφαντικά σημειώθηκε, ενδεχομένως να στερεί την ελευθερία έκφρασης άποψης, από τα κατώτερα στην ιεραρχία της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας μέλη της Επιτροπής, με συνέπεια την ακύρωση, εν τέλει, και του ίδιου του σκοπού του Νόμου, που ήθελε τις Επιτροπές, πράγματι, και όχι απλώς κατ' επίφαση, πολυμελείς. Το βαρύνον, κατά την Επίτροπο κριτήριο, θα έπρεπε να είναι η πείρα των θεματοθετών επί της εξεταστέας ύλης.

Η Επίτροπος σημείωσε και το ενδεχόμενο, η επανειλημμένη συμμετοχή ενός προσώπου σε Επιτροπή θεματοθετών να δημιουργεί καχυποψία και εισηγήθηκε αυτό να αποφεύγεται, όπως θα πρέπει να αποφεύγεται και ο ορισμός θεματοθετών, οι οποίοι στο παρελθόν είχαν συμμετάσχει στην ετοιμασία θεμάτων που αποδείχθηκαν προβληματικά. Επιπλέον, ανέφερε ότι, η ανακοίνωση των ονομάτων των μελών των Επιτροπών θεματοθετών, μετά το πέρας των εξετάσεων, όχι μόνο δεν απαγορεύεται, αλλά, αντίθετα, ενδείκνυται, αφού η επωνυμία συμβάλλει στην αύξηση του επιπέδου ευθύνης, προσοχής και επιμέλειας που θα πρέπει να επιδεικνύεται.

Η Έκθεση, που ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε ενιαία, για όλα τα παράπονα που αφορούσαν στην εξέταση στο συγκεκριμένο μάθημα, ανεξάρτητα από τα επιμέρους ζητήματα που στο καθένα από αυτά εγείρονταν, δεν στόχευε στην ανατροπή καταστάσεων και δικαιωμάτων, αλλά στην ανάδειξη εγγενών αδυναμιών του συστήματος, στα ίδια, δε, πλαίσια κινήθηκαν και οι εισηγήσεις της Επιτρόπου: το εμπλεκόμενο Υπουργείο να μελετήσει τις διαπιστώσεις της Έκθεσης, και, επίσης, να αξιολογήσει και τον βαθμό αξιοπιστίας και εγκυρότητας του εν λόγω συστήματος και να ενεργήσει ανάλογα.

Στις 6 Νοεμβρίου 2012, η Έκθεση συζητήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στην παρουσία τόσο του τότε Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, όσο και της Επιτροπής. Στη σχετική τοποθέτησή του, ο Υπουργός ανέφερε ότι το θέμα του εξεταστικού δοκιμίου των Μαθηματικών Κατεύθυνσης αποτέλεσε αφορμή για να εξεταστεί, συνολικά, ο θεσμός των Παγκύπριων Εξετάσεων. Παρήλθε επαρκής, όπως είπε, χρόνος από την κατάργηση του διπλού συστήματος ενιαίων και εισαγωγικών εξετάσεων και από την εισαγωγή του συστήματος των Παγκύπριων Εξετάσεων, ώστε το τελευταίο να μπορεί να αξιολογηθεί επιστημονικά, με στόχο να εξεταστούν όλες οι πτυχές του, όπως είναι η διαδικασία επιλογής των θεματοθετών, οι συνθήκες θεματοθέτησης των εξεταστικών δοκιμών και οι διαδικασίες βαθμολόγησης που εφαρμόζονται εντός αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων. Για τον σκοπό αυτόν, ανέφερε, ανέθεσε στο Επιστημονικό Συμβούλιο Εξετάσεων τη μελέτη του ισχύοντος συστήματος και την υποβολή εισήγησης για βελτίωσή του.

Όπως ο Υπουργός πληροφόρησε την Επιτροπή Διοικήσεως, στις 6 Φεβρουαρίου 2013, η εισήγηση του Συμβουλίου είχε ήδη υποβληθεί στον ίδιο και θα προχωρούσε στη μελέτη και συζήτησή της με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

2. Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών

Οι καθυστερήσεις που σημειώνονται στην εξέταση αιτήσεων για αναγνώριση τίτλων σπουδών από το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών έχουν μόνιμη, σχεδόν, θέση, ανάμεσα στα παράπονα του Τομέα Παιδείας και Υπαλληλικών Θεμάτων. Σε Έκθεση, που ετοιμάστηκε για αριθμό παραπόνων (αρ. Α/Π 875/2011, Α/Π 1026/2011, Α/Π 1192/2011, Α/Π 1757/2011, Α/Π 1809/2011 και Α/Π 2024/2011), οι καθυστερήσεις αυτές, οι οποίες αφορούν χρονικό διάστημα κατά πολύ μεγαλύτερο αυτού που προβλέπεται στον Νόμο, καταγράφονται περίπου ως καθεστώς, για το οποίο, βεβαίως, συντρέχουν λόγοι, όπως π.χ. ο μεγάλος αριθμός των αιτήσεων.

Το θετικό που προέκυψε από την έρευνα ήταν η ψήφιση, κατά το έτος 2011 τροποποιητικού Νόμου, με βάση τον οποίο απλοποιείται η διαδικασία αναγνώρισης τίτλων σπουδών, με την παροχή της δυνατότητας στο Συμβούλιο να λαμβάνει αποφάσεις, χωρίς την προηγούμενη παραπομπή των αιτήσεων στις Επιτροπές Κρίσεως.

II. Υπαλληλικά Θέματα

1. Προσλήψεις

Η πρόνοια που, μερικές φορές, περιλαμβάνεται σε Σχέδια Υπηρεσίας, ως απαιτούμενο προσόν για διεκδίκηση θέσης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, για εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων ή νόμιμη απαλλαγή από αυτές, για λόγους, όμως, άσχετους με την υγεία, ήταν το κυρίαρχο θέμα παραπόνου κατά της Αστυνομίας (αρ. Α/Π 704/2011).

Ο παραπονούμενος είχε στο μακρινό παρελθόν εμπλακεί σε δυστύχημα, κατά το οποίο υπέστη σωματική βλάβη. Η βλάβη αυτή οδήγησε σε νόμιμη απαλλαγή του από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις του, απαλλαγή η οποία δεν στάθηκε εμπόδιο να εργοδοτηθεί στην ίδια θέση, την οποία και στο παρόν διεκδικούσε (εποχιακό ωρομίσθιο προσωπικό στην Πυροσβεστική Υπηρεσία). Αυτό που τώρα τον εμπόδιζε ήταν η τροποποίηση, εν τω μεταξύ, του οικείου Σχεδίου Υπηρεσίας, με την οποία εισήχθη η εν λόγω πρόνοια, παρόλη τη διαπιστωμένα καλή κατάσταση της υγείας του.

Η Επίτροπος δεν αμφισβήτησε τη δεσμευτικότητα των προνοιών των Σχεδίων Υπηρεσίας. Σημείωσε, ωστόσο, ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις που τάσσονται από τον κοινό νομοθέτη, για την άσκηση επαγγέλματος, πρέπει να δικαιολογούνται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να βρίσκονται σε συνάφεια προς το αντικείμενο και τον χαρακτήρα του επαγγέλματος και να μη συνοδεύονται με στοιχεία συμπτωματικά ή άσχετα προς το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας για την οποία εκάστοτε πρόκειται. Η αρχή της αναλογικότητας, είπε περαιτέρω η Επίτροπος, επιβάλλει να είναι εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη η αναγκαιότητα επιβολής ενός τέτοιου εξαιρετικού περιορισμού, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον Νόμο σκοπού.

Τα Σχέδια Υπηρεσίας, ως νομοθετικής φύσεως πράξεις, δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Επιτρόπου Διοικήσεως. Γι' αυτό η Επίτροπος περιορίστηκε στην εισήγηση να προβληματίσουν τον Αρχηγό Αστυνομίας οι διαπιστώσεις και επισημάνσεις της.

2. Μεταθέσεις

Η ελεγχιμότητα, εκ μέρους του Επιτρόπου, της πρότασης που η αρμόδια Αρχή υποβάλλει προς την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, για μετάθεση δημοσίου υπαλλήλου, ήταν το ζήτημα που αναδείχθηκε μετά από υποβολή, από υπάλληλο, παραπόνου (αρ. Α/Π 2558/2009), του οποίου το αίτημα για μετάθεση, ουσιαστικά, αγνοήθηκε, τη στιγμή που ικανοποιήθηκε το ίδιο αίτημα συναδέλφου του.

Οι μεταθέσεις των δημοσίων υπαλλήλων, όπως αναφέρθηκε στην Έκθεση, δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού αυτές αποφασίζονται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, στα πλαίσια άσκησης των αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα. Αποκλειστική αρμοδιότητα για έναν τέτοιο έλεγχο έχει το Ανώτατο Δικαστήριο. Αντίθετα, ο Επίτροπος ελέγχει τη νομιμότητα της πρότασης που υποβάλλεται από την αρμόδια Αρχή, προς την ΕΔΥ, για μετάθεση υπαλλήλου (ενώ αυτή, ως μη εκτελεστική διοικητική πράξη, δεν ελέγχεται από το Ανώτατο Δικαστήριο), προκειμένου, έτσι, να κριθεί κατά πόσον αυτή άσκησε κατά νόμιμο τρόπο τη διακριτική ευχέρεια που της παρέχει ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος, να προβεί, δηλαδή, σε επιλογή τού κατά την κρίση της καταλληλότερου για μετάθεση υπαλλήλου και να διαβιβάσει, εν είδει πρότασης δεόντως αιτιολογημένης, προς την ΕΔΥ, την επιλογή της αυτή. Ελέγχεται, ακόμα, η πιθανότητα η αρμόδια Αρχή, κατά την υποβολή της πρότασης για μετάθεση υπαλλήλου να τελούσε υπό πλάνη περί τα πράγματα, ή/και να παραγνώρισε ουσιώδεις παράγοντες, τους οποίους όφειλε, κατά νόμο, να λάβει υπόψη.

Εισήγηση, αναφορικά με την ήδη ληφθείσα απόφαση μετάθεσης, δεν υποβλήθηκε, για τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω. Η Έκθεση, όμως, κρίθηκε σκόπιμο να κοινοποιηθεί στη Γενική Διευθύντρια της αρμόδιας Αρχής, αφού η ανάγκη για τήρηση της αρχής της νομιμότητας, αλλά και όλων των αρχών που πρέπει να διέπουν τη διοικητική δράση, εκ μέρους κάθε Αρχής και κάθε οργάνου που ασκεί εκτελεστική εξουσία, είναι αυτονόητη, όπως είπε η Επίτροπος.

Αντίθετα με τις μεταθέσεις των δημοσίων υπαλλήλων, οι μεταθέσεις των εκπαιδευτικών Λειτουργών της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας υπόκεινται στον έλεγχο του Επιτρόπου. Κατά το υπό επισκόπηση έτος, εξετάστηκε παράπονο που αφορούσε μη

ικανοποίηση αιτήματος μετάθεσης ανάπηρης εκπαιδευτικού (αρ. Α/Π 2140/2011, Α.Κ.Ι. 69/2012), αυτό, δε, που αναδείχθηκε, από τη διερεύνησή του, ήταν ότι η άσκηση της αρμοδιότητας της Επιτροπής και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού να μεταθέτουν ή να τοποθετούν και να μετακινούν, αντίστοιχα, του εκπαιδευτικούς, συνιστά όρο και συνθήκη εργασίας, στην οποία εφαρμόζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξάρτητα από αναπηρία (άρθρο 5(1)(γ) του περί Ατόμων με Αναπηρία Νόμου). Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, χωρίς αναφορά στην ύπαρξη κάποιας αναπηρίας, όπως στην περίπτωση που εξετάστηκε, συνιστά μια πρακτική ουδέτερη, η οποία ενδέχεται να προκαλέσει μειονεκτική μεταχείριση ενός εκπαιδευτικού με αναπηρία, σε σχέση με τους υπόλοιπους. Πρόκειται, δηλαδή, όπως τονίστηκε, για μια πρακτική που στοιχειοθετεί έμμεση διάκριση λόγω αναπηρίας, η οποία απαγορεύεται, ενώ, ταυτόχρονα, η ίδια αντιβαίνει και στην πρόνοια της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, που επιβάλλει τη διασφάλιση και προαγωγή της πραγμάτωσης του δικαιώματος για εργασία, εξασφαλίζοντας ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας [άρθρο 27(1)(α),(β),(γ)].

Με βάση τις διαπιστώσεις της η Επίτροπος γνωστοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να προβεί σε σύσταση προς αυτήν, για επανεξέταση του αιτήματος της παραπονούμενης για μετάθεσή της στο σχολείο που είχε αιτηθεί. Επειδή, όμως, με βάση το άρθρο 22 του περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου του 2004, έπρεπε να προηγηθούν διαβουλεύσεις, τόσο με το πρόσωπο που υπέβαλε την καταγγελία, όσο και με το πρόσωπο εναντίον του οποίου αυτή στρεφόταν, με την Έκθεση διαβιβάστηκε και πρόσκληση για διαβουλεύσεις. Οι διαβουλεύσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν σε σύντομο χρόνο, μετά την υποβολή της Έκθεσης και οδήγησαν, εν τέλει, στη λήψη απόφασης, με την οποία ικανοποιήθηκε το αίτημα της παραπονούμενης.

3. Οικονομικά και άλλα ωφελήματα

Το εύρος της διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, μέσω των προνοιών του Σχεδίου Υπηρεσίας της θέσης Λειτουργού Κεφαλαιαγοράς, να τοποθετεί μισθοδοτικά, κατά την πρόσληψή τους, τους Λειτουργούς, σε οποιαδήποτε Κλίμακα μεταξύ της Α8, Α10 και Α11 και σε οποιαδήποτε βαθμίδα τους, ήταν

θέμα που απασχόλησε το Γραφείο της Επιτροπής κατά το υπό επιθεώρηση έτος, με αφορμή την εξέταση παραπόνων που υπέβαλαν Λειτουργοί της Επιτροπής (αρ. Α/Π 1194/2008 και Α/Π 279/2011).

Θέση και των δύο παραπονουμένων ήταν ότι οι αποφάσεις για τη μισθοδοτική τοποθέτησή τους, οι οποίες λήφθηκαν κατά το χρόνο της πρόσληψής τους, παραβίαζαν την αρχή της ίσης μεταχείρισης, αφού συνάδελφοί τους με τα ίδια ή λιγότερα προσόντα από εκείνους, κατά την πρόσληψή τους τοποθετήθηκαν σε ανώτερη βαθμίδα της μισθοδοτικής Κλίμακας, στην οποία τοποθετήθηκαν οι ίδιοι.

Αποτέλεσε εύρημα της έρευνας ότι, το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης, για την οποία γίνεται λόγος, επιτρέπει τη λήψη αποφάσεων αυτού του περιεχομένου, οι πρόνοιες του οποίου, ουσιαστικά, δεν αποκλείουν την κατά το δοκούν δράση της εμπλεκόμενης Επιτροπής, σε σχέση με θέματα μισθοδοτικής τοποθέτησης. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι ούτε η σχετική νομολογία υποστήριζε ότι η διαφορετική, από μισθοδοτική άποψη, μεταχείριση υπαλλήλων-κατόχων της ίδιας θέσης, συνιστά, γενικά και εξ ορισμού, απαγορευμένη από το Σύνταγμα άνιση μεταχείρισή τους. Έτσι, ενώ εισήγηση για επανεξέταση των αποφάσεων μισθοδοτικής τοποθέτησης των παραπονουμένων δεν ήταν δυνατόν να υποβληθεί, επισημάνθηκε ότι το εύρος της παρεχόμενης, από το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης, προς την Επιτροπή, διακριτικής ευχέρειας, σε σχέση με το θέμα, ήταν τέτοιο που ήταν επιθυμητός ο περιορισμός του, ενώ, ταυτόχρονα αυτός ήταν και εφικτός.

Η εισήγηση αυτή έχει πάρει το δρόμο της υλοποίησης. Τον παρελθόντα Νοέμβριο, το Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αποφάσισε την απόσυρση της πρόνοιας του Σχεδίου Υπηρεσίας, που παρείχε την υπό αναφορά διακριτική ευχέρεια, έχει δε ήδη τροchioδρομηθεί η διαδικασία για τις απαραίτητες νομοθετικές τροποποιήσεις.

4. Πειθαρχικά ζητήματα

Η, κατά παράβαση των νομοθετικών προνοιών, συνοπτική εκδίκαση πειθαρχικού θέματος, σε σχέση με ιδιωτική απασχόληση δημοσίου υπαλλήλου, χωρίς την εκ των προτέρων εξασφάλιση της απαιτούμενης προς τούτο άδειας, ήταν το συμπέρασμα

που εξήχθηκε, μέσα από διερεύνηση συγκεκριμένου παραπόνου κατά του Υπουργείου Υγείας (αρ. Α/Π 1106/2012).

Η Επίτροπος σημείωσε ότι, το αδίκημα ήταν τέτοιο που η αρμόδια Αρχή, με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας, θα έπρεπε να είχε παραπέμψει για εκδίκαση στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας. Αντί αυτού, προχώρησε σε συνοπτική εκδίκασή του.

Έγινε εισήγηση για ανάκληση της απόφασης για επιβολή της πειθαρχικής ποινής της επίπληξης στον πειθαρχικώς καταδικασθέντα υπάλληλο και για παραπομπή του θέματος στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας.

Κατά τη διερεύνηση του παραπόνου, το οποίο δεν είχε μόνο την πιο πάνω πτυχή, διαπιστώθηκε ότι διενεργήθηκε, από το εμπλεκόμενο Υπουργείο, έρευνα, αναφορικά με το ενδεχόμενο εμπορευματοποίησης ασθενών, από τα πορίσματα της οποίας δεν έχει διαπιστωθεί κάτι τέτοιο. Αυτό σημειώθηκε με ικανοποίηση από την Επίτροπο, η οποία, παρόλ' αυτά, εξέφρασε τη θέση ότι το εμπλεκόμενο Υπουργείο θα πρέπει να ασκεί συχνά προληπτικούς ελέγχους, καθώς και να επιδεικνύει φειδωλή στάση στην παραχώρηση αδειών σε μέλη του νοσηλευτικού προσωπικού για απασχόληση σε ιδιωτικά νοσηλευτικά Ιδρύματα/Στέγες/Ξενώνες, ώστε τέτοια ενδεχόμενα να απομακρύνονται.

Η. Τομέας Σχέσεων Κράτους - Πολίτη και Κοινωνικής Πρόνοιας

Εισαγωγή

Κατά τη χρονιά που πέρασε, εντάχθηκαν στον Τομέα Σχέσεων Κράτους-Πολίτη και τα παράπονα που στρέφονται κατά των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Για τον λόγο αυτόν μετονομάστηκε σε Τομέα Σχέσεων Κράτους-Πολίτη και Κοινωνικής Πρόνοιας.

Ο Τομέας αυτός, συνέχισε να λειτουργεί όπως και προηγουμένως με δύο, κυρίως, άξονες ελέγχου. Συγκεκριμένα, στον πρώτο άξονα εμπίπτουν θέματα που αφορούν

στον τρόπο λειτουργίας των Δημόσιων Υπηρεσιών, ενώ στον δεύτερο άξονα εμπίπτουν ζητήματα και/ή προβλήματα, τα οποία γεννώνται από τις καθημερινές επαφές των πολιτών με τον διοικητικό μηχανισμό και αφορούν είτε στην εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, είτε στη μη ορθή αντιμετώπιση των πολιτών.

Ο Τομέας Σχέσεων Κράτους-Πολίτη και Κοινωνικής Πρόνοιας, όπως και άλλοι Τομείς του Γραφείου του Επιτρόπου Διοικήσεως, που ασχολούνται με οικονομικής φύσεως ζητήματα, βρέθηκε αντιμέτωπος με τη νέα τάξη πραγμάτων, που δημιουργήθηκε κάτω από την πίεση της οικονομικής κρίσης και τα από αυτή αρνητικά κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα.

Η μείωση των κονδυλίων για κοινωνικές παροχές, στον Προϋπολογισμό του 2012, οδήγησε τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στην ανάγκη τήρησης αυστηρότερων ελέγχων, όλων των περιπτώσεων που αφορούσαν δημόσια βοηθήματα, με αποτέλεσμα να υποβληθούν στο Γραφείο της Επιτρόπου αρκετά παράπονα από λήπτες δημοσίου βοηθήματος, στους οποίους τερματίστηκε και/ή μειώθηκε η παροχή του βοηθήματος αυτού. Παράλληλα, σε αυτή την προσπάθεια νοικοκυρέματος, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εντόπισαν λήπτες δημοσίου βοηθήματος, οι οποίοι για χρόνια δεν εργάζονταν επικαλούμενοι, κυρίως, λόγους υγείας και έκρινε, αφού τους θεώρησε εκούσια άνεργους και διέκοψε την παροχή του βοηθήματος, ότι όφειλαν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Όμως, η μη ύπαρξη κονδυλίων για τη δημιουργία προγραμμάτων ένταξης στην αγορά εργασίας, ατόμων που για χρόνια δεν είχαν εργαστεί και ήταν πλήρως εξαρτημένοι από την κρατική χορηγία, οδήγησε στη δημιουργία πραγματικού προβλήματος επιβίωσης σε αρκετούς από αυτούς.

Περαιτέρω, η τροποποίηση του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου, με βάση την οποία η καταβολή του επιδόματος «μονογονέα» μεταφέρθηκε, από 1η Ιουνίου 2012 από τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών, αποτέλεσε την αιτία υποβολής σημαντικού αριθμού παραπόνων, αφού η αλλαγή αυτή είχε ως συνέπεια τη δημιουργία καθυστερήσεων στην αποστολή των σχετικών επιταγών.

1. Παροχή δημοσίου βοηθήματος σε παιδιά με καρκίνο

Στα πάσχοντα με καρκίνο παιδιά, παρέχεται, από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, δημόσιο βοήθημα, για όσο χρονικό διάστημα αυτά υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία. Το γεγονός, όμως, ότι οι εν λόγω αιτήσεις θα πρέπει να υποβάλλονται στα κατά τόπους Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας, σε συνδυασμό με την ψυχολογική φόρτιση και τις συνθήκες που βιώνει μια οικογένεια με καρκινοπαθές παιδί, που νοσηλεύεται σε Νοσοκομείο, δυσχεραίνουν τόσο τη συμπλήρωση όσο και την έγκαιρη υποβολή της αίτησης για δημόσιο βοήθημα. Τα δεδομένα αυτά εντοπίστηκαν και σχολιάστηκαν από την Επίτροπο, μετά τη διερεύνηση συγκεκριμένου παραπόνου, όπου η παραπονούμενη υπέβαλε το σχετικό αίτημα δύο μήνες μετά την έναρξη της χημειοθεραπείας του παιδιού της, ενώ το βοήθημα απεστάληκε, χωρίς αιτιολογία, έναν χρόνο αργότερα.

Έγινε εισήγηση όπως, οι εν λόγω αιτήσεις υποβάλλονται στη Λειτουργό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας που εργάζεται στο Μακάρειο Νοσοκομείο, η οποία βρίσκεται εκεί για να διευκολύνει τους ασθενείς και τις οικογένειές τους. Έγινε δε επισήμανση ότι η έγκαιρη καταβολή του δημοσίου βοηθήματος είναι πολύ σημαντική για τις οικογένειες αυτές που χρειάζονται άμεσα στήριξη και βοήθεια (Α/Π 326/09).

2. Τερματισμός επιδόματος εξαρτημένου τέκνου

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας φαίνεται να έχουν υιοθετήσει και εφαρμόζουν ανορθόδοξη πρακτική, στις περιπτώσεις όπου εξαρτημένα άτομα, λήπτες δημοσίου βοηθήματος, υποβάλλουν ξεχωριστά αίτηση για παροχή σ' αυτούς, ατομικής οικονομικής βοήθειας. Συγκεκριμένα, η Υπηρεσία προτού προχωρήσει στην εξέταση της σχετικής αίτησης που υποβάλλεται, τερματίζει άμεσα την καταβολή των δικαιωμάτων του εξαρτημένου, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησης, της οποίας η έκβαση είναι άγνωστη, τα εξαρτημένα άτομα εξακολουθούν να διαβιούν με τον βασικό λήπτη και να εξαρτώνται οικονομικά από αυτόν. Η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, η Διευθύντρια Κοινωνικών Υπηρεσιών επανεξετάσει αυτή την πρακτική ώστε, άτομα, που αποδεδειγμένα αντιμετωπίζουν δυσκολίες και έχουν ανάγκη οικονομικής στήριξης, να μην τη στερούνται ενόσω εκκρεμεί η εξέταση της αίτησής τους (Α/Π 469/2012).

3. Διακοπή παροχής δημοσίου βοηθήματος λόγω συμβίωσης

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας τερμάτισαν την παροχή δημοσίου βοηθήματος σε λήπτη, για τον λόγο ότι έκριναν τη συγκατοίκησή του με γυναίκα, η οποία του ενοικίαζε δωμάτιο στο σπίτι της, ως συμβίωση προσομοιάζουσα με «συζυγική», με αποτέλεσμα να συνυπολογίσουν στα εισοδήματα του λήπτη και τα εισοδήματα της συγκατοίκου του. Κρίθηκε από την Επίτροπο Διοικήσεως ότι, η διακοπή του δημοσίου βοηθήματος έγινε χωρίς να προηγηθεί η δέουσα έρευνα για εξακρίβωση των πραγματικών δεδομένων.

Έγινε, δε, εισήγηση για άμεση επανεξέταση της περίπτωσης αυτής και παράλληλα, υποβλήθηκε εισήγηση όπως, η εμπλεκόμενη Υπηρεσία λάβει σοβαρά υπόψη τις περιπτώσεις ατόμων που απλά συμβιώνουν, χωρίς να έχουν μεταξύ τους οποιαδήποτε σχέση, ώστε στη νέα τροποποίηση της νομοθεσίας που προωθείτο, να υπάρξει σχετική πρόνοια στην οποία να περιληφθούν, ξεκάθαρα, οι προϋποθέσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, για να εξακριβωθεί εάν άτομα που συμβιώνουν δεν συνδέονται, μεταξύ τους, με γάμο ή αρραβώνα, ή συζούν ως σύζυγοι (Α/Π 2302/10).

4. Μείωση ποσού δημοσίου βοηθήματος για κάλυψη υπερπληρωμής

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά παράβαση των αρχών της χρήτης διοίκησης και της καλής πίστης, το Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λευκωσίας παρέλειψε να δράσει προσεκτικά, έγκαιρα, με συνοχή και συνέπεια, με αποτέλεσμα, λόγω αδιαμφισβήτητων παραλείψεων δικών του υπαλλήλων, να υπολογίσει στην παραπονούμενη, με μεγάλη καθυστέρηση, ένα ιδιαίτερα υψηλό, για τις περιστάσεις, ποσό, ως υπερπληρωμή, για την εξόφληση της οποίας θα αποκόπτετο κάθε μήνα ένα σημαντικό μέρος του δημοσίου βοηθήματος που λαμβάνει.

Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της έρευνας, η διαφοροποίηση των κοινωνικοοικονομικών δεδομένων της παραπονούμενης, που δημιούργησε την υπερπληρωμή, επήλθε το 2000, με την τέλεση του γάμου της και τη δημιουργία οικογένειας, κάτι για το οποίο η ίδια παρέλειψε, ως όφειλε, να ενημερώσει την Υπηρεσία. Ωστόσο, ούτε οι εκάστοτε Λειτουργοί που χειρίστηκαν την περίπτωση της, άσκησαν

επιμελώς τα καθήκοντά τους, αφού μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2004, οπότε διαπιστώθηκε ότι η παραπονούμενη δημιούργησε οικογένεια, κανένας τους δεν πραγματοποίησε οποιαδήποτε επίσκεψη στην κατοικία της ή ενδιαφέρθηκε να μάθει για την προσωπική της ζωή, παρά το γεγονός ότι, στο μεσοδιάστημα, υπήρξαν και αναθεωρήσεις των δικαιωμάτων της. Εν πάση περιπτώσει, η Υπηρεσία γνώριζε από το 2004 ότι η παραπονούμενη είναι νυμφευμένη και μητέρα 3 ανήλικων παιδιών και ότι ο σύζυγος εργάζεται σε προσοδοφόρα εργασία, ωστόσο συνέχισε για 4 και πλέον χρόνια να της καταβάλει χρηματικό ποσό, για το οποίο δεν ήταν δικαιούχος και ήρθε εκ των υστέρων να διεκδικήσει το ποσό αυτό, υπό τον μανδύα της δημιουργίας υπερπληρωμής, επικαλούμενη διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, τις οποίες η ίδια η Υπηρεσία, λόγω ασυνέπειας και παραλείψεων των υπαλλήλων της, δεν εφάρμοσε έγκαιρα.

Οι πιο πάνω παραλείψεις και πρακτικές, που εφαρμόστηκαν στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν αποτελούν μεμονωμένα ατυχή συμβάντα, αλλά φανερώνουν ευρύτερες αδυναμίες του μηχανισμού χειρισμού και έλεγχου των αιτημάτων δημοσίου βοηθήματος, οι οποίες θέτουν υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα του εν λόγω μηχανισμού, στην υλοποίηση των στόχων και αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας. Το γεγονός ότι, η Υπηρεσία άφησε την παραπονούμενη να διαμορφώσει τη ζωή και τις επιλογές της, στη βάση λανθασμένων αποφάσεων της, οι οποίες της δημιούργησαν την εντύπωση ότι η ευνοϊκή, για αυτήν, κατάσταση θα συνεχιστεί και στο μέλλον, συνιστούν χαρακτηριστικά κακοδιοίκησης, τα οποία κλονίζουν την εμπιστοσύνη τόσο της ίδιας, όσο και του συνόλου των πολιτών, ως προς την ικανότητα και φερεγγυότητα της Διοίκησης να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της.

Στην προκειμένη περίπτωση, πέραν του λανθασμένου υπολογισμού του ποσού της υπερπληρωμής, το οποίο η Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας οφείλει να επανεξετάσει, ούτως ώστε να αφορά τουλάχιστον στην περίοδο που η Υπηρεσία αγνοούσε την τέλεση του γάμου της παραπονούμενης, η Επίτροπος έκρινε σκόπιμο να τονίσει για άλλη μια φορά το θέμα της διασφάλισης, από μέρους των Επαρχιακών και Τοπικών Γραφείων Ευημερίας, ότι οι δικαιούχοι αιτητές είναι σε κάθε περίπτωση ενήμεροι για τα δικαιώματα και υποχρεώσεις τους. Άλλωστε, δεν μπορεί να παραβλέπεται το γεγονός ότι η παραπονούμενη, ως ανάπηρο άτομο, εμπίπτει στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, για τις οποίες η Πολιτεία και κατ'επέκταση οι θεσμοί και οι Υπηρεσίες που την απαρτίζουν, έχουν αυξημένη ευθύνη να διασφαλίζουν ότι τα

άτομα αυτά θα απολαμβάνουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και θα λαμβάνουν ικανοποιητικού επιπέδου βοήθεια και φροντίδα (Α/Π 238/11).

5. Διακοπή παροχής δημοσίου βοηθήματος που καταβαλλόταν λόγω ανικανότητας για εργασία

Ο παραπονούμενος, αιτητής πολιτικού ασύλου με καθεστώς παραμονής συμπληρωματικής προστασίας μέχρι τις 24 Φεβρουαρίου 2013, λάμβανε από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, μηνιαίο δημόσιο βοήθημα από το 2007 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2011. Το βοήθημα, το οποίο φαίνεται να αποτελούσε το μόνο εισόδημα στήριξης της πενταμελούς οικογένειάς του, διακόπηκε μετά από ανώνυμη και ανεπιβεβαίωτη, όπως προκύπτει, καταγγελία για απασχόλησή του ως μηχανικός αυτοκινήτων.

Στην προκειμένη περίπτωση, δεν διενεργήθηκε η δέουσα και οφειλομένη έρευνα για να διαπιστωθεί εάν ο παραπονούμενος πράγματι εργαζόταν. Η τοποθέτηση, χωρίς οποιαδήποτε συγκεκριμένα στοιχεία, από μέρους της Υπηρεσίας ότι υπήρξε ανώνυμη καταγγελία και η πραγματοποίηση μιας και μόνο επίσκεψης, δεν μπορεί να κριθεί επαρκής ή ικανή για να οδηγήσει στη λήψη μιας τόσο σοβαρής απόφασης. Η καταβολή δημοσίου βοηθήματος όσο και ο τερματισμός του αποτελούν καθοριστικές, για τη ζωή των ατόμων που εξαρτώνται από αυτό, διοικητικές πράξεις, οι οποίες δεν μπορούν να λαμβάνονται στη βάση περιστασιακών ή άλλων αμφιβόλου αξιοπιστίας και τεκμηρίωσης πληροφοριών. Πέραν του προφανούς, δηλαδή, της συνετούς και προσεκτικής διαχείρισης δημοσίου χρήματος, που απαιτείται για την έγκριση και καταβολή οποιωνδήποτε δικαιωμάτων, η Υπηρεσία οφείλει να είναι διπλά προσεκτική και πολύ πιο σίγουρη, όταν πρόκειται να λάβει αποφάσεις για τη στέρησή τους, αφού οι συνέπειες, από έναν τυχόν άδικο ή αδικαιολόγητο τερματισμό, μπορεί για τους ανθρώπους των οποίων η διαβίωση στηρίζεται στο βοήθημα, να είναι άμεσες και καταστροφικές. Η διερεύνηση, πιθανόν, νέων δεδομένων ή πληροφοριών σε ό,τι αφορά στους λήπτες δημοσίου βοηθήματος, δεν πρέπει να βασίζεται μόνο σε ανώνυμες και ατεκμηρίωτες καταγγελίες, αλλά στην εξεύρεση απτών και υπαρκτών στοιχείων, που να δικαιολογούν τις οποιεσδήποτε αποφάσεις τερματισμού ή αναθεώρησης καταβολής δικαιωμάτων.

Έγινε εισήγηση όπως, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ο ρόλος των οποίων είναι η διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης σε όλους τους πολίτες και ιδιαίτερα στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, ανάμεσα στις οποίες, συγκαταλέγεται και η περίπτωση του παραπονούμενου, προβούν στην άμεση ολοκλήρωση της εξέτασης της αίτησης του παραπονούμενου για δημόσιο βοήθημα. Ταυτόχρονα, υποδείχθηκε στην εμπλεκόμενη Υπηρεσία ότι, θα έπρεπε, σε συνεργασία με το Τμήμα Εργασίας, να καταβληθεί προσπάθεια για εξεύρεση εργασίας για τη σύζυγο του παραπονούμενου (Α/Π 922/12).

6. Απόρριψη αίτησης για παροχή ειδικής χορηγίας σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα εργαζομένων και μακροχρόνια ανέργων

Με βάση τις πρόνοιες του Σχεδίου παραχώρησης της συγκεκριμένης χορηγίας, δεν θεωρούνται ως «μακροχρόνια άνεργοι» πρώην μόνιμοι υπάλληλοι του ευρύτερου κρατικού τομέα, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι ως άνεργοι.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η εμπλεκόμενη Υπηρεσία απέρριψε το αίτημα του παραπονούμενου, ο οποίος εργάστηκε μεταξύ των ετών 1983-1988 ως μόνιμος εργάτης στη Δημόσια Υπηρεσία και τα έτη 2006-2009 ως έκτακτος εργάτης ανά πεντάμνη, επειδή έκρινε ότι το καθεστώς του ωρομίσθιου εργάτη προσομοιάζε με το καθεστώς του μόνιμου δημοσίου υπαλλήλου, άποψη η οποία δεν βρίσκει έρεισμα στον Νόμο. Δεν υποβλήθηκε οποιαδήποτε εισήγηση για επανεξέταση της περίπτωσης αυτής, επειδή το σχετικό κονδύλι είχε εξαντληθεί (Α/Π 694/12).

7. Απόρριψη αίτησης για παραχώρηση αναπηρικού επιδόματος

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, αναπηρικό επίδομα δίνεται όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του Νόμου, νοουμένου δε ότι, η οποιασδήποτε μορφής ανεπάρκεια ή μειονεξία επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του αιτούντος. Η παραπονούμενη, η οποία πάσχει, εκ γενετής, από νυσταγμό και η όραση της είναι μειωμένη κατά 1/20 και στους δύο οφθαλμούς, αιτήθηκε σε ηλικία 69 ετών, λόγω άγνοιας της ύπαρξης του συγκεκριμένου δικαιώματος, την παραχώρηση αναπη-

ρικού επιδόματος. Το αίτημα της αυτό απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι ο σχετικός Νόμος θέτει, ηλικιακό περιορισμό το 65ο έτος της ηλικίας του αιτούντος.

Στη σχετική Έκθεση που υποβλήθηκε, τονίστηκε, ότι ο χρονικός περιορισμός, ο οποίος τίθεται στη νομοθεσία, αφορά αποκλειστικά και μόνο στη γένεση της αιτίας, που προκαλεί την οποιασδήποτε μορφής ανεπάρκεια ή μειονεξία. Κατά συνέπεια, το αίτημα μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε και ανεξάρτητα από την ηλικία του αιτούντος. Με αυτή τη διαπίστωση, κρίθηκε ότι η απόφαση της εμπλεκόμενης Υπηρεσίας, να απορρίψει την αίτηση, επειδή υποβλήθηκε μετά από τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας της τελευταίας, δεν βρίσκει έρεισμα στον Νόμο. Έγινε εισήγηση για επανεξέταση (Α/Π 2230/10).

8. Απόρριψη αίτησης για παροχή χορηγίας, βάσει του Σχεδίου Βελτίωσης Συνθηκών Στέγασης Ληπτών Δημοσίου Βοηθήματος

Η παραπονούμενη, η οποία είναι λήπτρια δημοσίου βοηθήματος, υπέβαλε, το έτος 2009, αίτημα για την παραχώρηση χορηγίας, με βάση το πιο πάνω Σχέδιο, για βελτίωση των συνθηκών στέγασης της οικογένειάς της. Το αίτημά της παρέμεινε σε εκκρεμότητα για τρία χρόνια, χωρίς να εξεταστεί, με αποτέλεσμα να τροποποιηθούν οι πρόνοιες του εν λόγω Σχεδίου κατά τρόπον ώστε, ενώ αρχικά η ίδια πληρούσε τις προϋποθέσεις, με την επερχόμενη τροποποίηση του Νόμου, έπρεπε να αποκλεισθεί. Στη σχετική Έκθεση που υποβλήθηκε, τονίστηκε ότι το Σχέδιο αυτό απευθύνεται στους λήπτες δημοσίου βοηθήματος, δηλαδή στην περισσότερο ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού και εφόσον ο σκοπός του είναι η βελτίωση των συνθηκών στέγασής τους, η εκάστοτε αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή του, έχει αυξημένη ευθύνη να επιλαμβάνεται των αιτήσεων που λαμβάνει, όσο το δυνατόν αμεσότερα. Έγινε εισήγηση για επανεξέταση της αίτησης της παραπονούμενης, αφού η απόφαση που λήφθηκε, κρίθηκε ότι είναι άδικη και ανεπιεικής σε βάρος της παραπονούμενης και λήφθηκε κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης (Α/Π 499/12).

9. Διαμεσολαβητική Δράση

Ο διαμεσολαβητικός ρόλος του Επιτρόπου ενισχύεται χρόνο με τον χρόνο, αφού στόχος είναι η, με τον καλύτερο τρόπο, ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Προς αυτήν την κατεύθυνση συμβάλλουν και οι καλές σχέσεις συνεργασίας του Γραφείου του Επιτρόπου με τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς. Ενδεικτικά αναφέρονται πιο κάτω, περιπτώσεις που επιλύθηκαν με παρέμβαση.

- ▶ Καταβολή, από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, καθυστερημένων δόσεων δημοσίου βοηθήματος.
- ▶ Ηλεκτροδότηση κατοικίας στο Πισσούρι, μετά από αίτημα που εκκρεμούσε για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- ▶ Έκδοση πιστοποιητικού θανάτου της κόρης της παραπονούμενης, που απεβίωσε στην Αθήνα.
- ▶ Έκδοση διαβατηρίου με δεκαετή διάρκεια, για αντικατάσταση προσωρινού διαβατηρίου με ισχύ έναν μόνο χρόνο, το οποίο εκδόθηκε μετά από την απώλεια του αρχικού.
- ▶ Επανατοποθετήθηκε, στον κατάλογο των δικαιούχων δημοσίου βοηθήματος, η παραπονούμενη η οποία είχε διαγραφεί, λόγω λανθασμένης αξιολόγησης των προσωπικών και οικονομικών δεδομένων της οικογένειάς της.
- ▶ Έγινε καθοδήγηση του ενδιαφερόμενου προσώπου, πώς να εξασφαλίσει βιομετρικό διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας, από τις διαπιστευμένες Αρχές της χώρας μας στις Η.Π.Α.
- ▶ Εγκρίθηκε αίτημα για μετάθεση οπλίτη από τον Κόρνο στα Πλατάνια, αφού το σπίτι διαμονής του ήταν στο Κοιλάνι.
- ▶ Εγκρίθηκε αίτημα οπλίτη, ο οποίος έπασχε από αρτηριακή πίεση, για μετάθεσή του από την Ευρύχου, σε στρατόπεδο της Επαρχίας Λεμεσού, ώστε να τυγχάνει παρακολούθησης από τον θεράποντα γιατρό του.
- ▶ Εγκρίθηκε αίτημα για παραχώρηση δημοσίου βοηθήματος σε άνεργη μητέρα ανήλικου παιδιού.

- ▶ Δόθηκαν τα δεδουλευμένα σε φροντίστρια, για την παροχή φροντίδας σε παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- ▶ Απαντήθηκαν επιστολές που έμεναν αναπάντητες για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- ▶ Δόθηκε επίδομα θέρμανσης και δώρο Χριστουγέννων σε δικαιούχους.
- ▶ Καλύφθηκαν τα έξοδα ορθοδοντικής θεραπείας σε λήπτρια δημοσίου βοηθήματος.
- ▶ Κατατέθηκε, από την Αστυνομία, εισπραχθέν ποσό διατροφής στον λογαριασμό της παραπονούμενης.
- ▶ Ετοιμάστηκε αστυνομική Έκθεση για τροχαίο ατύχημα, η οποία καθυστερούσε για μεγάλο χρονικό διάστημα. Με αφορμή αυτή την περίπτωση, ο Αρχηγός της Αστυνομίας προέβη σε συστάσεις προς τα μέλη του Σώματος όπως τέτοιες καθυστερήσεις αποφεύγονται στο μέλλον.

V. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Υ. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Κάθε χρόνο, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως προσκαλεί την Επίτροπο να παρουσιάσει την Ετήσια Έκθεσή της για το προηγούμενο έτος. Επιπρόσθετα, οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, μετά από προγραμματισμό συζήτησης για την Έκθεση της Επιτροπής, προσκαλούν την τελευταία να παρουσιάσει τις θέσεις της και καλούν τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες να παραθέσουν τα μέτρα, τα οποία έλαβαν για υλοποίηση των εισηγήσεων ή των συστάσεών της. Τέλος, η Επίτροπος προσκαλείται να παραστεί σε συνεδριάσεις Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, για να εκφράσει τις απόψεις της σε σχέση με πρόνοιες νομοθεσιών ή θεμάτων που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές της.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2012, η Επίτροπος ή μέλη του προσωπικού της, συμμετείχαν στις ακόλουθες συνεδριάσεις των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών:

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως

10 και 24 Ιανουαρίου και 11 Σεπτεμβρίου, 2012: Συζήτηση με θέμα «Η διασφάλιση της εφαρμογής κανόνων ηθικής και δεοντολογίας από μέρους των γιατρών».

28 Φεβρουαρίου και 5 Ιουνίου, 2012: Συζήτηση για Εκθέσεις της Επιτροπής Διοικήσεως, της Αρχής Ισότητας και της Αρχής κατά των Διακρίσεων.

19 και 26 Ιουνίου και 3 Ιουλίου, 2012: Συζήτηση με θέματα «Τα προβλήματα που τυχόν προκύπτουν από τη μη ανταπόκριση Υπηρεσιών του κράτους προς το κοινό και τρόποι αντιμετώπισής τους» και «Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης-εξυπηρέτηση του πολίτη».

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

5 Μαρτίου 2012: Συνάντηση της Επιτροπής με την Dr. Christine Loudes, εκπρόσωπο της Διεθνούς Αμνηστίας, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας «Τέλος στον Ακρωτηριασμό των Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων - ΑΓΓΟ (END FGM)».

26 Μαρτίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Η ανάγκη προαγωγής και προστασίας των δικαιωμάτων του ασθενούς πολίτη, η εφαρμογή των προνοιών του περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμου, πιθανά προβλήματα και κενά».

25 Ιουνίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Παρουσίαση και υλοποίηση των στόχων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών, 2007-2013».

22 Οκτωβρίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Σεξουαλικός Προσανατολισμός στην Κύπρο: Χαρτογράφηση του Κοινωνικοπολιτικού Κλίματος, Εμπειριών και Αναγκών» και Παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης της Ανεξάρτητης Αρχής Πρόληψης των Βασανιστηρίων, για το έτος 2011.

12 και 19 Νοεμβρίου, 2012: Συζήτηση για τη νομοθετική ρύθμιση της καταστροφής γενετικού υλικού μετά από νόμιμη δειγματοληψία.

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας

24 Ιανουαρίου και 24 Απριλίου, 2012: Συζήτηση για το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Τροποποιητικός) Νόμος του 2012» και για το Σχέδιο Κανονισμών με τίτλο «Οι περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2012».

16 Οκτωβρίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Η χωροθέτηση σχολείων στα τοπικά σχέδια από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και τα προβλήματα που δημιουργούνται».

6 Νοεμβρίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εξέταση του μαθήματος Μαθηματικά Κατεύθυνσης στις Παγκύπριες Εξετάσεις 2012».

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών

28 Μαρτίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Το καθεστώς λειτουργίας του χώρου κράτησης απαγορευμένων μεταναστών, στην περιοχή Μεννόγειας».

23 Μαΐου 2012: Συζήτηση για το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Χώρων Κράτησης Απαγορευμένων Μεταναστών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2012».

24 και 31 Οκτωβρίου, 8 και 28 Νοεμβρίου, 2012: Συζήτηση για το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Θεραπείας και Μεταχείρισης Ουσιοεξαρτώμενων και Χρηστών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2012»

24 Οκτωβρίου και 1, 7, 15, 21 και 28 Νοεμβρίου, 2012: Συζήτηση για το Σχέδιο Κανονισμών με τίτλο «Οι περί της Πρόληψης και Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους (Επιτηρητές) Κανονισμοί του 2012».

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας

5 Απριλίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Η διαφορετική γνωμάτευση ιατρών του ιδιωτικού τομέα και ιατρών των Ιατρικών Συμβουλίων του δημοσίου για την ικανότητα εργασίας ενός ασθενούς».

8 Νοεμβρίου 2012: Συζήτηση με θέματα «Η λειτουργία του Εργαστηρίου Προσθετικών και Ορθωτικών Βοηθημάτων: τι αναβαθμίσεις έγιναν από την αρχή της λειτουργίας του μέχρι σήμερα, σε τι επίπεδο βρίσκονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες του και ποιες είναι οι ανάγκες του εργαστηρίου» και «Ενημέρωση για την κάλυψη των αναγκών προσθετικής μελών των Κυπρίων πολιτών».

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας

14 Φεβρουαρίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Τα μέτρα που πρέπει να λάβει το Κράτος για την προστασία των τελικών πελατών ηλεκτρικής ενέργειας, ιδιαίτερα για ασθενείς και άλλες ευάλωτες ομάδες καταναλωτών, όπως απαιτείται από την Οδηγία 2009/72/ΕΚ ».

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών

24 Ιανουαρίου 2012: Συζήτηση με θέμα «Ο έλεγχος των δραστηριοτήτων, της εσωτερικής λειτουργίας και της οικονομικής διαχείρισης του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας».

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος

30 Μαρτίου 2012: Συζήτηση για την προστασία του κυπριακού νερόφιδου “natrix-natrix”.

VI. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

VI. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1. Εισαγωγή

Το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πέραν της άσκησης των αρμοδιοτήτων του, επικεντρώνει ιδιαίτερα την προσοχή του σε συνέδρια, διαλέξεις, εκδηλώσεις και εκπαιδευτικά σεμινάρια, που διοργανώνονται στην Κύπρο και το εξωτερικό και δίνουν τη δυνατότητα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, σε σχέση με τα θέματα χρηστής διοίκησης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στα πλαίσια της συνεργασίας του με άλλους εθνικούς Διαμεσολαβητές (Ombudsman) και με τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, συμμετέχει στο Διεθνές Ινστιτούτο Ombudsman (International Ombudsman Institute), στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Ombudsman (European Ombudsman Institute) και στον Μεσογειακό Οργανισμό Ombudsman (Association of Mediterranean Ombudsmen), που αποσκοπούν στην προώθηση και ενδυνάμωση του έργου του Ombudsman και στην ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και καλών πρακτικών, μέσω συναντίσεων, όπου συζητούνται γενικά, αλλά και εξειδικευμένα θέματα, που σχετίζονται με την όλη εργασία των Ombudsman.

2. Συμμετοχή σε εκδηλώσεις/δραστηριότητες στην Κύπρο

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Λειτουργοί του Γραφείου, έλαβαν μέρος σε συνέδρια, διαλέξεις, εκδηλώσεις και εκπαιδευτικά σεμινάρια, που έγιναν στην Κύπρο, και είχαν σχέση με τον ρόλο του Επιτρόπου Διοικήσεως. Σημειώνεται, ενδεικτικά, η ομιλία της Επιτρόπου Διοικήσεως στην εκδήλωση του Δήμου Λύσης, στις 7 Μαρτίου 2012, με θέμα την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας και η συμμετοχή της Ανώτερης Λειτουργού του Γραφείου κας Ελένης Χατζητοφλή στην ημερίδα για Κοινοτάρχες και προσωπικό Κοινοτικών Συμβουλίων Επαρχίας Λεμεσού, που διοργανώθηκε από την Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού και την Ένωση Κοινοτήτων Λεμεσού, στις 6 Απριλίου 2012, με θέμα «Χρηστή Διοίκηση και άλλες Αρχές του Διοικητικού Δικαίου».

Μέσα στα πλαίσια της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πραγματοποιήθηκε επίσημη επίσκεψη στην Κύπρο του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή κ. Νικηφόρου Διαμαντούρου, από τις 16 μέχρι 19 Σεπτεμβρίου 2012. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του, ο κ. Διαμαντούρος είχε συναντήσεις με την Επίτροπο Διοικήσεως και έγινε δεκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, τον Γενικό Εισαγγελέα και τους Αρχηγούς των Πολιτικών Κομμάτων. Είχε, επίσης, επαφές με μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπροσώπους των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

3. Συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις

- ▶ Στις 28 Μαρτίου 2012, η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κα Ελίζα Σαββίδου και ο Πρώτος Λειτουργός του Γραφείου κ. Άριστος Τσιάρτας παρακολούθησαν το σεμινάριο, που έγινε στις Βρυξέλλες, για τους επικεφαλής των Αρχών μελών του Δικτύου Equinet, με θέμα: “Equinet High Level Legal Seminar: Discrimination cases in front of the European Courts and National Equality Bodies”.
- ▶ Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παρακολούθησε Σεμινάριο, που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (European Commission against Racism and Intolerance-ECRI). Το Σεμινάριο έγινε στις 31 Μαΐου και 1^η Ιουνίου του 2012, στο Στρασβούργο και είχε τίτλο: “Seminar with National Specialized Bodies to combat racism and racial discrimination. Anti-discrimination bodies: recent trends and challenges”. Στο ίδιο Σεμινάριο συμμετείχε και η Λειτουργός του Γραφείου κα Δέσποινα Μέρτακκα.
- ▶ Στις 15 και 16 Οκτωβρίου 2012, η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Πρώτος Λειτουργός του Γραφείου κ. Άριστος Τσιάρτας, παρευρέθηκαν σε Συνάντηση Συνεργασίας και Συντονισμού, που συγκάλεσε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) με τα μέλη EQUINET, στη Βιέννη.

- ▶ Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Πρώτος Λειτουργός του Γραφείου κ. Άριστος Τσιάρτας συμμετείχαν σε Συνέδριο του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) με θέμα: “Justice in Austerity - Challenges and Opportunities for Access to Justice” και στην Ετήσια Γενική Συνέλευση του Equinet, για το έτος 2012 (Equinet Annual General Meeting 2012), που έγιναν στις Βρυξέλλες, από τις 5 μέχρι 7 Δεκεμβρίου 2012.
- ▶ Η Λειτουργός του Γραφείου κα Κάλια Καμπανελλά συμμετείχε στην 8^η Θεματική Συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου των Εθνικών Αρχών Πρόληψης των Βασανιστηρίων, που διοργανώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, στις 20-21 Μαρτίου 2012, στη Γενεύη, με θέμα: «Παρακολούθηση των κινδύνων κακομεταχείρισης ή βασανιστηρίων κατά τη διαδικασία επιστροφής: κυριότερα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι Εθνικές Αρχές Πρόληψης των Βασανιστηρίων».
- ▶ Στις 27 Απριλίου 2012, η Λειτουργός του Γραφείου κα Θέκλα Δημητριάδου συμμετείχε σε Συνάντηση της Ομάδας Εργασίας του Δικτύου Equinet για την επικοινωνία (Equinet’s Working Group on Communication Strategies and Practices), που έγινε στο Δουβλίνο.
- ▶ Στις 11 Μαΐου 2012, η Λειτουργός του Γραφείου κα Δέσποινα Μέρτακκα συμμετείχε σε Συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε στην Κοπεγχάγη, με θέμα “Equal Pay - How do we strengthen access to justice?”.
- ▶ Η Λειτουργός του Γραφείου κα Δέσποινα Μέρτακκα συμμετείχε σε Συνάντηση με θέμα: “National Gender Equality Bodies 2012, designated in accordance with Directive 2006/54/EC”, που έγινε στις Βρυξέλλες, στις 11 Ιουνίου 2012.
- ▶ Η Λειτουργός του Γραφείου κα Κάλια Καμπανελλά συμμετείχε στην 9^η Θεματική Συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου των Εθνικών Αρχών Πρόληψης των Βασανιστηρίων, που διοργανώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, στις 12-13 Ιουνίου 2012, στο Βελιγράδι, με θέμα: «Ατυποί μετανάστες, FRONTEX και Εθνικές Αρχές Πρόληψης των Βασανιστηρίων».

- ▶ Στην 6^η Συνάντηση του Μεσογειακού Ινστιτούτου Ombudsman, που έγινε στο Παρίσι, στις 11 και 12 Ιουνίου 2012, συμμετείχε ο Ανώτερος Λειτουργός κ. Γιώργος Π. Κρασσάς. Το Ινστιτούτο αποτελεί μία πλατφόρμα συνεργασίας των γραφείων Ombudsmen της Νότιας Ευρώπης και της Βόρειας Αφρικής. Το θέμα της Συνάντησης ήταν: “The Reinforcement of the Role of the Ombudsman”.
- ▶ Στις 24-26 Ιουνίου 2012, ο Ανώτερος Λειτουργός κ. Γιώργος Π. Κρασσάς, συμμετείχε στο 8^ο Σεμινάριο των Λειτουργών - Συνδέσμων (Liaison Officers) του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ombudsmen, που έγινε στο Στρασβούργο.
- ▶ Η Λειτουργός του Γραφείου κα Κατερίνα Χαρίτου συμμετείχε στην 5^η Σύνοδο Διάσκεψη Κρατών-Μερών της Σύμβασης ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (CRPD), το οποίο έγινε στη Νέα Υόρκη, από τις 12 μέχρι 14 Σεπτεμβρίου 2012.
- ▶ Στις 25 και 26 Οκτωβρίου 2012, πραγματοποιήθηκε, στις Βρυξέλλες, το 3^ο Ετήσιο Συνέδριο για την εφαρμογή του άρθρου 33 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, στο οποίο συμμετείχε η Λειτουργός κα Δέσποινα Μέρτακκα.
- ▶ Ο Ανώτερος Λειτουργός κ. Γιώργος Π. Κρασσάς συμμετείχε στο 10^ο Συνέδριο του Διεθνούς Ινστιτούτου Ombudsman (International Ombudsman Institute), που έλαβε χώρα στο Wellington της Νέας Ζηλανδίας, στις 11 - 16 Νοεμβρίου 2012, με θέμα: “Speaking Truth to Power - The Ombudsman in the 21st Century”. Στο πλαίσιο του Συνεδρίου έλαβαν χώρα και οι Γενικές Συνελεύσεις τόσο της περιφέρειας της Ευρώπης όσο και της ολομέλειας του International Ombudsman Institute.
- ▶ Ο Λειτουργός του Γραφείου κ. Γιώργος Κακότας παρακολούθησε το σεμινάριο με θέμα: “Expert Seminar on Social Inclusion & Active Citizenship”, που έγινε στη Λισαβόνα, στις 29 και 30 Νοεμβρίου, 2012.

- ▶ Ο Πρώτος Λειτουργός του Γραφείου κ. Άριστος Τσιάρτας, στα πλαίσια της ιδιότητάς του ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), συμμετείχε στη 16^η Συνάντηση του Συμβουλίου, στη Βιέννη, στις 14 Δεκεμβρίου 2012.
- ▶ Στις 27 Νοεμβρίου 2012, η Λειτουργός του Γραφείου κα Νάσια Διονυσίου συμμετείχε στη 2^η Συνάντηση του “National Gender Equality Bodies”, στις Βρυξέλλες.

4. Επιμόρφωση προσωπικού

- ▶ Η Λειτουργός του Γραφείου κα Νάσια Διονυσίου συμμετείχε σε εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα: “Equality Law for Everyone: Challenges Ahead”, το οποίο διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες, στις 26 Νοεμβρίου 2012.
- ▶ Η Λειτουργός του Γραφείου κα Ζηναΐδα Ονουφρίου συμμετείχε σε συνέδριο/εκπαιδευτικό σεμινάριο, που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις Βρυξέλλες, στις 3 και 4 Δεκεμβρίου 2012. Το συνέδριο/εκπαιδευτικό σεμινάριο διοργανώθηκε με αφορμή την Ευρωπαϊκή Μέρα των Ατόμων με Αναπηρίες και είχε τίτλο: “Conference for the European Day of Persons with Disabilities”.
- ▶ Στις 28 Σεπτεμβρίου 2012, η Λειτουργός του Γραφείου κα Θέκλα Δημητριάδου παρακολούθησε σεμινάριο του Δικτύου Equinet για την επικοινωνία, που έγινε στη Μάλτα με θέμα: “Using Communication to tackle Under-reporting”.

VII. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

VII. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Από τις 17 Μαρτίου 2011, στη θέση του Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπηρετεί η κα Ελίζα Σαββίδου.

Τα υπόλοιπα μέλη του επιστημονικού και του γραμματειακού προσωπικού του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, κατά το έτος 2012, ήταν τα εξής:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ		
1	Άριστος Τσιάρτας	Πρώτος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
2	Ελένη Χατζητοφί	Ανώτερη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
3	Μαρία Χριστοφόρου	Ανώτερη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
4	Γιώργος Κρασσάς	Ανώτερος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
5	Κώστας Ιωάννου	Λειτουργός Α΄ Γραφείου Ε.Δ.
6	Χρυσάνθος Χρυσανθής	Λειτουργός Α΄ Γραφείου Ε.Δ.
7	Γεωργία Σταυρινίδου	Λειτουργός Α΄ Γραφείου Ε.Δ.
8	Γιώργος Κακότας	Λειτουργός Α΄ Γραφείου Ε.Δ.
9	Νάσια Διονυσίου	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
10	Νικολέττα Κουτσάκου	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
11	Δέσποινα Μέρτακκα	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
12	Έλενα Καρεκλά	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
13	Μελίνα Τριγγίδου	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
14	Θέκλα Δημητριάδου	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
15	Δέσπω Κωνή	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
16	Γιώργος Διάκος	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
17	Αντωνία Κυριακίδου	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
18	Κυριάκος Κυριάκου	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
19	Μαρία Τσότσι	Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
20	Τάσος Κωστέας	Έκτακτος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
21	Πρόδρομος Χριστοφί	Έκτακτος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
22	Γεωργία Πέρδικου	Έκτακτη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
23	Πανίκος Γιωργαλλής	Έκτακτος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
24	Κατερίνα Καλλιτσιώνη	Έκτακτη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
25	Νικόλας Κάιζερ	Έκτακτος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

26	Δωρόθεος Δωροθέου	Έκτακτος Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
27	Κατερίνα Χαρίτου	Έκτακτη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
28	Ζηναΐδα Ονουφρίου	Έκτακτη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
29	Καλλιόπη Καμπανελλά	Έκτακτη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.
30	Νιόβη Γεωργιάδη	Έκτακτη Λειτουργός Γραφείου Ε.Δ.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2012, οι Λειτουργοί Έλενα Καρεκλά και Νιόβη Γεωργιάδη τελούσαν σε απόσπαση, για κάλυψη αναγκών της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΑΛΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1	Θέτις Ζορπά	Γραμματειακός Λειτουργός
2	Αθανασία Πρωτοπαπά	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
3	Τασούλα Βασιλειάδου	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
4	Ελισάβετ Χρίστου	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
5	Χριστίνα Μιχαήλ	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
6	Γεωργία Ανδρέου	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
7	Ιωάννα Αναστασίου	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
8	Χριστίνα Αναστασιάδου	Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός
9	Άννα Σαββίδου	Έκτακτη για γραφειακά καθήκοντα
10	Αντωνία Διονυσίου	Έκτακτη για γραφειακά καθήκοντα
11	Ειρήνη Αυγουστή	Έκτακτη για γραφειακά καθήκοντα
12	Ειρήνη Πέππου	Βοηθός Γραφείου
13	Πανίκος Ευσταθίου	Αχθοφόρος Κλητύρας
14	Ανδρέας Ιωαννίδης	Αχθοφόρος Κλητύρας
15	Τούλα Αγαθοκλέους	Υπεύθυνη καθαριότητας
16	Κυριακούλα Χρίστου	Υπεύθυνη καθαριότητας

Η Γραμματειακός Λειτουργός Θέτιδα Ζορπά και η Έκτακτη για Γραφειακά Καθήκοντα Άννα Σαββίδου αφυπηρέτησαν πρόωρα την 1η Σεπτεμβρίου και την 31η Δεκεμβρίου, 2012, αντίστοιχα.

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων